

Poslovno-komercialna šola Celje

**SAMOZAVEST IN SAMOPODOBA
DIJAKOV CELJSKIH SREDNJIH ŠOL**

Raziskovalna naloga

Raziskovalki:

Katja SEHUR, 4. c

Merjetka SEHUR, 4. c

Mentorica: mag. Jadranka Prodnik

Celje, marec 2009

ZAHVALA

Zahvaljujema se mentorici, profesorici mag. Jadranki Prodnik za pomoč, nasvete in predloge pri pripravi in izdelavi najine raziskovalne naloge. Prav tako se iskreno zahvaljujema profesorici Majdi Lesjak za jezikovni pregled naloge, njenemu sinu Matjažu pa za prevod povzetka v angleščino.

Razredničarki Dagmar Konec se zahvaljujema, ker nama je omogočila nemoteno delo pri raziskovalni nalogi tako, da je opravičila odsotnost od pouka in nama odobrila status raziskovalke. Najinega raziskovalnega dela ne bi mogli opraviti brez privolitve ravnateljev celjskih srednjih šol, da sva lahko razdelili anketne vprašalnike. Posebej se zahvaljujema najini sošolki Aniti Smole, ki nama je posredovala potrebne informacije za izdelavo raziskovalne naloge.

POVZETEK

V teoretičnem delu raziskovalne naloge sva predstavili tiste vsebine, ki so temelj razumevanja pojma in pomena samozavesti in samopodobe. Navedli sva pomembna ovrednotenja teme samopodobe in samozavesti znanih avtorjev, ki so strokovnjaki na tem področju. Pri tem sva se naslonili na sodobno pojmovanje bivanja posameznega mladostnika, od katerega se zahteva nenehno spreminjanje, prilagajanje, izbiranje, hitro odločanje in skorajda refleksno reagiranje na spremembe sodobnega načina življenja. Samopodoba je različna v življenjskih izkušnjah različnih mladostnikov in prav tako je tudi samopodoba različna v življenjski izkušnji enega samega mladostnika.

V praktičnem delu raziskovalne naloge sva raziskali značilnosti mladostnikov celjskih srednjih šol, ki se nanašajo na osebnost, samopodobo in samozavest ter samospoštovanje mladostnikov.

V raziskavi sva preverjali dejavnike, ki vplivajo na razvoj samozavesti in samopodobe najinih anketirancev. Raziskava odkriva tudi odgovore na vprašanja o tem, kateri dejavniki vplivajo na izbiro mladostnikovih prijateljev, na mladostnikove življenjske navade in ravnanja, dejavnike, kateri so glavni dejavniki motivacije, ki vplivajo na učenje mladostnikov in drugo. Z raziskavo sva pridobili nekatere podatke in informacije, ki nama odkrivajo delček tančice samopodobe in samozavesti anketiranih mladostnikov, saj so to področja, ki so skrita za številnimi mehanizmi naše osebnosti, a močno vplivajo na naše razmišljanje, vedenje ter uveljavljanje v družbenem okolju.

ABSTRACT

The theoretical part of the research presents the basics for understanding the term and meaning of self confidence and self image. It lists important evaluations of self image topic and self confidences of known authors in this field. This leans on the modern meaning of being a young individual, from which constant change, adjustment, selection, quick decisions and almost reflex reactions to the changes in the modern way of live, are required. Self image differs among different young and is also different in a life experience of a single young person.

The practical part of the research researches the characteristics of Celje high school youth, relating to personality, self image, self confidence and self respect.

The research checks the factors that effect the development of self confidence and self image in our questioned youth. It reveals answers to which factors influence the youth's choice of friends, their life styles and habits, main learning motivational factors and more. The research has given some data and information, which reveal a part of the veil of self image and self confidence of questioned youth, because these areas are hidden behind numerous mechanisms of our personality, but still greatly influence our thinking, behavior and establishment with the society.

Kazalo vsebine

POVZETEK.....	2
ABSTRACT.....	3
1 UVOD.....	11
1.1 Opredelitev področja, problema in namena raziskovalne naloge.....	11
1.2 Cilji v nalogi.....	12
1.2.1 Cilji v teoretičnem delu naloge.....	12
1.2.2 Cilji v praktičnem ali empiričnem delu.....	12
1.3 Hipoteze v raziskavi.....	13
1.4 Uporabljene metode raziskave.....	13
1.5 Omejitve pri izdelavi raziskovalne naloge.....	14
2 TEORETIČNI DEL.....	15
2.1 SAMOPODOBA.....	15
2.1.1 Struktura samopodobe.....	16
2.1.2 Merjenje samopodobe.....	20
2.1.3 Dinamika samopodobe.....	22
2.1.4 Vrednostni vidiki samopodobe.....	23
2.1.5 Vpliv samopodobe na učene in vedenje.....	25
2.2 SAMOZAVEST.....	26
2.2.1 Opredelitev samozavesti.....	26
2.2.2 Kako pride do pomanjkanja samozavesti.....	27
2.2.3 Razvijanje vedenjske, čustvene in duhovne samozavesti.....	30
2.2.4 Pridobitev samozavesti.....	34
2.2.5 Vpliv samozavesti na navezovanje stikov mladostnika.....	36
2.3 MLADOSTNIŠTVO.....	37
2.3.1 Oblikovanje samopodobe v mladostništvu.....	38
2.3.2 Razmerja med samospoštovanjem, inteligentnostjo mladostnika in njegovo učno uspešnostjo.....	40
Učenčev pretekli položaj v razredu.....	41
Učenčevo sodelovanje pri pouku.....	42
Želja in prepričanje v uspeh.....	42
Učenčeva realna uspešnost in uspešnost sošolcev.....	43
Učna uspešnost.....	44
2.4 POSLEDICE NIZKE SAMOZAVESTI IN SAMOPODOBE.....	44
2.4.1 Sramežljivost.....	44
Vzroki pretirane sramežljivosti.....	45
Ljudje brez občutka za povezanost z drugimi ljudmi.....	45
Zdravljenje sramežljivosti.....	46
3 PRAKTIČNI DEL NALOGE.....	48
3.1 Uporabljene metode dela in opis poteka raziskave.....	48
3.2 Analiza zbranih podatkov.....	49
3.2.1 Raziskovalni vzorec.....	49
3.2.2 Analiza zbranih podatkov, ki se nanašajo na samopodobo anketirancev.....	55
3.2.3 Analiza zbranih podatkov, ki se nanašajo na pomembnost posameznih dejavnikov pri izbiri prijateljev.....	65
3.2.4 Analiza zbranih podatkov, ki prikazujejo vplivnost družbe na življenjske navade in ravnanje dijakov.....	71

3.2.5 Analiza pomembnosti posameznega dejavnika pri razvoju anketirančeve samopodobe in samozavesti.....	78
3.2.7 Analiza pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo anketirancev pri učenju glede na spol.....	87
3.1.6 Analiza stopnje strinjanja anketirancev, vezana na njihovo samopodobo glede na srednješolski program	91
3.3 Ugotovitve v raziskavi	97
3.4 Ovrednotenje hipotez.....	103
4 SKLEPNE MISLI	106
5 LITERATURA IN VIRI.....	109
6 PRILOGE.....	110

Kazalo slik

Slika 1: <i>Dinamični model samopodobe (prirejeno po Markus & Wurf,1987)</i>	22
Slika 2: <i>Prikazuje, kako vidimo samega sebe. Včasih se nam zdi, da smo močnejši, kot v resnici smo.</i>	24
Slika 3: <i>Samozavest vodi v dobro počutje, ki se odraža tudi navzven.</i>	36
Slika 4: <i>Zmaga na športni prireditvi vpliva na razvoj mladostnikove telesne samopodobe.</i>	39
Slika 5: <i>Prikazuje posredno povezanost med samospoštovanjem in dosežki</i>	40
Slika 6: <i>Prikazuje učence, ki delajo v skupini.</i>	43
Slika 7: <i>Struktura anketirancev po spolu</i>	49
Slika 8: <i>Struktura anketiranih dijakov po šoli, ki jo obiskujejo.</i>	50
Slika 9: <i>Struktura starosti anketirancev</i>	51
Slika 10: <i>Anketirani po letniku šolanja</i>	52
Slika 11: <i>Anketirani, razvrščeni po kraju bivanja</i>	53
Slika 12: <i>Struktura anketirancev po družbeni aktivnosti</i>	54
Slika 13: <i>Mnenja anketirancev o tem, da so si všeč glede na spol</i>	55
Slika 14: <i>Mnenja anketirancev o obremenjenosti z videzom glede na spol</i>	56
Slika 15: <i>Mnenja anketirancev o zadovoljnosti s samim seboj glede na spol</i>	57
Slika 16: <i>Mnenja anketirancev o zaupanju v lastne sposobnosti glede na spol</i>	58
Slika 17: <i>Mnenja anketirancev o tem, da so bolj sposobni od drugih glede na spol</i>	59
Slika 18: <i>Mnenja anketirancev o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo glede na spol</i>	60
Slika 19: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti oblačil znanih blagovnih znamk pri vplivu na večjo samozavest glede na spol</i>	61
Slika 20: <i>Mnenja anketirancev o osamljenosti glede na spol</i>	62
Slika 21: <i>Mnenja anketirancev o dobrih odnosih z učitelji glede na spol</i>	63
Slika 22: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti podobnih interesov glede na program šolanja</i>	66
Slika 23: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev po programu srednjih šol</i>	67
Slika 24: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti iskrenosti in zaupanja po programih srednjih šol</i>	68
Slika 25: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti koristi, ki jo ima dijak od osebe pri izbiri prijateljev po programih srednjih šol</i>	70
Slika 26: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, vezanih na izbiro njihovih prijateljev</i>	70
Slika 27: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, da zaradi družbe pogosteje uživajo alkohol glede na spol</i>	72
Slika 28: <i>Mnenja anketirancev s trditvijo, da so zaradi družbe bolj komunikativni po spolu.</i>	73
Slika 29: <i>Mnenja anketirancev o trditvi, da zaradi družbe uživajo droge po spolu</i>	74
Slika 30: <i>Mnenja anketirancev o trditvi, da se zaradi družbe slabše razumejo s starši</i>	75
Slika 31: <i>Mnenja anketirancev o tem, da so zaradi družbe manj uspešni v šoli po spolu</i>	76
Slika 32: <i>Mnenja anketirancev o tem, da so zaradi določene vrste družbe spremenili svoje življenjske navade in priznanja</i>	77
Slika 33: <i>Mnenja anketirancev o tem, da je finančno stanje njegove družine pomemben dejavnik pri razvoju njegove samopodobe in samozavesti</i>	78

Slika 34: Mnenja anketirancev o tem, da je socialni status staršev pomemben dejavnik pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti	79
Slika 35: Mnenja anketirancev o tem, da so za razvoj samopodobe in samozavesti pomembne njihove ocene in uspeh v šoli	80
Slika 36: Mnenja anketirancev o tem, da je pomemben odnos s starši pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti	81
Slika 37: Mnenja anketirancev o tem, da je družba pomemben dejavnik pri razvoju njihove samozavesti in samopodobe	82
Slika 38: Mnenja anketirancev o tem, da je zunanji videz pomemben za razvoj njihove samopodobe in samozavesti	83
Slika 39: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika pri razvoju njihove samozavesti in samopodobe	83
Slika 40: Mnenja anketirancev s trditvijo o tem, kako sta pomembna pohvala in priznanje staršev za njihovo motivacijo pri učenju	85
Slika 41: Mnenja anketirancev o tem, kako na njihovo motivacijo pri učenju vpliva možnost nadaljevanja študija.....	86
Slika 42: Mnenja anketirancev o tem, kako je na njihovo motivacijo pri učenju vplivajo šolske ocene in uspeh	88
Slika 43: Mnenja anketirancev o tem, kako na njihovo motivacijo pri učenju vpliva možnost o nadaljevanju študija.....	89
Slika 44: Mnenja o pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo anketirancev pri učenju	90

Kazalo tabel

Tabela 1: <i>Spolna struktura anketirancev</i>	49
Tabela 2: <i>Struktura anketiranih dijakov po šoli, ki jo obiskujejo</i>	50
Tabela 3: <i>Struktura starosti anketirancev</i>	51
Tabela 4 : <i>Struktura dijakov po letniku šolanja</i>	52
Tabela 5: <i>Struktura dijakov po kraju bivanja</i>	53
Tabela 6: <i>Struktura anketirancev po družbeni aktivnosti</i>	53
Tabela 7: <i>Prikaz samopodobe anketirancev glede na spol</i>	55
Tabela 8: <i>Mnenja anketirancev o tem, da so si všeč glede na spol</i>	56
Tabela 9: <i>Mnenja anketirancev o obremenjenosti z videzom glede na spol</i>	57
Tabela 10: <i>Mnenja anketirancev o zadovoljnosti s samim seboj glede na spol</i>	58
Tabela 11: <i>Mnenja anketirancev o zaupanju v lastne sposobnosti glede na spol</i>	59
Tabela 12: <i>Mnenja anketirancev o tem, da so bolj sposobni od drugih glede na spol</i> ...	60
Tabela 13: <i>Mnenja anketirancev o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo glede na spol</i>	61
Tabela 14: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti oblačil znanih blagovnih znamk pri vplivu na večjo samozavest glede na spol</i>	62
Tabela 15: <i>Mnenja anketirancev o osamljenosti glede na spol</i>	63
Tabela 16: <i>Mnenja anketirancev o dobrih odnosih z učitelji glede na spol</i>	64
Tabela 17: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika pri izbiri prijateljev glede na program šolanja</i>	65
Tabela 18: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznih dejavnikov pri izbiri prijateljev glede na njihove podobne interese programih poklicnih srednjih šol</i>	66
Tabela 19: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznih dejavnikov pri izbiri prijateljev glede na njihove podobne interese v gimnazijskih programih</i>	66
Tabela 20: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev po srednješolskih programih</i>	67
Tabela 21: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev po gimnazijskih programih</i>	67
Tabela 22: <i>Trditve anketirancev o pomembnosti iskrenosti in zaupanja pri izbiri prijatelja po programu gimnazijskih srednjih šol</i>	68
Tabela 23: <i>Trditve anketirancev o pomembnosti koristi, ki jo ima dijak od osebe pri izbiri prijatelja v programu poklicnih srednjih šol</i>	69
Tabela 24: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti koristi, ki jo ima dijak od osebe pri izbiri prijateljev po gimnazijskem programu</i>	69
Tabela 25: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti vpliva družbe na življenjske navade in ravnanje dijaka</i>	71
Tabela 26: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, da zaradi družbe pogosteje uživajo alkohol glede na moški spol</i>	72
Tabela 27: <i>Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, da zaradi družbe pogosteje uživajo alkohol glede na ženski spol</i>	72
Tabela 28: <i>Mnenja moških anketirancev o pomembnosti trditve, da so zaradi družbe bolj komunikativni</i>	73
Tabela 29: <i>Mnenja anketirank ženskega spola s trditvijo, da so zaradi družbe bolj komunikativne</i>	73
Tabela 30: <i>Mnenja moških anketirancev o trditvi, da zaradi družbe uživajo droge</i>	74
Tabela 31: <i>Mnenja žensk o trditvi, da zaradi družbe uživajo droge</i>	74

Tabela 32: Mnenja moških anketirancev o trditvi, da se zaradi družbe slabše razumejo s starši.....	75
Tabela 33: Mnenja ženskih anketirank o trditvi, da se zaradi družbe slabše razumejo s starši.....	75
Tabela 34: Mnenja moških anketirancev s trditvijo, da so zaradi družbe manj uspešni v šoli.....	76
Tabela 35: Mnenja ženskih anketirank o trditvi, da so zaradi družbe manj uspešne v šoli.....	76
Tabela 36: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika pri razvoju dijakove samopodobe in samozavesti	78
Tabela 37: Mnenja anketirancev o pomembnosti finančnega stanja družine pri razvoju anketirančeve samopodobe in samozavesti	79
Tabela 38: Mnenja anketirancev o ocenah in uspehu v šoli pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti.....	80
Tabela 39: Mnenja anketirancev o pomembnosti njihovega odnosa s starši pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti	80
Tabela 40: Mnenja anketirancev o pomembnosti dejavnika vpliva družbe na razvoj anketirančeve samopodobe in samozavesti	81
Tabela 41: Mnenja anketirancev o tem, da je zunanji videz pomemben pri razvoju njihove samozavesti in samopodobe	82
Tabela 42: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznih dejavnikov, ki vplivajo na motivacijo pri učenju	84
Tabela 43: Mnenja dijakov poklicnih srednjih šol o tem, kako vplivata pohvala in priznanje staršev na njihovo motivacijo pri učenju.....	84
Tabela 44: Mnenja dijakov gimnazijskih programov o tem, kako pohvala in priznanje staršev vplivata na njihovo motivacijo pri učenju	85
Tabela 45: Mnenja dijakov poklicnih srednjih šol o tem, kako vpliva možnost nadaljevanja študija na njihovo motivacijo pri učenju	86
Tabela 46: Mnenja gimnazijcev o tem, kako vpliva možnost nadaljevanja študija na njihovo motivacijo pri učenju	86
Tabela 47: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo pri učenju glede na spol.....	87
Tabela 48: Mnenja moških anketirancev o tem, kako vplivajo šolske ocene in uspeh na njihovo motivacijo pri učenju	87
Tabela 49: Mnenja ženskih anketirank o tem, kako vplivajo šolske ocene in uspeh na njihovo motivacijo pri učenju	88
Tabela 50: Mnenja moških anketirancev o tem, kako vpliva možnost nadaljevanja študija na njihovo motivacijo pri učenju	89
Tabela 51: Mnenja anketirank ženskega spola o tem, kako vpliva na njihovo motivacijo pri učenju možnost o nadaljevanju študija	89
Tabela 52: Prikaz pomembnosti posameznega strinjanja anketirancev s trditvami, glede ne programe srednjih šol:.....	91
Tabela 53: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da so si všeč:	92
Tabela 54: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da so si všeč:	92
Tabela 55: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo:	92
Tabela 56: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo:	93

Tabela 57: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da so samozavestni:</i>	93
Tabela 58: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov,so samozavestni:</i>	93
Tabela 59: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk:</i>	94
Tabela 60: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov,so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk:</i> ..	94
Tabela 61: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da je njihova samozavest pogosto nizka:</i>	95
Tabela 62: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da je njihova samozavest pogosto nizka:</i>	95
Tabela 63: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da premalokrat doživljajo pohvalo:</i>	95
Tabela 64: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da premalokrat doživljajo pohvalo:</i>	96
Tabela 65: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da se s starši dobro razumejo:</i>	96
Tabela 66: <i>Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da se s starši dobro razumejo:</i>	96

1 UVOD

1.1 Opredelitev področja, problema in namena raziskovalne naloge

Samopodoba se začne razvijati že zgodaj v otroštvu in nas vodi pri oblikovanju vrednostnega sistema. Od nje sta odvisna tudi naš odnos do sveta in način, kako vstopimo vanj. Odloča o tem, kakšen je človek do drugih ljudi in kakšen odnos razvija s tistimi, ki so mu v življenju najbolj pomembni. Vpliva na način posameznikovega spoprijemanja s preizkušnjami. Vpliva tudi na njegovo učinkovitost pri reševanju težav in na njegovo ustvarjalnost.

Če o sebi slabo in prezirljivo razmišljamo, močno škodimo lastni duševnosti. Ne samo to, naše življenje, naše vezi z drugimi ljudmi, naše delo in naš prosti čas trpijo, če dvomimo o sebi ali, kar je slabše, če imamo do sebe odklonilen odnos.

Na samopodobo vpliva mnenje, ki ga ima človek o sebi, torej izkušnje s samim seboj. Nanjo vplivajo tudi informacije, ki jih posameznik pridobi o sebi od drugih, in njegova ocena o tem, kaj drugi menijo o njem. Ta ocena je subjektivna in je precej odvisna od posameznikove življenjske naravnosti. Če misliš, da te drugi kritizirajo, opravljajo in se te izogibajo, bistveno drugače vplivaš na podobo samega sebe, kot če so tvoje misli bolj pozitivno naravnane. Ne nazadnje na pojem samopodobe vpliva tudi postavljanje in doseganje ciljev. S tem so povezani načrtovanje, motivacija in uspešnost.

Večina mladostnikov se začne ukvarjati s svojim videzom v najstniški dobi. Sčasoma ugotovijo, da niso zadovoljni s svojo zunanjo podobo. Nekateri se med seboj o tem problemu pogovarjajo, a drugi ta problem skrivajo v sebi.

Nevarno je, da bi ta, v bistvu majhna nevšečnost, prešla v večji problem. Marsikateri mladostnik se velikokrat ogleduje v ogledalu in postaja nezadovoljen s svojim videzom. Njegova samopodoba in samozavest mu upadeta. Začne se spraševati o tem, kako ga vidijo drugi.

1.2 Cilji v nalogi

Z nalogo sva želeli ugotoviti, kako vplivata samopodoba in samozavest na mladostnike. Želeli sva ugotoviti, kako se mladostniki počutijo in kako to vpliva na njihovo samozavest in samopodobo.

1.2.1 Cilji v teoretičnem delu naloge

V teoretičnem delu želiva s pomočjo znanstvenih in strokovnih podlag raznih strokovnjakov s področja samozavesti in samopodobe opredeliti problem samopodobe in samozavesti pri mladih.

S cilji, ki sva si jih postavili v teoretičnem delu, želiva:

- Predstaviti pojma in pomen samozavesti in samopodobe.
- Ugotoviti načine, kako si pridobimo samozavest.
- Opisati razvoj čustvene, vedenjske in duhovne samozavesti.
- Analizirati dejavnike, ki vplivajo na dvig samozavesti
- Ugotoviti, kako vpliva samozavest na mladostnike in njihov uspeh v šoli.
- Predstaviti strukturo samopodobe.
- Prikazati, kako merimo samopodobo.
- Predstaviti oblikovanje samopodobe v mladostništvu.
- Prikazati dinamiko samopodobe.
- Ugotoviti, kako samopodoba vpliva na učenje in vedenje.

1.2.2 Cilji v praktičnem ali empiričnem delu

V raziskovalni nalogi sva se lotili zanimive in aktualne problematike današnjih srednješolcev.

Cilji, ki sva si jih postavili v praktičnem ali empiričnem delu, so:

- Ugotoviti, ali so mladostniki zadovoljni s svojim videzom.
- Ugotoviti, kakšni sta samopodoba mladostnikov in njihova samozavest.

- Ugotoviti, ali se morda s svojimi pomanjkljivostmi mladostniki ne obremenjujejo več.
- Ugotoviti težave, ki se nanašajo na mladostniško samopodobo in samozavest, kar bova poskušali doseči z anketiranjem dijakov in dijakinj, ki predstavljajo določen del populacije celjskih srednjih šol.

1.3 Hipoteze v raziskavi

V nalogi sva oblikovali naslednje hipoteze ali trditve:

H 1: Moški so bolj zadovoljni s svojim videzom kot ženske.

H 2: Gimnazijcem je možnost nadaljevanja študija bolj pomembna za motivacijo pri učenju kot dijakom poklicnih srednjih šol.

H 3: Dijak, ki se slabo uči, ima slabo samopodobo.

H 4: Gimnazijcem je bolj pomembna podobnost interesov pri izbiri prijateljev kot dijakom poklicnih srednjih šol.

H 5: Mladostniki se po navadi družijo s tistimi, ki jih sprejemajo takšne, kot so.

H 6: Samozavest mladostnikov je pogosto nizka.

H 7: Mladostniki premalokrat doživljajo pohvalo.

H 8: Pohvala in priznanje staršev spodbujajo pri mladostniku motivacijo pri učenju in doseganju ciljev.

H 9: Mladostniki dosegajo želene rezultate, ko si zastavijo cilj.

H10: Dijaki poklicnih srednjih šol so bolj samozavestni, kot gimnazijci.

1.4 Uporabljene metode raziskave

V teoretičnem delu raziskovalne naloge sva uporabili različne sekundarne vire podatkov, predvsem vso razpoložljivo strokovno literaturo znanih strokovnjakov s tega področja. Za praktični oziroma raziskovalni del sva izvedli spraševanje na treh srednjih strokovnih šolah in na treh gimnazijskih programih v Celju. V vseh štirih letnikih vsake posamezne šole v šolskem letu 2008/2009 sva naključno razdelili po 20 anket, kar skupaj predstavlja 480 anketnih vprašalnikov. Anketiranci so bili anonimni in izbrani naključno.

Za vzorec sva vzeli dijake naslednjih treh srednjih strokovnih šol:

- Poslovno-komercialna šola Celje,
- Srednja ekonomska šola Celje,
- Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje.

Za vzorec sva vzeli dijake naslednjih treh gimnazijskih programov:

- Ekonomska gimnazija Celje,
- 1. Gimnazija v Celju,
- Gimnazija Celje - Center.

Za merski instrument sva uporabili anketni vprašalnik. Oblikovali sva ga na temo samozavesti in samopodobe. Za preizkušance sva izbrali naključne dijake, ker se tema samozavesti in samopodobe veže tako na fante kot dekleta.

Zbrane podatke sva vnesli v program Excel. Dobili sva izračun v odstotkih in podatke prikazali z grafi. Ob ugotovljenih rezultatih sva zastavljene hipoteze sprejeli ali ovrgli.

1.5 Omejitve pri izdelavi raziskovalne naloge

Število vprašalnikov je precej visoko in porazdeljeno na več srednjih šol v Celju, zato se je postopek zavlekel. Pri analiziranju dobljenih podatkov sva imeli težave zaradi pomanjkljivega znanja. Omejeni sva bili tudi s časom, saj sva raziskovalno nalogo izvajali poleg drugih šolskih obveznosti.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 SAMOPODOBA

Samopodoba je v psihologiji znana že od Jamesove teorije sebstva dalje. Neki avtor je v knjigi o psihologiji razvil pojem sebstva, v katerega je zajel vse, kar lahko posameznik imenuje kot svoje, in ga razdvojil na sebstvo kot subjekt – čisti ego, ki je dejaven, in sebstvo kot objekt – empirični ego, ki je pasiven in kot takšen predmet samoopazovanja in psihološkega proučevanja.

Empirično sebstvo je Goethals & Strauss razčlenil na posamezna podsebstva, ki jih uredil v hierarhično strukturo. Na vrh strukture je postavil duhovno sebstvo, kar pomeni zavestna stanja individuuma ter njegova doživljanja in pojmovanja lastnih mentalnih lastnosti in sposobnosti. Sledita mu materialno sebstvo, ki vključuje občutja, predstave in pojmovanja individuuma o njegovem premoženju, ter socialno sebstvo, ki ga tvorijo doživljanja in pojmovanja individuuma o tem, kakšen je in kakšen naj bo v očeh drugih. Teh doživljanj je toliko, kolikor je referenčnih skupin. Glede na to, da posameznik pogosto napreduje po lestvici socialne sprejemljivosti oziroma zaželenosti prav s kopičenjem materialnih dobrin, je meja med enim in drugim sebstvom močno zabrisana. Mnogi avtorji zato govorijo zgolj o socialnem sebstvu.

Najmanj pozornosti je avtor namenil telesnemu sebstvu, ki ga je postavil na dno hierarhične strukture. Menil je, da prispevajo posameznikova doživljanja, predstave in pojmovanja o lastnem telesu le manjši delež k njegovi samopodobi.

Kasnejše raziskave so njegovo tezo o hierarhično in strukturno urejeni samopodobi večkrat preverjale. Številni raziskovalci so oblikovali modele, ki so natančneje opisani v knjigi Temeljni vidiki samopodobe. Na osnovi teh modelov so oblikovali vprašalnike za merjenje različnih področij samopodobe.

Manj opažena je ostala Jamesova druga teza, v kateri predpostavlja, da podoba, ki jo posameznik ustvari o samemu sebi, vključuje tudi zavestni in nezavedni vidik idealnega jaza. Avtor je namreč poudarjal, da jaz ni le to, kar si oseba misli o sebi, temveč da je

tudi vse tisto, kar si želi pokazati, da je. Tja do konca petdesetih let prejšnjega stoletja je ta misel ostala povsem prezrta. Šele s pojavom sodobne kognitivne psihologije so raziskovalci resneje pričeli preučevati dejstvo, ali je samopodoba bolj zavestni del osebnosti ali pa morda zajema tudi nekatere nezavedne določevalnice sebstva.

Danes razumemo samopodobo kot množico odnosov, ki jih posameznik – zavestno ali nezavedno – vzpostavlja do samega sebe. V te odnose s samim seboj vstopa postopoma, s pomočjo predstav, občutij, vrednotenj, ocen samega sebe, svojih tipičnih socialnih naravnosti in ravnanj, ki jih najprej preko prvotnega objekta, matere, nato preko širšega družbenega okolja razvija že od rojstva dalje. S takšno organizirano celoto pojmovanj, stališč, sposobnosti in doživljanj uravnava in usmerja svoje ravnanje ter povezuje svoj vrednostni sistem z vrednostnim sistemom ožjega in širšega družbenega okolja.

2.1.1 Struktura samopodobe

Oprelitev samopodobe, ki jo podaja Offer, se bolj ali manj sklada z opredelitvami drugih avtorjev (Marsh, Hattie & Marsh). Samopodobo pojmujejo kot bolj ali manj organizirano strukturo lastnosti, potez, stališč, prepričanj in drugih psihičnih vsebin, ki jih posameznik pripisuje samemu sebi. Avtorja Offer in Pačnik sta na podlagi številnih raziskav oblikovala model samopodobe, ki ga je mogoče ponazoriti tako, da je samopodoba sestavljena iz petih vsebinskih področij.

Prvo področje, psihološko sebstvo, obsega tri skupine:

- Obvladovanje impulzov – to je sposobnost prenašanja kritike in obvladovanja stresne situacije.
- Razpoloženje – to so občutki sproščenosti, sreče in zadovoljstva s samim seboj.
- Telesna samopodoba – to so zadovoljstvo s sedanjo in prihodnjo telesno samopodobo in občutki telesnega zdravja.

Drugo področje, socialno sebstvo, se nanaša na:

- Socialne odnose – to je pripravljenost na učenje od drugih, vključuje tudi občutke zadovoljstva v družbi z drugimi,
- moralne vrednote,
- študijske in poklicne cilje.

Tretje področje, seksualno sebstvo, obsega:

- vedenje in odnos do spolnosti.

Četrto področje, družinsko sebstvo, obsega:

- mladostnikove odnose v družini.

Peto področje, prilagoditveno sebstvo, zajema:

- Obvladovanje zunanjega sveta – to so sposobnost samostojnega odločanja, sposobnost udejanjenja odločitve in sposobnost koncentracije,
- psihopatologijo,
- prilagajanje – to so učna uspešnost, tekmovalnost in usmerjenost v prihodnost.

To je Offerjev strukturno model mladostnikove samopodobe.

Offer je na podlagi tega modela izdeloval Vprašalnik samopodobe za mladostnike, ki ga je uporabljal v svojih študijah.

Offerjev model je sam po sebi povsem konsistenten in nepogrešljiv pri razlagi vsebinskih področij, ki jih mladostnik oblikuje v ustrezno samopodobo. Problem nastopi, če ga postavimo v širši družbeni kontekst. Avtor je s tezo o mladostništvu kot relativno stabilnem življenjskem obdobju posameznika, ki ga iztirijo le neugodni zunanji dejavniki, enostranski, kar je v nasprotju z nekaterimi drugimi koncepti, ki jih razvija v svoji teoriji.

Enostranskost bi mu lahko očitali zato, ker spregleda več kot očitno dejstvo, da je mladostništvo družbeni pojav *per se*, kar ugotavljajo danes že skoraj vse psihološke, sociološke in antropološke raziskave. Zdi se, da je Offerjev mladostnik le preveč zavrit v nepropusten ovoj, s katerim vstopa v vsakdanjo realnost. Če se bo dobro varoval slabih

družbenih vplivov, se bo brez težav razvil v zdravo odraslo osebo. Avtor ne pozabi omeniti mladostnikov, ki te sreče nimajo. Meni, da so to tisti, ki so rojeni s telesnimi poškodbami, živijo v slabih družinskih razmerah, v revščini, v takšnih in drugačnih družbenopolitičnih sistemih. Zanje je prehod v odraslost močno oviran, vendar poudarja, da so to posamezniki, ki sodijo v zanemarljiv odstotek problematičnih mladostnikov. In nasprotno. Tudi tisti, ki se rodijo v preveč idealnih pogojih, torej v premožnih družinah, z idealnim fizičnim videzom, z nadpovprečnim inteligenčnim količnikom, sodijo v isti odstotek problematičnih mladostnikov.

Po drugi strani se zdi, da je Offer v tej svoji tezi premalo radikalen. Pozablja namreč, da družbe ni mogoče omejiti le na realnosti, kot so neugodne družinske razmere, prestroga ali premila vzgoja, revščina ali pretirano izobilje. Družba je nekaj, kar presega okvir neposredno doživetih medosebnih odnosov.

Offerjev merski instrument je za to občutljiv za razmere med klinično in normalno skupino mladostnikov. Tako nas razlike, ki jih dobimo znotraj normalnega vzorca, privedejo do domneve, da mladostnik ne doživlja krize. Vendar je vseeno koristno upoštevati Offerjev teoretični model.

Shalesonov in Oblussov model samopodobe

Avstralska psihologa zanima predvsem notranja organizacija samopodobe. Avtorja sta oblikovala strukturni model samopodobe na povsem drugačnih hipotezah.

1. Predpostavljata namreč, da je samopodoba strukturirana, torej sestavljena iz večjega števila področij.
2. Samopodoba je hierarhično urejena.
3. Področja posameznikove samopodobe postajajo z zorenjem vse bolj številna.

Struktura samopodobe v mladostništvu

Na vrh hierarhične strukture samopodobe Shales in Obluss postavljata splošno samopodobo na akademski in neakademski del.

Akademski del zajema naslednja področja:

1. materni jezik,
2. zgodovino,
3. matematiko,
4. naravoslovne vede.

Neakademski del zajema:

1. socialno samopodobo,
2. čustveno samopodobo,
3. telesno samopodobo.

To zopet delita na ustrezna podpodročja, ki so:

1. vrstniki,
2. druge osebe, s katerimi je posameznik povezan,
3. posamična čustvena stanja,
4. telesne sposobnosti,
5. zunanji videz.

Znanstveniki so izvedli več raziskav o veljavnosti konstrukta samopodobe, s katerimi so preverjali glavne hipoteze. Shales je sestavil ustrezen vprašalnik z analizami z namenom, da bi ugotovil strukturo samopodobe. Ugotovil je, da je pred vstopom v mladostništvo samopodoba sestavljena iz treh področij akademske in štirih področij neakademske samopodobe, v poznem mladostništvu pa se razširi, tako da jo tvorijo naslednja področja:

1. matematične sposobnosti,
2. verbalno izražanje,
3. akademska samopodoba,
4. reševanje problemov in ustvarjalnost,
5. telesne sposobnosti in šport,
6. zunanji videz,
7. odnosi z vrstniki istega spola,
8. odnosi z vrstniki nasprotnega spola,
9. odnosi s starši,

10. religija in duhovnost,
11. iskrenost in zanesljivost,
12. emocionalna stabilnost in varnost,
13. splošna samopodoba.

Tudi tretja hipoteza, po kateri postajajo področja posameznikove samopodobe z zorenjem vse številčnejša, je bila potrjena. Ugotovili so, da so področja samopodobe med seboj ločena in samostojna.

Rezultati raziskave, ki so jo naredili v Sloveniji, za slovenske mladostnike, kažejo, da se splošna samopodoba najbolj povezuje z emocionalno samopodobo in zunanjim videzom. Sledita ji akademska in emocionalna samopodoba, nato verbalna samopodoba in področje odnosov z vrstniki nasprotnega spola.

2.1.2 Merjenje samopodobe

Merski instrumenti, ki merijo samopodobo odraslega človeka, so redki, kar je verjetno odraz številnih teorij o razvoju samopodobe, ki ne obravnavajo razvoja samopodobe odraslega človeka, saj naj bi se razvoj samopodobe v adolescenci zaključil. V zadnjih dvajsetih letih pa je bilo vse več raziskovalcev mnenja, da se struktura samopodobe odraslega človeka razlikuje od strukture samopodobe otrok in mladostnikov ter da merski instrumenti za merjenje samopodobe v adolescenci niso primerni za merjenje samopodobe odraslih.

Izmed merskih instrumentov za merjenje samopodobe bomo na tem mestu predstavili le dva, ki so ju številni raziskovalci najpogosteje uporabljali za merjenje samopodobe v medkulturnih raziskavah ter za merjenje samopodobe odraslih: Test dvajsetih postavk in Lestvico samopodobe za odrasle.

Prikazali bova lestvico samopodobe za odrasle, ki sta jo uporabljala Fleming in Elovson:

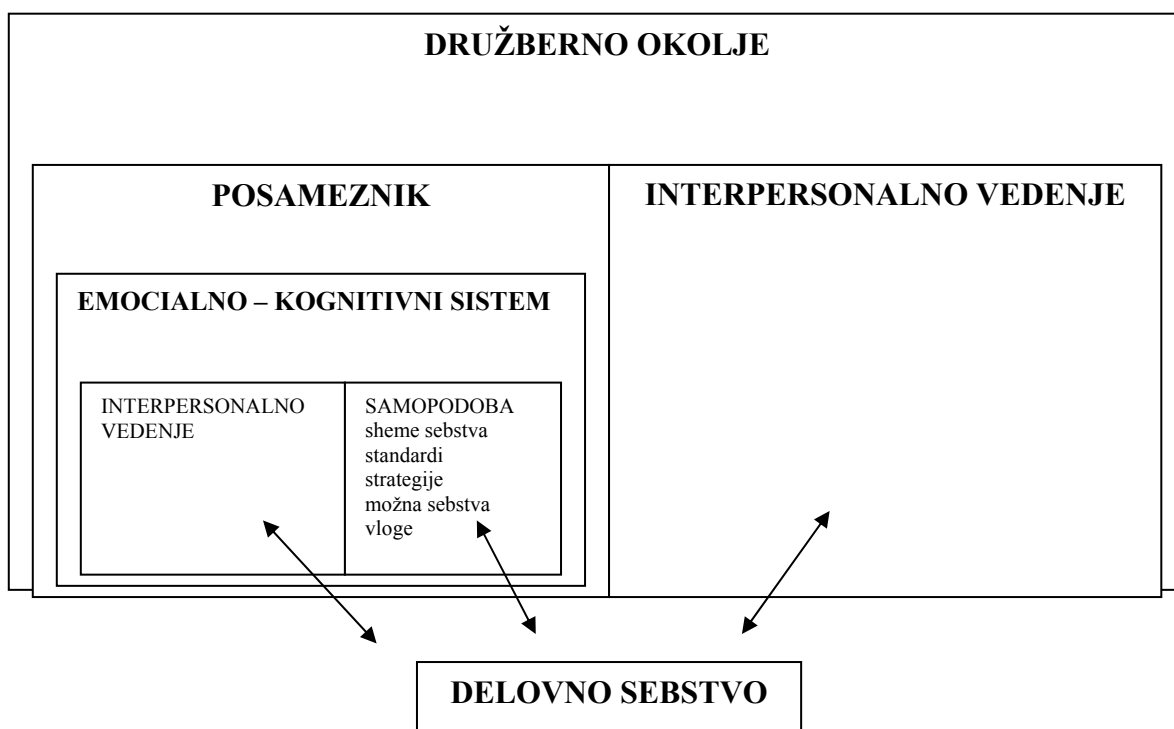
- Instrument za merjenje samopodobe mora biti multidimenzionalen. Ideja temelji na Shavelsonovem modelu samopodobe. Zadnjih 25 let, odkar je bil model prvič sestavljen, se je pokazala neprecenljiva vrednost multidimenzionalnih mer samopodobe.
- Potreben je multidimenzionalen merski instrument samopodobe, namenjen predvsem odrasli populaciji, ki bo reprezentativna mera samopodobe skozi posameznikovo celotno odraslo življenjsko obdobje. Večino do sedaj znanih multidimenzionalnih merskih instrumentov samopodobe so razvili razvojni in pedagoški psihologi za merjenje samopodobe otrok in mladostnikov v različnih šolskih obdobjih.
- Merski instrument samopodobe za odrasle mora zajemati področja, ki bolj ustrezajo odrasli populaciji kot dosedanje multidimenzionalne mere. V večini merskih instrumentov igra glavno vlogo akademska samopodoba, kljub temu da je eden izmed avtorjev Lestvice samopodobe za odrasle pedagoški psiholog. Zaveda se, da so za posameznika, predvsem izven šolskega obdobja, pomembni tudi drugi vidiki samopodobe.
- Pomembnost posameznih vidikov samopodobe se menja skozi različna življenjska obdobja. Navedeni vidiki se spreminjajo od posameznika do posameznika, razen tega pa je odvisno tudi od socialno-ekonomskega statusa in pripadnosti določeni skupini, kateri so tisti vidiki, ki jim bo posameznik pripisal največji pomen. Lestvica za merjenje samopodobe odraslih ima le eno postavko za merjenje akademske samopodobe. Zasnovana je bila širše kot večina instrumentov samopodobe, tako da faktorji predstavljajo glavne dimenzije samopodobe višjega reda. Avtorja menita, da je akademska samopodoba velikega pomena za šoloobvezne otroke in študente, za ostale posameznike pa so lahko pomembnejši drugi vidiki samopodobe. Družinski odnosi so bolj pomembni za poročen par kot za samske posameznike in posameznice. Moški in ženske se glede na dotedanje raziskave razlikujejo v ocenjevanju pomembnosti različnih vidikov samopodobe. Postavke so oblikovane v ravnotežju glede na spolne vloge. Tako je vključena postavka o dosežkih, ki naj bi bila značilnejša za moške, kot tudi postavka o odnosih z drugimi, ki naj bi bolj določala ženske. Statistično se pomembnost posameznih vidikov lahko spreminja glede na življenjsko obdobje, generacijo in kulturo. Lestvica za merjenje samopodobe

odraslih je bila oblikovana dovolj široko, da je uporabna v različnih kulturah in pri različnih narodih.

- Instrument naj meri pomembnost vsakega posameznega področja samopodobe z dodano lestvico zadovoljstva s tega področja. Zadnja predpostavka se ujema z raziskavami, merjenimi z dvema lestvicama: najprej se udeležencem da navodilo, da naj ocenijo, kako so zadovoljni s posameznim vidikom samopodobe. Tako se oceni stopnja njihove samopodobe. Nato pa ocenijo, kako pomemben se jim zdi posamezen vidik samopodobe.

3.1.3 Dinamika samopodobe

Samopodoba je psihični konstrukt, s katerim posameznikov jaz vzpostavlja in ohranja nenehne interakcije med emocionalnim in kognitivnim ter med individualnim in družbenim. To pojasnjujejo v dinamičnem modelu samopodobe:

Slika 1: Dinamični model samopodobe (prirejeno po Markus & Wurf, 1987)

Ta model samopodobe lahko primerjamo z računalniškim čipom, v katerega so vtisnjene vse selekcionirane in predelane informacije notranjega oziroma posameznikovega in zunanjega oziroma družbenega sveta. Teh informacij je veliko in bi njihovo hkratno delovanje povzročalo le zmedo, zato je potrebna nekakšna shema, po kateri bi se predelane informacije lažje tvorile v pojme o samem sebi.

Ta shema je sestavljena iz množstva dinamičnih struktur, med katerimi so pomembne zlasti predstave, sodbe, ocene in prepričanje o samem sebi. Pomembna so pravila in standardi, po katerih se posameznik ravna, pa tudi vloge, ki jih igra. Pomembne so tudi sheme, ki si jih ustvari o sebi, in možni jazi, s katerimi usmerja svoje ravnanje.

Dinamične kognitivne strukture tkejo interakcijske mreže iz emocionalno-kognitivnega sistema posameznika na področje medosebnih odnosov in jih tako prepredene postavljajo na celotno področje družbenih odnosov. Vtiskovanje družbenega okolja v čipe različnih dinamičnih struktur in njihova povratna informacija v družbeno okolje je pravzaprav tisti zapleteni proces, ki ga imenujejo delovno sebstvo.

Delovno sebstvo je torej tisti del samopodobe, s pomočjo katerega postanejo virtualna oziroma možna sebstva, torej poklicno, delovno in akademsko, tudi aktualna sebstva. To pomeni, da posameznik lahko predstave, misli in pričakovanja o samem sebi ter cilje, ki si jih je v skladu s temi pričakovanji zastavil, tudi udejanji.

2.1.4 Vrednostni vidiki samopodobe

Vrednostni vidiki samopodobe si nanašajo le na tista področja, o katerih ima posameznik oblikovane ustrezne vrednostne sodbe.

Samospoštovanje

Samospoštovanje opredeljujemo kot pozitivno ali negativno stališče posameznika do sebe. Pozitivno stališče ali visoko samospoštovanje pomeni, da se posameznik sprejema takšnega, kot je in se ceni. Pomeni, da je zadovoljen sam s seboj in se čuti vrednega

spoštovanja, in obratno: oseba z negativnim stališčem do sebe ali nizkim samospoštovanjem se ne ceni, svojih lastnosti ne odobrava, njeno mnenje o sebi je negativno.

Samospoštovanje pojmuje kot pozitivno ali negativno oceno samopodobe, ki se nanaša bodisi na odobravanje bodisi na zavračanje samega sebe. Kaže stopnjo posameznikovega prepričanja v svojo sposobnost, vrednost in pomembnost. Osebe z visokim samospoštovanjem so dejavne in uspešne tako na socialnem kot na učnem področju. Rade izražajo svoja mnenja in niso preveč občutljive na kritiko. Zaupajo sebi in svojemu mišljenju. Pričakujejo tudi, da jih bodo drugi sprejeli. So optimistični in pričakujejo uspeh. Učenci z nizkim samospoštovanjem se počutijo izolirani, neljubljeni. Niso se sposobni izražati in se braniti. Čutijo se prešibki, da bi premagovali ovire. So pesimistični, ne zaupajo v svoje zmožnosti in se čutijo močno odvisni od zunanjih vplivov.

Slika 2: Prikazuje, kako vidimo samega sebe. Včasih se nam zdi, da smo močnejši, kot v resnici smo.

Internetni vir: http://www.srecno-zivljenje.com/osebna_rast.html

Samospoštovanje je tudi proces, v katerem posameznik ocenjuje svoje lastne podvige, sposobnosti in lastnosti v skladu s svojimi ponotranjenimi standardi in vrednotami. Razvoj samospoštovanja ja močno v ospredju zlasti v prvih petih letih otrokovega življenja. V mladostništvu samospoštovanje zaradi različnih dejavnikov, ki jih določata

tako obdobje samo kot socialno okolje, nekoliko niha, v odraslosti pa postane razmeroma stabilno in manj podvrženo vplivom okolja.

2.1.5 Vpliv samopodobe na učene in vedenje

Samospoštovanje, učna uspešnost in inteligentnost

Raziskave kažejo, da je stopnja povezanosti med učno uspešnostjo in njenim temeljnim dejavnikom – inteligentnostjo, visoka. Na podlagi poznavanja posameznikove umske sposobnosti za učenje lahko napovemo njegovo storilnostno uspešnost. Ebert in Simmons sta ugotovila, da je mera inteligentnosti šestletnega otroka in testi znanja kasneje trinajstletnega mladostnika nekoliko nižja, a še vedno visoka. Podatek, da inteligentnost ni enotna in homogena lastnost, temveč je sestavljena, saj se njeni različni faktorji močno povezujejo z dosežki le na povsem določenih področjih, je danes znan že skoraj vsakemu srednješolcu, ki ima v učnem programu predmet psihologija. Splošno znana je tudi ugotovitev, da niso vse visoko inteligentne osebe tudi visoko uspešne. Manj so znane spremenljivke, ki se utegnejo pri nadpovprečno inteligentnih učencih povezati z neuspehom.

Zanimivo je vprašanje o tem, kako učenci vrednotijo sami sebe, če jih učitelji ocenjujejo neuspešno. Se uspejo izogniti vplivom iz okolja, ki se nanašajo na njihovo morebitno neuspešnost, ne da bi spremenili vrednostni odnos do njih samih?

Raziskave kažejo drugače. Učenci s slabšim učnim uspehom se vrednotijo negativno. Menijo, da niso zadostni sposobni, vredni in se ne cenijo. Počutijo se osamljene in zapostavljene, v medosebnih odnosih se oprijemajo togih, preprostih in stereotipnih vzorcev komuniciranja. Seveda jih tudi učitelji in sošolci kritizirajo. Učno uspešni učenci navajajo prav nasprotna doživljanja. Njihovo samospoštovanje je visoko in so samozavestni v neosebnih odnosih. Takšni učenci so poleg šolskih obveznosti vključujejo v različne izven šolske dejavnosti.

2.2 SAMOZAVEST

2.2.1 Opredelitev samozavesti

Samozavest je lastnost, ki jo lahko kot vsako navado pridobimo in tudi izgubimo. Ti procesi se pri večini posameznikov dogajajo nenačrtno in nezavedno. Poleg metod razvijanja samozavesti je potrebno vedno uporabljati postopke za vzdrževanje samozavesti. Samozavest je izjemno pomemben dinamičen psihološki proces v posamezniku, zato njen nastanek ne bi smeli prepustiti naključjem v življenju. Življenje lahko uživaš toliko, kot ti dovoljuje tvoja stopnja razvitosti samozavesti. Nizka samozavest je podobna vožnji, s katero bi se skozi svoje življenjsko potovanje vozili z zategnjenimi zavorami. Samozavest ti v življenju daje pogum, da sprejmeš izzive in zaživiš polno življenje. Krepi ti zavedanje, da je učenje vseživljenjski proces. Pri tem so izkušnje v življenju bolj pomembne kot uspeh.

Opredelitev samozavesti po psihoterapevtu in avtorju knjige Tako postanemo samozavestnejši, po Rolfu Merclu:

Ljudje se razlikujemo od živali zaradi sposobnosti mišljenja in razsojanja. Na to sposobnost smo nadvse ponosni. Lahko pa postane usodna za vsakega izmed nas, če jo zlorablamo ali napačno uporabljamo. Če o sebi slabo in prezirljivo razmišljamo, močno škodimo lastni duševnosti. Ne samo to, vse naše življenje, naše vezi z drugimi ljudmi, naše delo in naš prosti čas trpi, če dvomimo o sebi. Še slabše je, če imamo do sebe odklonilen odnos. Naše mišljenje odloča o našem duševnem in telesnem počutju. Naša samozavest in naše samozaupanje sta stoddostno odvisna od naših misli o sebi. Če mislimo o sebi slabo, se omalovažujemo in kritiziramo, potem se bomo tudi slabo počutili. Počutili se bomo *majhne* in manjvredne, obupane in brez moči.

Naša samozavest je posledica našega razmišljanja o sebi. Ljudje s samozaupanjem sprejemajo sami sebe takšne, kakršni so. Navedeno pomeni, da shajajo sami s seboj in sami sebe ne žalijo ali podcenjujejo ob vsaki priložnosti. Mislijo, da vredni ljubezni in pomembni. Zaradi takšnega mišljenja se tudi počutijo takšne, neodvisno od tega, koliko slabosti in napak imajo in neodvisno od tega, kaj o njih mislijo drugi. Pozitivna in

negativna samozavest sta torej vedno odvisni od tega, kaj mislimo in kaj govorimo o sebi.

Mnenje, ki ga imamo ljudje o sebi, oblikuje naše počutje. Odloča tudi o tem, ali se počutimo manjvredni ali sposobni. Prav tako omogoča pozitivno ali negativno samozavest.

Posebej zato, ker je posameznik vse prej kot popoln, je večina ljudi prepričana, da je ljubezen do samega sebe ošabna, nemoralna, bolestna in samovšečna, skratka v največji meri egoistična. Rolf Merkel ljubezni do samega sebe ne šteje med najbolj naravne stvari na svetu, temveč celo med obveznosti vsakega posameznika. Če sebe ne prenašamo, in govorimo slabo o sebi, so naši občutki potlačeni. Tako nismo breme samemu sebi, ampak tudi drugim.

Sebični so samo ljudje, ki imajo odklonilni odnos do sebe. Razmišljajo vedno samo sebi v prid. Samozaničevanje in samoomaloževanje sta gojišči za vse te negativne lastnosti. Ljudje, ki sprejemajo sami sebe takšne, kakršni so, in se imajo radi, ne mislijo, da so zato kaj boljši od drugih. Predvsem pa ne mislijo, da za to ni potrebno drugih omaloževati.

Imeti rad samega sebe, pomeni sprejeti samega sebe brezpogojno z vsemi svojimi napakami in slabostmi. Pomeni tudi gojiti pozitiven, topel, in prisrčen odnos do sebe. Če imamo radi sami sebe, ne da bi za to čustvo morali zlorabljeni ljubezen drugih ljudi, smo lahko nesebični. Počutimo se polnovredne in popolne. Nismo obremenjeni z neprestanim hrepenenjem po ljubezni in priznanju drugega. Spletemo lahko vez, ne da bi pri tem morali vedno imeti pred očmi samo svojo korist.

2.2.2 Kako pride do pomanjkanja samozavesti

Psihoterapevt Rolf Merkel pravi, da se ne rodimo s pomanjkanjem samozavesti. Tudi godrnjav, nezadovoljen kritik v nas samih nam ni položen v zibko. Negativno čustvo o lastni vrednosti, ki je prisotno pri odraslih, je posledica našega negativnega razmišljanja o sebi. Negativnega razmišljanja o sebi smo se naučili. Naučili smo se, da zahtevamo nedosegljivo, čemur mora neizogibno slediti polom. Danes ravnamo sami s seboj tako,

kot so ravnali z nami včasih drugi, torej naši starši, sovrstniki, bratje, sestre in tisti, ki so vplivali na našo vzgojo.

Poleg tega so tu še reklame javnih medijev. Slikajo nam podobo o tem, da bomo privlačni in poželenja vredni samo, če bomo uporabljali določene izdelke. O tem Wayne Dyer govori v knjigi Eykijevi darovi.

Otroku od rojstva naprej vcepljamo odklonilni odnos do samega sebe. Od njega pričakujemo, da bo sam razvil čustvo samospoštovanja. Otrok namesto tega začne dvomiti o sebi. Dan in noč bo doma pred televizijo izpostavljen nasprotnemu, od samospoštovanja. Slike mu kažejo, da si bo lahko kupil seksualno privlačnost z ravno pravimi džins hlačami in tudi s tem, če bo uporabljal določen parfüm. Obdan je s slikami žensk, ki se trapasto obnašajo, samo zato, da bi bile všeč svojim moškim.

Številne izkušnje iz otroštva so nam zapustile občutek, da z nami nekaj ni v redu in smo zato manj vredni.

Vzroki za nizko samozavest

1. Naš notranji kritik

Vsi imamo v sebi opazovalca, ki nadzoruje naše obnašanje in daje dokončno sodbo o tem, kako dobro ali slabo smo se odrezali. Nikoli nima niti ene same prijazne besede do nas, vedno nas opozarja samo na naše napake in slabosti. Predpisuje nam, kako naj živimo, kaj naj naredimo in kaj naj opustimo. Če se tega ne držimo, nas zapušča s slabo vestjo in z občutkom o tem, da nismo v redu. Neprestano spretno in uspešno napada našo samozavest. Začnemo verjeti, da smo manjvredni.

Naš notranji kritik izkoristi vsako še tako neznatno priložnost, da nas poniža in ne dopušča najmanjše priložnosti, da bi se dobro počutili.

2. Prvi trenutki kritikovega rojstva

Kritik v nas nastaja v začetnih letih našega življenja. V tem obdobju nas predvsem odrasli in tudi sovrstniki, stalno opozarjajo na naše napake in slabosti, lahko zavestno ali podzavestno. Z besedami in odklonilnim obnašanjem nas kaznujejo, če se ne ravnamo po njihovih zahtevah. Sčasoma tudi starši vzbudijo v nas občutke, da nismo vredni ljubezni. To se dogaja vedno znova in znova. V naših očeh so starši vsemogočni, zato smo prepričani, da je pravilno in upravičeno vse, kar nam rečejo. Sprejmemo njihovo mnenje o nas kot resnico, ki se nas sčasoma polasti in tako gledamo nase z očmi lastnih staršev.

3. Napake pri vzgoji, ki jih delajo naši starši

Samozavest in samospoštovanje sta čustvi, ki sta odvisni v glavnem od ljudi, na katere smo bili včasih navezani, torej od naših staršev. Viden vpliv na našo samozavest imajo lahko seveda tudi dedki in babice, starostni vrstniki in bratje ali sestre.

V skrbi, da bi nas usposobili za življenje, starši pogosto naredijo šest odločilnih napak. Te napake so krive, da je naš notranji kritik tako močan, da nam tako pogosto vzbuja čustva nezadostnosti in občutek manjvrednosti.

- Svojo ljubezen do nas vežejo na določene zahteve.
- Primerjajo nas z drugimi otroki.
- Ne razlikujejo med obnašanjem in osebnostjo nekega človeka.
- Otroke oštevajo pogosteje, kot hvalijo.
- Ponos uvrščajo med slabosti.
- Premalo zaupajo otrokom.

2.2.3 Razvijanje vedenjske, čustvene in duhovne samozavesti

Po avtorici Barbari De Angelis obstajajo trije tipi samozavesti, ki jih moramo razviti. Razviti moramo vedenjsko, čustveno in duhovno samozavest. Vse tri so enako pomembne za to, da bi postali močna in izpolnjena oseba.

Vedenjska samozavest pomeni zaupanje v naše lastne sposobnosti tako, da se lotimo dela in naredimo določene stvari v našem življenju, ne glede na to, ali so to čisto preproste stvari, kot je pravočasno plačevanje računov ali pa uresničevanje svojih želja in sanj. To je ena od samozavesti. Kadar si ljudje želimo razviti samozavest, si prizadevamo za vedenjsko samozavest.

Drugi tip samozavesti je čustvena samozavest. Čustvena samozavest je zaupanje v lastno sposobnost obvladovanja našega čustvenega sveta. To pomeni, da znamo prepoznati svoje občutke tako, da v življenju naredimo prave čustvene odločitve in se zavarujemo pred bolečino. Pomeni tudi to, da vemo, kako ustvariti zdrav in trajen partnerski odnos. Nekateri ljudje imajo veliko vedenjske samozavesti, zato so dosegli določeno stopnjo uspeha, vendar imajo nizko čustveno samozavest in so nesrečni v njihovem zasebnem življenju. Spet drugi imajo visoko stopnjo čustvene samozavesti, vendar so komajda sposobni obdržati službo.

Tretja vrsta samozavesti je dejansko najpomembnejša in jo avtorica Barbara De Angelis imenuje duhovna samozavest. Duhovna samozavest je naše zaupanje v Vesolje, je naše prepričanje, da bo življenje teklo v pravo smer. Ta samozavest je tudi naše prepričanje, da ima naše življenje smisel. Avtorica je prepričana, da je brez duhovne samozavesti težko do popolnosti razviti ostali dve samozavesti, torej vedenjsko in čustveno. Citiram avtorico Barbaro De Angelis: »Preden spregovorimo, kako razumeti in razviti vse tri oblike samozavesti, si vzemite trenutek ter se objektivno ozrite na vaše življenje. Vprašajte se o tem, ali je katero od teh treh področij razvito bolj od drugih dveh. Morda ste uspešni v poslu in ste se naučili premagati strah pred neuspehom na tem področju? Ste veliko pretrpeli, a niste zadovoljni v zasebnem življenju in ne morete najti pravega partnerja? Morda ste srečno poročeni, imate otroke, vendar ne morete nadaljevati kariere? Se nenehno borite in komaj prebivate? Morda pa se počutite šibki na vseh treh področjih?

Razvijanje vedenjske samozavesti

Ko imate vedenjsko samozavest, se počutimo samozavestni, da bomo naredili vse potrebno.

Razvijanje čustvene samozavesti

Ko ima človek razvito čustveno samozavest, je močno prepričan v sposobnost, da je gospodar svojega notranjega čustvenega sveta.

Značilnosti, povezane s čustveno samozavestjo, po Barbari De Angelis so:

1. Prepričanje v lastno sposobnost prepoznavanja čustev

Pomembni sestavni del čustvene samozavesti je, da je človek med čutenjem sposoben prepoznati svoje občutke. Večina ljudi z nakopičenimi čustvi, ki hodijo po svetu, se ne zaveda, da ta čustva sploh obstajajo. Človek se ne more počutiti čustveno samozavesten, če gleda na svojo čustveno stvarnost kot na nekakšno uganko, ki je ne more dognati. Zagotovo pa tudi ne more imeti zdravih odnosov brez te lastnosti čustvene samozavesti.

2. Prepričanje v sposobnost izražanja lastnih čustev - da lahko tisto, kar je v človeku, izrazi navzven.

Če človek zmore prepoznati svoje občutke, je naredil le prvi korak na poti do čustvene samozavesti. Drugi korak je, da je ta čustva sposoben izraziti na primeren način ljudem, s katerimi je povezan v nekem odnosu. Neizražena čustva zastanejo v naših srcih in ustvarjajo čustvene blokade, ki nam preprečujejo izkazovanje in sprejemanje ljubezni.

3. Prepričanje v sposobnost človeka, da se lahko poveže z drugimi človeškimi bitji na ljubeč in pomenljiv način.

Živimo v svetu, ki ga naseljuje šest milijard ljudi. Naučiti se, kako se povezati z našimi sopotniki, je izredno pomemben del razvijanja čustvene samozavesti.

Nemogoče se je počutiti samozavestno, če se človek boji oditi na zabavo, na poslovno ali družabno srečanje, ker ni prepričan, kako naj se poveže z ljudmi na pomenljiv način. Zaupanje v sposobnost, da se lahko povežemo na pomenljiv način, bo okrepilo našo čustveno samozavest in pomembno prispevalo k več ljubezni in izpolnitvi v našem življenju.

4. Prepričanje v sposobnost, da lahko najdemo ljubezen, razumevanje in sočutje v vseh situacijah, posebej v težavnih.

Eden od ključev za ustvarjanje uspešnih partnerskih odnosov in eden od ključev za ustvarjanje čustvene samozavesti je sposobnost, da sami sebe vodimo skozi neprijetna čustva, dokler ne prispemo nazaj na kraj ljubezni in razumevanja. V naravi življenja je, da nas bombardira z mnogimi težkimi osebnimi preizkušnjami in neštetimi močnimi čustvi, tako od jeze do gorja. Ni dovolj, da zgolj prepoznamo svoje občutje, ampak da ga tudi izrazimo. Imeti moramo samozavest, da lahko krmarimo skozi poplavo čustev in prispemo do naše najgloblje resnice. Navaditi se moramo iskati ljubezen ter večji smisel in resnični pomen v vseh situacijah. Ko imamo samozavest, da zmoremo to narediti, se ne bomo počutili kot žrtev čustev ali dogodkov, ki se odvijajo povsod okoli nas.

5. Prepričanje v sposobnost vedeti, da je tisto, kar lahko ponudimo drugim kot človek, dragoceno.

Vsak človek je edinstven. Na svetu ni človeka, ki bi bil natanko takšen, kot drugi. Vedenje o tem, kdo smo in kaj lahko ponudimo, je del občutka čustvene samozavesti.

Razvijanje duhovne samozavesti

Po Barbari De Angelis je duhovna samozavest ena od najpomembnejših vrst samozavesti, ker določa našo povezanost z Vesoljem, v katerem živimo. Po njenem mnenju obstajajo tri značilnosti, ki so povezane z duhovno samozavestjo:

1. Prepričanje, da je vesolje neprestano razvijajoča se skrivnost in da obstaja univerzalno stekanje proti dobremu.

Duhovna samozavest izhaja iz razumevanja pozitivne usmeritve, kateri sledi Vesolje, in zaupanja, da se bo vse obračalo v drugo smer.

2. Prepričanje v red Vesolja, da ima ta smisel.

Duhovna samozavest se razvije, ko opazujemo naravne cikle in mehanizme stvarjenja in ko pridemo do sklepa, da je našo stvarnost ustvarila za nas nedoumljiva inteligenca, s smislom za red. Ko začnemo dojemati absolutno resnico, ki pojasnjuje naša zaznavanja in izkušnje, bo v nas začela rasti tudi duhovna samozavest. Zavemo se, da celo naši največji izzivi morajo imeti cilj, drugače se ne bi dogajale.

3. Prepričanje v sile, ki so po našem mnenju odgovorne za stvarstvo.

Sebe moramo poznati kot osebo, kakršna smo. S polno zavestjo živimo, se učimo, čutimo, rastemo in ljubimo. Duhovna samozavest izhaja iz spominjanja, kdo v resnici smo onstran mask, ki jih nosimo. Izhaja iz čaščenja samega sebe kot ene izmed čudežnih stvaritev.

Raziskave kažejo, da ljudje najverjetneje izražajo naslednje simptome, ko ne čutijo močnega občutka samozavesti.

1. Pogosto se jim zgodi, da čustveno odrevenijo. Zdi se, da ne vedo, kaj se dogaja v njihovem življenju. Pogostokrat rečejo: »Tako sem zmeden.« Mnogi se oklepajo svoje zmedenosti kot načina samoobrambe. Dokler so zmedeni, jim ni treba biti

odgovorni za to, kar čutijo. Zmedenost po navadi prikriva kakšna neprijetna čustva, s katerimi se raje ne bi soočili.

2. Svoja prava čustva skrivajo pred drugimi. Pustijo, da ljudje ugibajo o tem, kako čutijo, kar je priročen način, da jih imajo pod nadzorom. Nihče popolnoma ne pozna njihovega pravega jaza in notranje so popolnoma drugačni, kot jih ljudje vidijo navzven.
3. Osamijo se. Kadar nimajo samozavesti, da bi se na pomemben način povezali z drugimi, se osamijo pred družbenimi situacijami in se trudijo živeti v osebnem svetu znotraj strogo začrtanih meja.
4. Radi ugajajo ljudem in so zasvojeni s tem, da jih hvalijo in jim pritrjujejo. Ker nimajo svoje lastne čustvene samozavesti, obupno potrebujejo odobravanje drugih ljudi, saj z njim ovrednotijo in določijo njihovo samovrednost.
5. Presojajo in pretežno negativno razmišljajo. Kritizirajo tisto, česar ne razumejo ali od česar se počutijo nadzorovani. Brez čustvene samozavesti se bodo, morebiti zaradi svojih čustev in zaradi vpliva drugih ljudi nanje, počutili nemočne. Njihova edina obramba bo morda ta, da se bodo zaščitili z napadanjem oseb ali situacij z negativnimi mislimi in sodbami. Bolj kot so ljudje nemočni, bolj presojajo druge.

2.2.4 Pridobitev samozavesti

Samozavest je lastnost, ki jo lahko kot vsako navado pridobimo in tudi izgubimo. Ti procesi se pri večini posameznikov dogajajo nenačrtno in nezavedno. Poleg metod razvijanja samozavesti je potrebno vedno potrebno uporabljati postopke za vzdrževanje samozavesti.

Samozavest je izjemno pomemben dinamičen psihološki proces v posamezniku, zato njen nastanek ne bi smeli prepustiti naključjem v življenju. Življenje lahko uživamo toliko kot nam dovoljuje naša stopnja razvitosti samozavesti. Nizka samozavest je tako kot, da bi se skozi svojo življenjsko potovanje vozili z zategnjenimi zavorami.

Samozavest nam v življenju daje pogum, da sprejmemo izzive in zaživimo polno življenje. Krepi nam zavedanje, da je učenje vseživljenjski proces in so izkušnje v življenju bolj pomembne kot uspeh sam.

Samozavest si lahko pridobimo na različne načine:

1. Sami si ustvarjamo svojo resničnost s svojimi mislimi, občutki in vedenjem.
2. Pravico imamo do boljše kvalitete življenja, torej do zdravja, sreče in uspeha.
3. Najpogostejši razlog, da ljudje zbolijo je, da nekaj v njihovem življenju ne deluje.
4. Svoje življenje lahko pozitivno spremenimo s tem, ko spremenimo svoja omejujoča prepričanja, ki so vzroki nizke samopodobe in samozavesti.
5. Natančno moramo raziskati in določiti, kaj pomeni za nas samozavest.
6. V življenju ni neuspehov, so samo učne izkušnje, ki nas pripeljejo do uspeha.
7. V življenju imamo vse, kar hočemo pod pogojem, da smo pripravljeni investirati potreben čas, energijo in trud.

Posledice pozitivne samozavesti

Če imamo o sebi pozitivno sliko, in sebe sprejemamo kljub jasno vidnim napakam in slabostim, potem smo bolj zadovoljni, bolj uspešni, močnejši in pametnejši. Če verjamemo sami vase, in gledamo nase pozitivno, potem imamo dovolj samozaupanja, da se lotimo tudi najtežavnejših nalog. Bolje se znajdemo pri vseh padcih in udarcih usode. Več ali manj pri tem ne utrpimo škode, stvari prebrodimo ali se jim izognemo, ne da bi se na njih zlomili. Pozitivno sevamo, smo odprti do drugih, lahko se jim približamo in pokažemo svojo naklonjenost.

V sebi skrite talente in sposobnosti lahko izrabimo do konca samo, če verjamemo sami vase in sprejemamo sami sebe takšne, kakršni smo. Naj je otrok še tako nadarjen in pameten, kazal bo povprečne ali celo slabe rezultate, če mu bomo neprestano govorili, da ni sposoben. Ne bo sposoben jasno razmišljati in v življenju ne bo uspel. Tudi kot odrasel se bo čutil vsaki nalogi nedorasel, če bo imel o sebi še vedno negativno sliko.

Slika 3: *Samozavest vodi v dobro počutje, ki se odraža tudi navzven.*
Internetni vir: <http://www2.arnes.si/~tboiko/R06/projekt2a1/zaklonisce-bio.html>

2.2.5 Vpliv samozavesti na navezovanje stikov mladostnika

V obdobju mladostništva je navezovanje stikov z vrstniki na prvem mestu. Ti stiki so zanje pravzaprav najbolj pomembni, saj preko njih oblikujemo svoja stališča in vrednote. Odnos s starši je temeljni, saj se otrok na osnovi odnosov doma, torej v svoji družini, uči navezovati stike z drugimi. Družina mladostnika oblikuje, daje mu osnovni občutek varnosti in oblikuje njegovo samopodobo. Preko kasnejših vedno močnejših stikov z vrstniki in družbo nasploh pa mladostnik svojo osebnost še dodatno izpolni in oblikuje.

Težave, s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki, so precej različne. Težave pri navezovanju stikov z vrstniki imajo predvsem tisti mladostniki, ki si v otroštvu niso oblikovali dovolj močne in stabilne samopodobe ter občutka varnosti. Težave imajo introvertirane osebe, ki so bolj zaprte vase, tihe, plašne, kar je odvisno tudi od karakterja. Izkušene učiteljice pravijo, da so si otroci v prvi triadi zelo različni, nekateri so izredno odprti in pripravljeni sodelovati, pa tudi klepetati, drugi se raje umaknejo in

se igrajo sami. Težava nastane, kadar močnejši in bolj dominantni posamezniki za seboj povlečejo te šibkejše in manj samozavestne otroke. V drugi in tretji triadi so otroci že bolj povezani v skupine, oblikujejo se trdna prijateljstva. Otrokom je pomembno dejstvo, da držijo skupaj.

Samozavest oziroma samopodoba je ključnega pomena pri navezovanju stikov. Če ima mladostnik nizko mnenje o sebi, se bo bal navezovati stike, saj bo menil, da ga drugi ne bodo marali in ga ne bodo sprejeli. Na drugi strani tudi pretirana samozavest ni primerna in prej odbija, kot pritegne morebitne nove prijatelje. Dogaja se, da so tudi preveč samovšečni mladostniki pogosto sami oziroma ob sebi nimajo pravih prijateljev.

2.3 MLADOSTNIŠTVO

Teorijo za mladostništvo sva povzeli iz knjige avtorice Darje Kobal z naslovom Temeljni vidiki samopodobe.

V obdobju med otroštvom in odraslostjo pogosto zasledimo naslednje izraze: puberteta, mladostništvo, adolescenca, mladost in mladina. Puberteto razumejo kot fiziološko in psihosocialno obdobje telesnega razvoja, ki odločilno zaznamuje posameznikovo telesno samopodobo. V povprečju traja približno tri leta, čeprav so razlike med posamezniki izredno velike. Nekateri posamezniki vstopijo v puberteto za pri desetih, drugi pa pri dvanajstih letih. Tudi konča se različno, pri šestnajstih, sedemnajstih ali pa šele pri osemnajstih letih. Pri dekletih nastopi celotno obdobje pubertete leto ali dva prej kot pri fantih in se tudi prej konča.

V splošnem je mladostništvo obdobje privzemanja lastne spolne vloge in ponotranjanje lastne identitete. V tem obdobju se posameznik dojema kot avtonomna in samostojna oseba, čeprav je v svojem delovanju še vedno razmeroma odvisna od svojega okolja. Po nekaterih teorijah nastopi že pri dvanajstih letih, po drugih pa okrog petnajstega ali šestnajstega leta in se konča okrog triindvajsetega ali petindvajsetega leta.

Psihologi, ki proučujejo različna življenjska obdobja, so potrdili hipotezo o mladostništvu, ki izvira iz najzgodnejšega obdobja otrokovega življenja po rojstvu in

odločilno vpliva na posameznikov psihosocialni razvoj v odraslosti. Zgodnje otroštvo je edino pomembno obdobje za kasnejšo psihično in socialno zrelost posameznika.

Razlikujemo tri raziskovalna področja razumevanja mladostništva:

1. Področje obravnava mladostništvo kot prehodno obdobje iz otroške odvisnosti v odraslo neodvisnost. Zajema postopne spremembe v mladostnikovem psihosocialnem razvoju, različne načine preizkušanja samega sebe in sveta, ki ga obkroža ter priprave na prihodnost.
2. Področje proučuje kritične življenjske dogodke, tako prve priprave na kariero, zapuščanje doma in zaljubljenost.
3. Področje raziskuje individualne razlike v vedenju, razvoju ali izkušnjah, ki s lahko vzrok za vzpostavljanje nekaterih socialnih problemov. Med njimi so zlasti zgodnja nosečnost, motenje hranjenja, zloraba drog in nenadna znižanja učne uspešnosti.

Mladostništvo je obdobje in proces duševnega dozorevanja iz otroka v odraslega človeka.

2.3.1 Oblikovanje samopodobe v mladostništvu

Mladostnik se sooča z vrsto razvojnih nalog, ki se dotikajo naslednjih psihosocialnih področij: iskanja lastne identitete oziroma samopodobe, odnosa do lastnega telesa in oblikovanja spolne vloge, odnosov z vrstniki, s starši in z drugimi avtoritetami. Vpliva tudi na odnos do prihodnosti, torej do študija, poklica, dela in družine ter prilagajanja družbenemu okolju, ki zajema socialno odgovorno vedenje, ustrezen vrednostni sistem in lastna moralna načela.

Ugotovili so, da so za razvoj mladostnikove identitete ključna štiri temeljna področja:

1. Telesni vidik samega sebe – ta zajema tudi telesno samopodobe.
2. kognitivne sposobnosti,
3. socialni odnosi,
4. sebstvo.

Ta področja si sledijo v določenem časovnem zaporedju, povezana pa so s štirimi temeljnimi razvojnimi nalogami, torej s telesnim, kognitivnim in socialnim razvojem ter z oblikovanjem identitete.

Prva razvojna naloga omogoča korenite spremembe v telesnem razvoju in vpliva tudi na mladostnikovo telesno samopodobo. Ta se ne oblikuje le na podlagi mladostnikovih zaznav in doživljanj telesnih sprememb, temveč tudi na osnovi bolj ali manj stereotipnih odzivov drugih oseb na njegov spreminjajoči se zunanji videz. Če je oblikovanje telesne samopodobe moteno, se tudi splošna samopodoba in samospoštovanje na moreta ustrezno razviti. S telesnim razvojem in vzpostavljanjem telesne samopodobe se oblikuje tudi nova podoba mladostnikove spolne vloge.

Slika 4: *Zmaga na športni prireditvi vpliva na razvoj mladostnikove telesne samopodobe.*

Internetni vir: <http://www.almontsb.si/cgi-bin/stran.pl?id=4&izris=slikeGalerije>

Druga razvojna naloga pomeni povečano osredotočenost na samega sebe ali sposobnost mišljenja. Mladostnik mora razreševati tudi tretjo nalogo, ki se nanaša na socializacijo in pomeni prehajanje k odgovornosti.

Zadnja razvojna naloga nastopi okrog štirinajstega ali petnajstega leta in pomeni oblikovanje identitete oziroma samopodobe. To je celo najpomembnejša razvojna naloga v mladostništvu. Tako se odločilno sooblikujejo različna področja samopodobe,

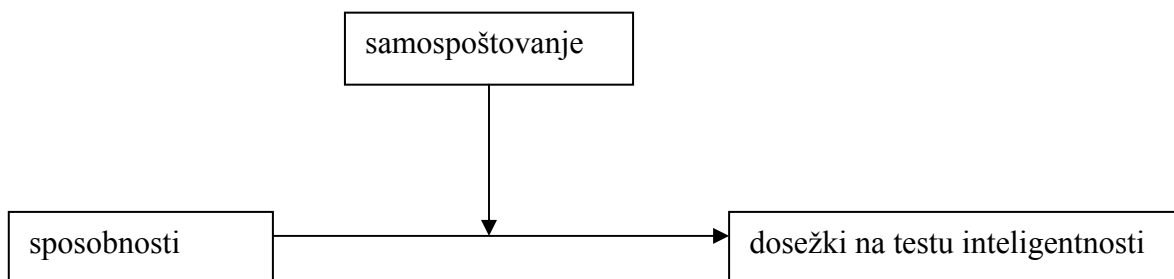
tako vsa tista področja, ki se nanašajo na socialno, moralno področje, iskrenost in zanesljivost, pa tudi na ustvarjalnost in akademsko samopodobo.

2.3.2 Razmerja med samospoštovanjem, inteligentnostjo mladostnika in njegovo učno uspešnostjo

Raziskave kažejo drugače. Učenci s slabšim ucnim uspehom se vrednotijo negativno. Menijo, da niso zadosti sposobni, vredni in se ne cenijo. Počutijo se osamljene in zapostavljene, v medosebnih odnosih se oprijemajo togih, preprostih in stereotipnih vzorcev komuniciranja. učitelji in sošolci jih kritizirajo, medtem ko učno uspešni učenci navajajo prav nasprotna doživljanja: njihovo samospoštovanje je visoko, v neosebni odnosih so samozavestni. Takšni učenci se vključujejo poleg šolskih obveznosti v različne izvenšolske dejavnosti.

Razmerje

1. Čim dlje traja izobraževanje in čim pogosteje je povprečno inteligenen učenec ocenjevan uspešno, tem višja je njegova stopnja samospoštovanja.
2. Čim dlje traja izobraževanje in čim pogosteje je ta isti učenec ocenjevan uspešno, višja je tudi njegova uspešnost na testu inteligentnosti. Pri neuspešnem učencu je moč zaznati nasproten pojav; s prehajanjem v višje stopnje institucionalnega izobraževanja povprečno inteligenen učenec postopoma izoblikuje nizko samospoštovanje, pa tudi teste za merjenje inteligentnosti rešuje vedno slabše.

Slika 5: Prikazuje posredno povezanost med samospoštovanjem in dosežki

Od tod je mogoče sklepati, da je samospoštovanje – kot subjektivno doživljanje učne uspešnosti - spremenljivka, ki se posredno povezuje s stopnjo inteligentnosti. Če učenec od učiteljev, sošolcev in staršev neprestano dobiva negativne povratne informacije o svoji učni uspešnosti, si nedvomno ustvari razmeroma trdno sliko o sebi kot o neuspešnem učencu, pa najsi za svoje poraze krivi sebe ali druge. Tudi svoje pričakovanje o lastnih sposobnostih oblikuje v skladu s svojo nizko samopodobo. Ko pa se, poln negativnih sodb o sebi, kot o nevredni, neuspešni, nesposobni in necenjeni osebi, loti še reševanja testa inteligentnosti, je jasno, da doseže nižji rezultat, kot mu omogočajo njegove lastne sposobnosti. Te ostanejo skrite in jih zlepa ne more odkriti niti tako prefinjen oziramo objektivni instrument, kot je test za merjenje inteligentnosti.

Učenčev pretekli položaj v razredu

Pogosto se dogaja, da mladostnik na prehodu iz osnovne v srednjo šolo ali iz ene srednje šole v drugo doživlja vrsto negativnih povratnih informacij iz novega šolskega okolja. Njegov prejšnji stabilni, morebitni celo zavirljivi položaj v razredu, tako denimo priljubljenost med sošolci, učna uspešnost pri določenih ali vseh predmetih, tvori podlago za podobna pričakovanja in zahteve tudi v srednji šoli. Njegov status se utegne v srednji šoli nemalokrat sprevreči v nasprotje: novi sošolci ga ne sprejemajo tako, kot je bil vaju dotlej, učitelji so strožji in njegovo znanje vrednotijo nižje, nove učne naloge so zahtevnejše.

Izrazitejše kot so njegove prejšnje odlike, močnejše je pričakovanje o skladnosti njegovega novega položaja s preteklim. Če nenehno prihaja do pomembnih odstopanj med pričakovanji in realno situacijo, prične učenec ob neuspešnem preverjanju znanja doživljati tesnobo, ki vodi do postopnega rušenja dotedanje pozitivne samopodobe. Njegovo vedenje postaja neprilagojeno, njegova podoba o sebi po vedno bolj izkrivljena.

Učenčevo sodelovanje pri pouku

Dejavnik učenčevega sodelovanja pri pouku s postavko o premosorazmernem odnosu med bližino cilja in stopnjo tesnobe. V šolski situaciji jo lahko pojasnimo takole: bolj ko se bliža čas s šolsko nalogo, ustno spraševanje ali drugačno preverjanje znanja, bolj je učenec tesnoben in zaskrbljen. Zdi se, da gre pri tem faktorju za tisto vrsto anksioznosti, ki jo imenujemo testna anksioznost. Določena stopnje tesnobe deluje kot izziv za korenitejši spopad z dano nalogo. Če pa se znaki, kot so psihična napetost, vznemirjenost, razburjenost, občutja nelagodja, glavoboli, vrtoglavice, pomanjkanje pozornosti in pospešeno bitje srca pojavljajo tako dolgo in tako močno – morebiti so podkrepjeni še z neustreznimi učiteljevimi učnimi slogi ali pristopi institucije, da učenec ne zmore več opravljati šolskih obveznosti, potem je jasno, da bo kljub povprečnim umskim sposobnostim, med poukom postaja vedno manj dejaven in samostojen ter vedno bolj navidezno ravnodušen. Na ta način bo v svojem uspehu nazadoval in postopoma izoblikoval negativno podobo o sebi.

Želja in prepričanje v uspeh

Ta dejavnik je v marsičem podoben prvemu, ki ga imenujemo predhodni položaj v razredu. Oba faktorja namreč temeljita na isti motivacijski ravni bodočih dosežkov pri znani nalogi, ki jo posameznik ob poznavanju svojih preteklih dosežkov dejansko poskuša doseči. Z eno besedo jo imenujemo pričakovanje. Razlika je le v tem, da se želja in prepričanje v uspeh ne vzpostavljata nujno na odlikah, s katerimi se je učenec ponašal v preteklem institucionalnem izobraževanju – čeprav je res, da so zasluge običajno stalne spremljevalke posameznikovih nadaljnjih prepričanj v uspeh, temveč ležita zlasti na mladostnikovih subjektivnih zasnovah o prepričanosti v svojo uspešnost.

Če se njegova pričakovanj skladajo s subjektivnimi prepričanji v uspeh na eni in z realnimi učnimi dosežki na drugi strani, potem se tudi njegova samopodoba razvija nemoteno, brez večjih pretresov in usodnih izkrivljanj. Če njegove želje in aspiracije močno odstopajo tako od preteklih uspehov kot od dosežkov v danem šolskem okolju, potem je njegova nerealna samopodoba jasen kazalec določenih odklonov v njegovi osebnosti.

Učenčeva realna uspešnost in uspešnost sošolcev

Ne tem mestu poudarimo, da lahko tudi prisilna neustrezna izbira srednješolskega izobraževanja, ki utegne nastopiti iz različnih razlogov, tako zaradi ugoditve zahtevam staršev, želje ostati skupaj s prejšnjimi sošolci, bližine mesta šolanja, izognitvi opravljanju diferencialnih ali drugih izpitov za vstop na določeno šolo, povzroči mladostniku močna tesnoba doživljanja in zaostajanje v učni uspešnosti. Zvestno, pa tudi povsem nezavedno spoznanje o neskladnosti izobraževanja s svojimi realnimi pričakovanji in ambicijami ter uspešnost njegovih sošolcev, katerih dosežki potrjujejo pravilnost izbire smeri šolanja, lahko znatno pripomorejo k njegovi učni neuspešnosti, k oblikovanju stališča o lastni nesposobnosti, nevrednosti in s tem tudi k negativni samopodobi.

Učitelj bi se moral zavedati, da z ustrahovanjem učencev s svojim predmetom povzroča v mladostnikih odpor do predmeta in šole, posledično pa tudi do izbire nadaljnjega šolanja, ki bi vključevalo osovražene predmete. Koristno bi bilo razvijati ustrezne svetovalne metode za učitelje, s katerimi bi prepričevali vzpostavljanje tesnobnih občutij v zvezi s predmetom pri učencih.

Slika 6: *Prikazuje učence, ki delajo v skupini.*

Internetni vir: http://www.zrss.si/latech/Izbiranje/Izbiranje_spisa.htm

Učna uspešnost

Ljudje običajno povežemo učno uspešnost z intelektualnimi sposobnostmi učenca, vendar pa so intelektualne sposobnosti le del pomena, ki ga izrazu učna uspešnost pripisujejo znanstveni teksti. Raziskovalci v zvezi z njim najpogosteje uporabljajo izraze, kot so splošni učni uspeh, ki pomeni povprečno oceno vseh učnih predmetov, povprečne ocene posameznih učenih predmetov in testi znanja.

Učno uspešen je tisti učenec, ki je usvojil predpisano znanje, neuspešen pa tisti, ki tega znanja ni usvojil. Objektivna razsežnost učne uspešnosti je lahko objektivna, saj se nanaša predvsem na ocene osvojenega znanja. Lahko je tudi subjektivna oziroma psihološka. Vanje zajemajo stališča učenca do samega sebe oziroma do svojih uspehov kot tudi stališča drugih do njega, tako staršev, vrstnikov in učiteljev. Ni nujno, da odličen uspeh v šoli dojame učenec kot uspeh sam pri sebi. Če so pričakovanja staršev o otrokovi učni uspešnosti nižja, potem nemalokrat tudi otrok svoje nizke uspešnosti ne dojema kot neuspeh. Zanj je pomembneje šolo končati in za tem čim hitreje najti ustrezno zaposlitev. Mladostništvo je obdobje, v katerem postaja posameznik vedno bolj občutljiv za neuspehe in pri tem doživlja določeno stopnjo tesnobe.

2.4 POSLEDICE NIZKE SAMOZAVESTI IN SAMOPODOBE

2.4.1 Sramežljivost

Najpogostejša posledica nizke samozavesti je sramežljivost, ki je stanje, ki se pojmuje za transparentni problem današnjega časa. Pojavlja se predvsem zaradi pomanjkanja samozavesti, nizkega samospoštovanja, strahu pred zavrnitvijo ali na kratko zaradi strahu pred človeško bližino.

Skupne raziskave določenih mednarodnih inštitutov so pokazale, da je sramežljivih celo 48 odstotkov ljudi!

Sramežljivost je na nek način kombinacija biološkega ritma v človeku, vzgoje, neprijetnih čustvenih doživetij, skratka celotna negativna slika, ki se začne postopoma

oblikovati kot del naše osebnosti. Je stanje, katerega je več ali manj izkusil vsak izmed nas, čeprav poznamo več oblik sramežljivosti.

Nekatere so povsem naravne, brez dramatičnih vplivov na naše življenje. Poznamo tudi takšne oblike sramežljivosti, ki lahko mnoge onesposobijo za običajno vsakodnevno funkcioniranje. Iz tega sledi, da v kolikor človek ne more zadovoljiti osnovne potrebe po ljudski komunikaciji, potem je na dobri poti, da psihično in mentalno otrpne, posledično pa celo fizično.

Vsi, ki jih mučijo težave pri zблиžanju z ljudmi, so izpostavljeni večjemu pritisku duševnih stisk in z njimi povezanimi boleznimi. Ne nazadnje so izpostavljeni tudi k večji nagnjenosti k samomoru. Pri ljudeh, ki nimajo težav pri navezovanju stikov, omenjenih težav skoraj ni opaziti.

Vzroki pretirane sramežljivosti

Raziskave so pokazale, da ima 58 odstotkov sramežljivih ljudi težave s tem, kako začeti komunikacijo z nasprotnim spolom. 40 odstotkov še navaja težave pri vzpostavljanju prijateljskih odnosov, a 7 odstotkov sramežljivih ljudi navaja težave tudi pri intimnem zблиžanju, ki trajajo le začasno. Namreč, ko se jim uspe zблиžati do stopnje zaupanja, izgine tudi njihova sramežljivost pri nasprotnem spolu. Cilj je tako dosežen, strah obvladan, kar še ne pomeni, da je odpravljen - v novi zgodbi se jim po navadi ponovi.

Stanje sramežljivosti velja za transparentni problem današnjega časa, ki se razrača zaradi pomanjkanja samozavesti, nizkega samospoštovanja in strahu pred zavrnitvijo. Ravno tako je lahko sramežljivost v tesni navezanosti z ostalimi bolezensko-duševnimi stanji, kot so depresija, tesnoba in pretirani perfekcionizem.

Ljudje brez občutka za povezanost z drugimi ljudmi

Pri nekaterih je opaziti povečano sramežljivost, kadar se znajdejo v večji skupini ljudi, medtem ko v manjši skupini ljudi ne čutijo podobnih težav. Določeni so se prisiljeni soočati s sramežljivostjo, ki traja le toliko časa, dokler se z osebo do neke mere ne spoznajo, medtem ko obstajajo tudi takšni, ki se počutijo nelagodno prav v vsaki situaciji, ne glede na znanstvo.

Mednarodni raziskovalci, ki so anketirali približno 200.000 ljudi, so dobljene rezultate razvrstili po posameznih kategorijah sramežljivosti. V prvo, obenem najtežjo

kategorijo, so uvrstili tiste, ki jim primanjkuje minimalen občutek za povezanost z drugimi ljudmi. Navedeno pomeni, da živijo povsem izolirano od pristne človeške bližine zaradi pomanjkanja socialnih veščin, kar ima za posledico pretirano razvijanje osebne superiornosti in dominacije nad drugim.

Značilno za to skupino ljudi je, da se imajo ves čas strogo pod nadzorom, torej toliko časa, dokler jim preti *nevarnost* bližine drugih ljudi. V stiku z ljudmi neizmerno trpijo, ker se nenehno ocenjujejo. Skoraj vsako izgovorjeno besedo dajejo na tehtnico. Razmišljajo o tem, ali so vse povedali prav, ob pravem času, torej tako, kot se mora. Da je celotna slika še hujša, so ljudje, ki spadajo v omenjeno skupino po navadi obremenjeni tudi z lastnim videzom, zaradi česar se kar naprej primerjajo z drugimi. Skratka sami sebe napadajo z vsemi mogočimi težavami, v čem so vendar boljši ali slabši od drugih.

Razlogov, da postane sramežljivost vzrok za beg pred vsemi *nevarnimi* človeškimi srečanji ne manjka. Posebna značilnost za takšne ljudi je, da se ravna po liniji najmanjšega odpora. Najraje zbežijo pred vsako situacijo, ki bi v njih lahko sprožila namig za njihovo nelagodnost. Gledano kratkoročno, je to morda edina rešitev, gledano dolgoročno pa daje povsem nasprotni učinek. Namreč neprestano izmikanje tistemu, česar se bojimo, enostavno pomeni, da dajemo moč našemu strahu, ki nas začne obvladovati, namesto da ga obvladamo sami.

Zdravljenje sramežljivosti

Večina strokovnjakov, ki se ukvarjajo z zdravljenjem težav, povezanih s sramežljivostjo, priporoča postopno privajanje na tiste situacije, katerih se posebej bojimo, če hočemo obvladati svoj strah. Za takšne podvige pa se je potrebno temeljito pripraviti oziroma se lotiti korenitih sprememb v našem razmišljanju. S strokovno pomočjo se običajno dosežejo zelo dobri rezultati.

Nekateri se lotijo premagovanja lastne sramežljivosti z učenjem komunikacijsko-socialnih veščin, ki jih začnejo koristiti v vseh mogočih življenjskih situacijah, kadar koli se jim ponudi priložnost za takšen izziv. Nekaterim zadostuje, da se naučijo sprostiti. Poiščejo sebi primerno relaksacijsko tehniko, ki jo v današnjem času res ni težko najti.

Pred nekoliko desetletji so odkrili, da lahko nekateri antidepresivi pomagajo tudi pri tako trdovratnih psiholoških težavah, kot je sramežljivost. Ostaja odprto veliko vprašanje o tem, koliko je to dobro in kako se sintetična kemija obnaša do nas. Če pogledamo golo dejstvo stranskih učinkov, ki pravi, da povzročajo nervozo, nespečnost, dodatne kilograme in seksualno disfunkcijo, je verjetno dovolj, da se izognemo takšni obliki zdravljenja. Če odmislimo posledice, nas hipoma lahko umirijo, medtem ko simptomov, ki povzročajo sramežljivost, ne moremo s sintetičnimi zdravili nikoli odpraviti.

Kaj narediti in kako se obnašati, kadar se znajdemo v družbi, kateri bi se najrajši izognili, saj se zavedamo, da imamo težave s sramežljivostjo?

1. Prenehamo razmišljati o vsem tistem, v čem nismo dobri. Pozornost namerno usmerimo na pozitivno razmišljanje o sebi.
2. Sprejmimo dejstvo, da v določenih stvareh pač nismo dobri. Zgodi se, da nismo dobri v pripovedovanju vicev, da pri pogovoru hitro preskakujemo iz teme na temo ...
3. Prenehamo posvečati pretirano pozornost osebnim čustvenim vzgibom in se raje usmerimo na tiste, o katerih nam pripoveduje naš sogovornik.
4. Poskusimo si vnaprej zastaviti teme pogovora oziroma razmisliti o primernih vprašanjih, katera želimo postaviti ljudem. Če nič drugega, se lahko na ta način zanesljivo izognemo strahu pred neprijetno tišino.
5. Na dogovorjeno mesto pridemo malo prej, da se lažje prilagodimo okolici.
6. Namenimo čim več pozornosti vsakodnevnemu treniranju komunikacije z drugimi ljudmi na vseh možnih mestih. Tako s prodajalcem časopisa spregovorimo nekaj besed več.

Nič ni slabega v tem, če je nekdo sramežljiv. Potrebno je le vedeti, kdaj je potrebno preusmeriti osredotočenost svoje negotovosti drugam, torej na ljudi in na tisto, o čem nam govorijo. Manj se bomo osredotočali na svoj problem, bolj se bomo počutili.

Internetni vir: http://mojuspeh.com/geeklog/article.php/Ali_Ste_Sramezljivi

3 PRAKTIČNI DEL NALOGE

3.1 Uporabljene metode dela in opis poteka raziskave

Pri izdelavi raziskovalne naloge sva uporabili tako primarne kot sekundarne vire zbiranja podatkov. Za pridobivanje teoretičnega dela raziskovalne naloge s področja obravnavane problematike dijakov o samozavesti in samopodobi sva izhajali iz številnih strokovnih virov. Za empirični del naloge sva uporabili metodo spraševanja s pomočjo anketnega vprašalnika, ki sva ga izvedle, ko sva anketirali številne dijake celjskih srednjih šol.

Zbrane podatke sva obdelali s statističnim programom SPSS 10. Zanimala naju je stopnja strinjanja z določenimi trditvami in pogostosti pojavljanja določenih dejstev. Predvsem so naju zanimale statistično pomembne razlike med anketiranci po različnih kriterijih. Zanimale so naju razlike med moškim in ženskim spolom in razlike med posameznimi programi srednjih šol. Zanimal naju je vpliv določenih spremenljivk na anketirance, vpliv strinjanja anketirancev z določenimi trditvami in pomembnost posameznega dejavnika pri določenem vprašanju ter stopnja strinjanja z določenimi trditvami. Statistično pomembna razlika med spremenljivkami je dokazana, kadar je rezultat A NOVA (analiza variance) manjša od vrednosti Sig. 0,05.

Raziskavo sva izvedli po naslednjih korakih:

1. Na začetku sva opredelili področje in namen najinega dela. Postavili sva raziskovalne cilje in postavili raziskovalne hipoteze. Začrtali sva metode dela, s katerimi sva zbirali potrebne podatke.
2. Sledila je izdelava anketnih vprašalnikov za dijake celjskih srednjih šol.
3. Oblikovali sva raziskovalni vzorec. Organizirali sva, komu bova razdelili anketne vprašalnike.
4. Po izvedbi anketiranja sva zbrane podatke uredili, pregledali, izločili neuporabne in jih začeli vnašati v računalniški program SPSS 10.
5. Podatke sva obdelali in z dobljenimi rezultati ovrednotili postavljene hipoteze.

6. Na podlagi hipotez in vseh zbranih podatkov iz teorije ter drugih informacij sva oblikovali najine ugotovitve in spoznanja.

3.2 Analiza zbranih podatkov

3.2.1 Raziskovalni vzorec

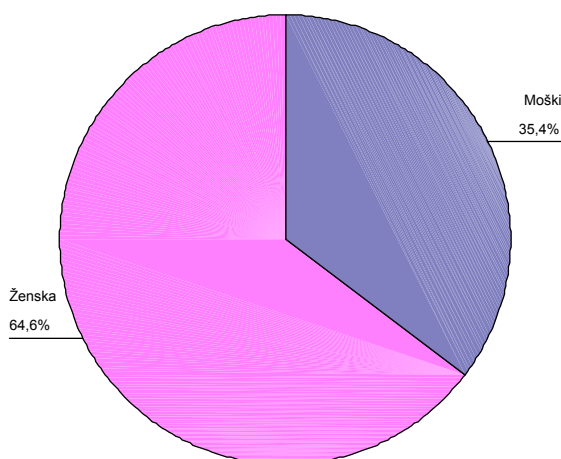
Raziskavo sva izvajali v Sloveniji na območju celjskih srednjih šol. Anketirali sva dijake gimnazijskih in poklicnih srednjih šol. Anketiranje sva izvajali v sredini meseca februarja. V raziskavo sva vključili anketirance od 15. do 20. leta starosti. Vzorec je bil multipliciran (snowball), torej razdeljen med 600 dijakov. Od vseh razdeljenih vprašalnikov smo dobile pravilno izpolnjenih 517 anket.

1. Demografske značilnosti anketiranih dijakov

Spol anketiranih dijakov

Tabela 1: Spolna struktura anketirancev

	Št. anketirancev	%
Moški	183	35,4
Ženska	334	64,6
Skupaj	517	100,0

Slika 7: Struktura anketirancev po spolu

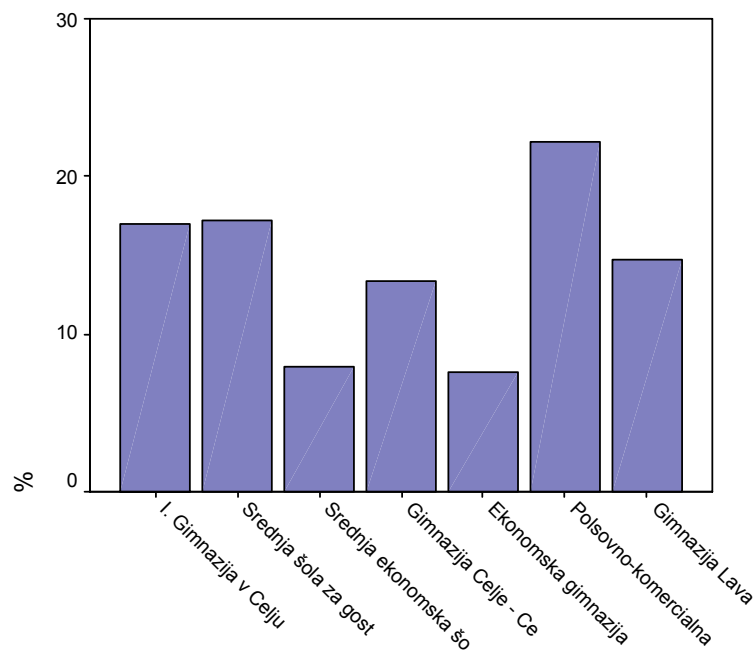
V raziskavi je sodelovalo 517 anketiranih dijakov, od tega 183 dijakov in 334 dijakinj.

2. Dijaki po šolah, ki jih obiskujejo

V raziskavo sva vključili osem programov celjskih srednjih šol. Struktura anketiranih dijakov po posameznih programih šolanja je naslednja:

Tabela 2: *Struktura anketiranih dijakov po šoli, ki jo obiskujejo*

	Št. anketirancev	%
I. Gimnazija v Celju	88	17,0
Srednja šola za gostinstvo in turizem	89	17,2
Srednja ekonomska šola Celje	41	7,9
Gimnazija Celje - Center	69	13,3
Ekonomska gimnazija Celje	39	7,5
Polsovno-komercialna šola Celje	115	22,2
Gimnazija Lava	76	14,7
Skupaj:	517	100,0

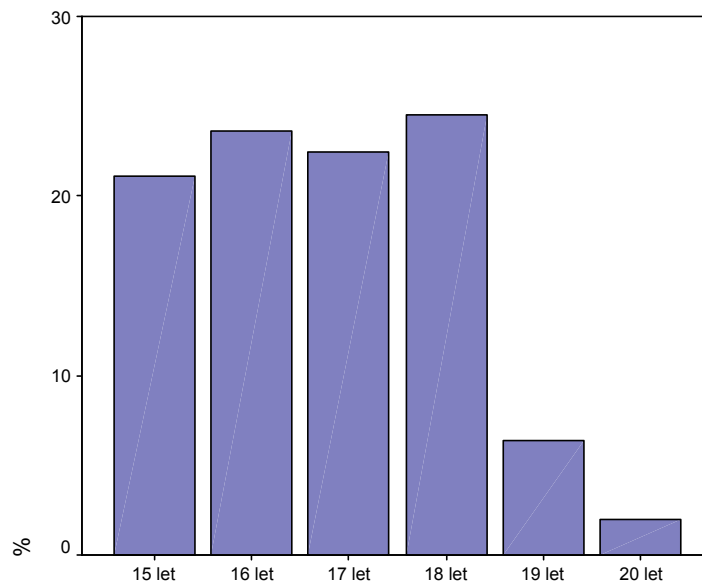
Slika 8: *Struktura anketiranih dijakov po šoli, ki jo obiskujejo.*

Analiza kaže, da je bilo največ anketiranih dijakov na Poslovno-komercialni šoli Celje, najmanj pa dijakov Srednje ekonomske šole Celje in Ekonomske gimnazije Celje. Druge šole so imele podobno število anketnih vprašalnikov.

3. Struktura anketiranih glede na starost

Tabela 3: *Struktura starosti anketirancev*

	Št. anketirancev	%
15 let	109	21,1
16 let	122	23,6
17 let	116	22,4
18 let	127	24,6
19 let	33	6,4
20 let	10	1,9
Skupaj:	517	100,0

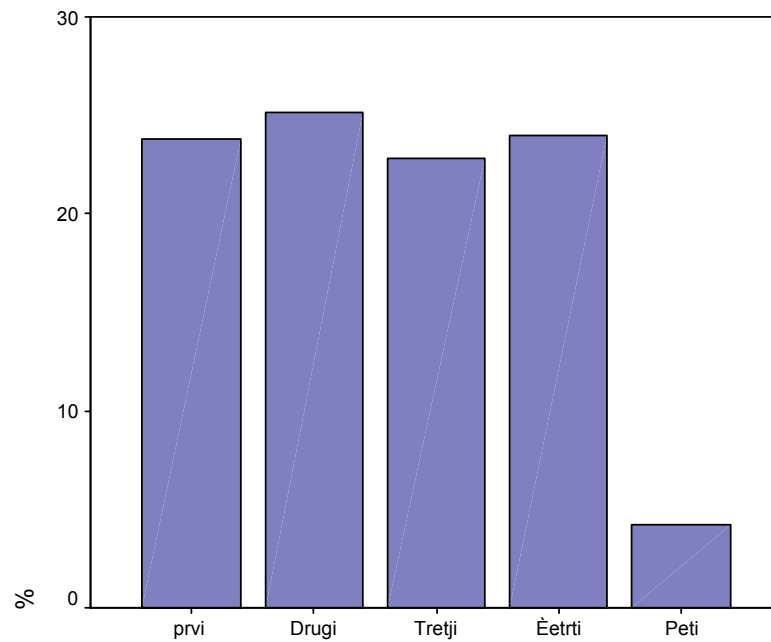
Slika 9: *Struktura starosti anketirancev*

Analiza zbranih podatkov kaže, da je največ anketirancev starih med 15 in 18 leti, najmanj pa jih je starih od 19 do 20 let.

4. Analiza dijakov glede na letnik šolanja

Tabela 4 : *Struktura dijakov po letniku šolanja*

	Št. anketirancev	%
Prvi	123	23,8
Drugi	130	25,1
Tretji	118	22,8
Četrti	124	24,0
Peti	22	4,3
Skupaj:	517	100,0

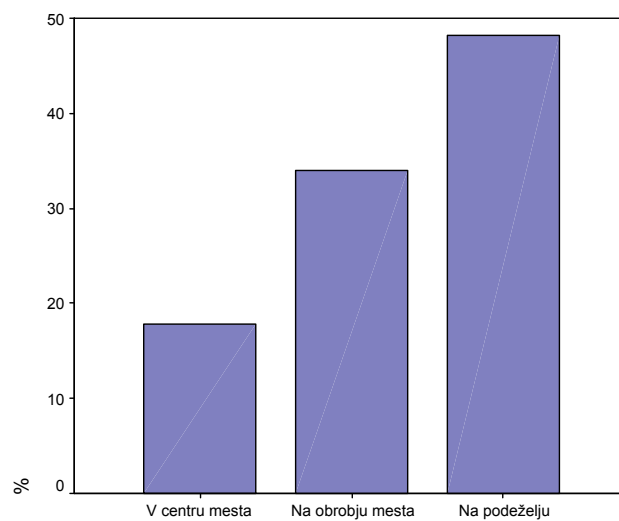
Slika 10: *Anketirani po letniku šolanja*

Analiza zbranih podatkov kaže, da smo uspeli dokaj enakomerno zajeti vse letnike. Izredno majhno je število anketiranih dijakov petih letnikov, kar je razumljivo in pričakovano, saj nimajo vse šole petega letnika. Imajo ga samo šole, ki izvajajo programe tri (poklicno izobraževanje) plus dva (za pridobitev pete stopnje izobrazbe).

5. Analiza dijakov glede na kraj bivanja

Tabela 5: *Struktura dijakov po kraju bivanja*

	Št. anketirancev	%
V centru mesta	92	17,8
Na obrobju mesta	176	34,0
Na podeželju	249	48,2
Skupaj:	517	100,0

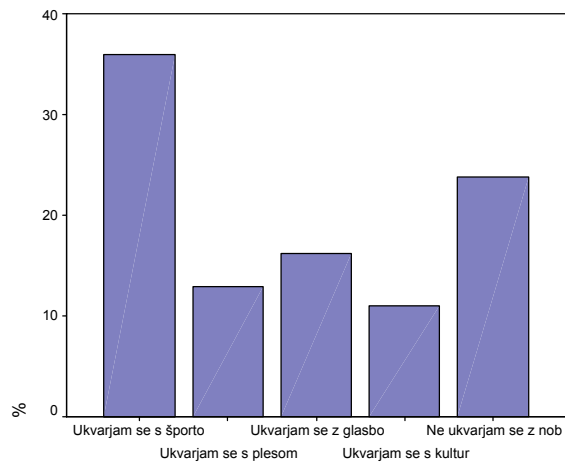
Slika 11: *Anketirani, razvrščeni po kraju bivanja*

Analiza zbranih podatkov kaže, da najmanj anketirancev živi v centru mesta. Malo več jih živi na obrobju mesta, največ pa jih živi na podeželju.

6. Analiza dijakov glede na družbeno aktivnost

Tabela 6: *Struktura anketirancev po družbeni aktivnosti*

	Št. anketirancev	%
Ukvarjam se s športom	186	36,0
Ukvarjam se s plesom	67	13,0
Ukvarjam se z glasbo	84	16,2
Ukvarjam se s kulturnimi dejavnostmi	57	11,0
Ne ukvarjam se z nobeno dejavnostjo	123	23,8
Skupaj:	517	100,0

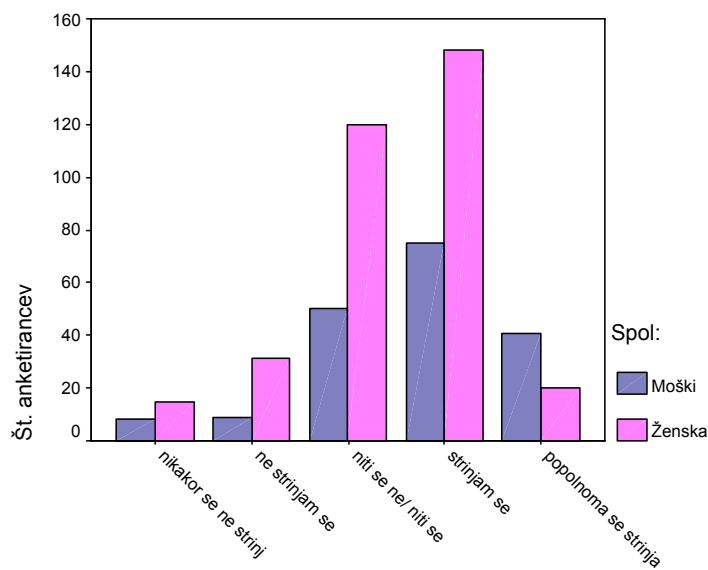
Slika 12: *Struktura anketirancev po družbeni aktivnosti*

Analiza zbranih podatkov kaže, da se najmanj anketirancev ukvarja s plesom in kulturnimi dejavnostmi. Več anketirancev se ukvarja z glasbo, največ pa jih je športno aktivnih. Skoraj 25 odstotkov vseh vprašanih se ne ukvarja z nobeno dejavnostjo.

3.2.2 Analiza zbranih podatkov, ki se nanašajo na samopodobo anketirancev

Tabela 7: Prikaz samopodobe anketirancev glede na spol

		N	Srednja vrednost	Sig.
Všeč sem si.	Moški	183	3,72	,000
	Ženska	334	3,38	
	Skupaj:	517	3,50	
S svojim videzom se ne obremenjujem	Moški	183	3,58	,000
	Ženska	334	2,87	
	Skupaj:	517	3,13	
Zadovoljen/-a sem s seboj	Moški	183	3,93	,000
	Ženska	334	3,51	
	Skupaj:	517	3,66	
Se cenim in zaupam v lastne sposobnosti	Moški	183	3,98	,002
	Ženska	334	3,73	
	Skupaj:	517	3,82	
Menim, da sem sposoben/-a bolj kot drugi	Moški	183	3,23	,000
	Ženska	334	2,92	
	Skupaj:	517	3,03	
Moja samopodoba je slaba, ker se slabo učim	Moški	183	2,32	,003
	Ženska	334	2,04	
	Skupaj:	517	2,14	
Ker se oblačim v znane blagovne znamke sem bolj samozavesten/-a	Moški	183	2,56	,049
	Ženska	334	2,35	
	Skupaj:	517	2,43	
Osamljen/-a sem	Moški	183	2,07	,061
	Ženska	334	1,88	
	Skupaj:	517	1,95	
Z učitelji sem v dobrih odnosih	Moški	182	3,36	,007
	Ženska	333	3,62	
	Skupaj:	515	3,53	

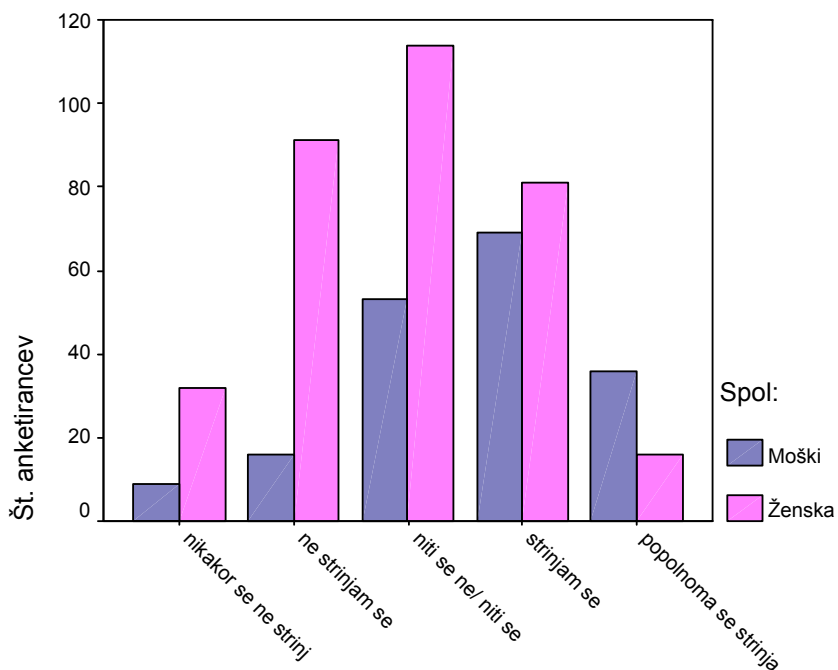
Slika 13: Mnenja anketirancev o tem, da so si všeč glede na spol

Tabela 8: Mnenja anketirancev o tem, da so si všeč glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	23	4,4
ne strinjam se	40	7,7
niti se ne/ niti se strinjam	170	32,9
strinjam se	223	43,1
popolnoma se strinjam	61	11,8
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,000), saj kaže, da je večina anketirancev (54,9 odstotkov) zadovoljnih s svojim videzom. Ugotavlja pa, da so s svojim videzom bolj zadovoljni moški anketiranci, saj v povprečju pogosteje soglašajo s trditvijo o tem, da so si všeč (3,72 od 5) kot ženske (3,38 od 5).

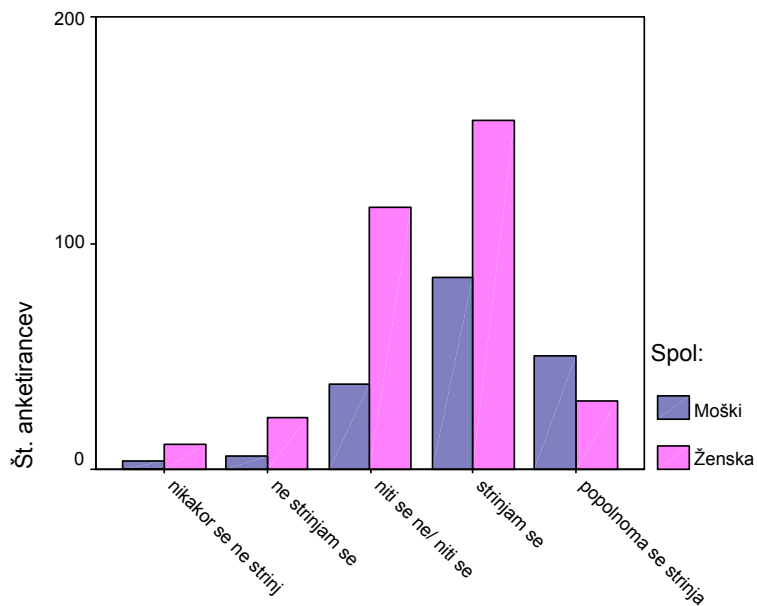

Slika 14: Mnenja anketirancev o obremenjenosti z videzom glede na spol

Tabela 9: Mnenja anketirancev o obremenjenosti z videzom glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	41	7,9
ne strinjam se	107	20,7
niti se ne/ niti se strinjam	167	32,3
strinjam se	150	29,0
popolnoma se strinjam	52	10,1
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,000), saj kaže, da se večina moških strinja s tem, da se obremenjujejo s svojim videzom, medtem ko se večina žensk ne strinja, da so obremenjene s svojim videzom. Več kot 95 anketiranih žensk se od 334 strinja s tem, da so obremenjene s svojim videzom, kar predstavlja 28,4 odstotkov žensk (3,58 od 5). Ugotovili sva tudi, da se od 183 moških anketirancev 105 vprašanih obremenjuje s svojim videzom, kar predstavlja 57,3 odstotkov moških (2,87 od 5).

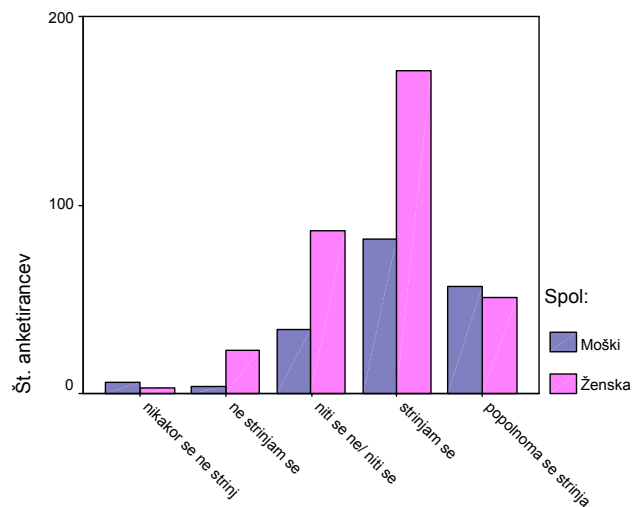

Slika 15: Mnenja anketirancev o zadovoljnosti s samim seboj glede na spol

Tabela 10: Mnenja anketirancev o zadovoljnosti s samim seboj glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	41	7,9
ne strinjam se	107	20,7
niti se ne/ niti se strinjam	167	32,3
strinjam se	150	29,0
popolnoma se strinjam	52	10,1
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,000), saj je iz grafa razvidno, da se tako moški kot ženske strinjajo s trditvijo o tem, da so zadovoljni s samim seboj. Od 334 žensk se jih 185 strinja s tem, da so zadovoljne s same s seboj, kar predstavlja 55,4 odstotkov (3,93 od 5). Od 183 moških se s to trditvijo strinja 130 vprašanih, kar znaša 71 odstotkov (3,51 od 5).

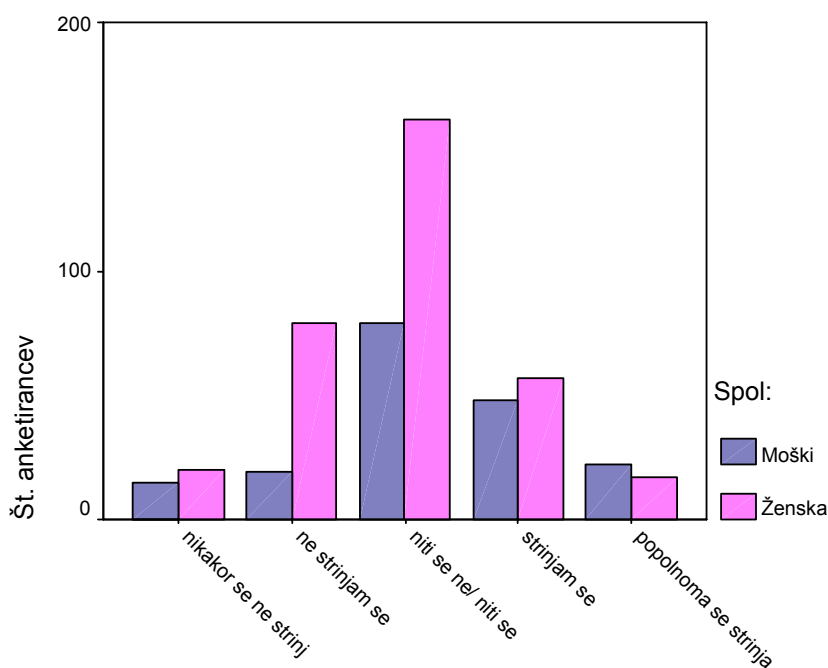

Slika 16: Mnenja anketirancev o zaupanju v lastne sposobnosti glede na spol

Tabela 11: Mnenja anketirancev o zaupanju v lastne sposobnosti glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	9	1,7
ne strinjam se	27	5,2
niti se ne/ niti se strinjam	120	23,2
strinjam se	253	48,9
popolnoma se strinjam	108	20,9
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,002), saj je iz grafa razvidno, da se tako moški kot ženske v večini strinjajo, da zaupajo v lastne sposobnosti. Ugotovile sva tudi, da se od 183 moških anketirancev s so trditvijo strinja 135 vprašanih moških, kar predstavlja 73,8 odstotkov (3,98 od 59). Od 334 žensk pa se s to trditvijo strinja 225 vprašanih žensk, kar znaša 67,4 odstotkov (3,73 od 5).

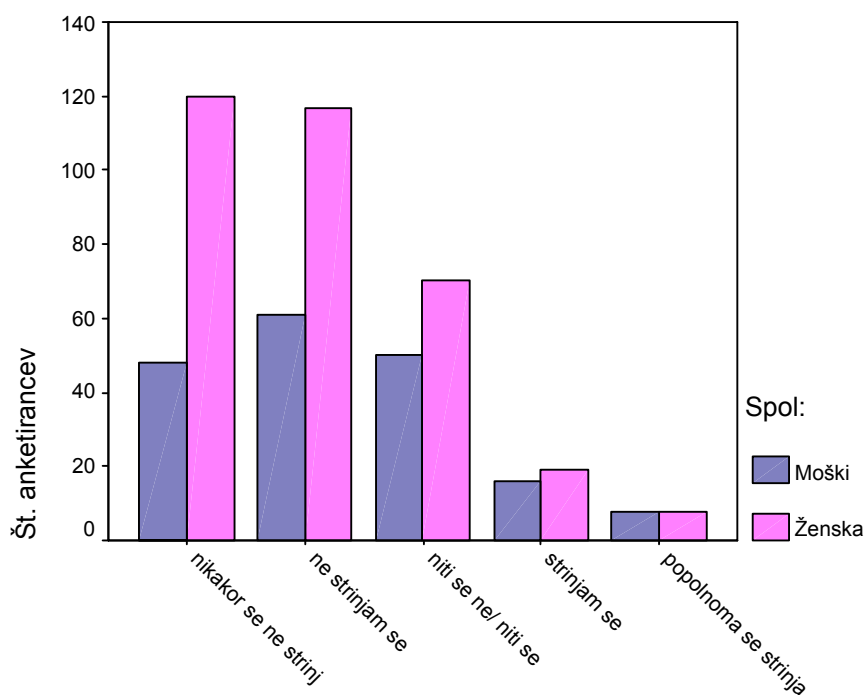

Slika 17: Mnenja anketirancev o tem, da so bolj sposobni od drugih glede na spol

Tabela 12: Mnenja anketirancev o tem, da so bolj sposobni od drugih glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	35	6,8
ne strinjam se	98	19,0
niti se ne/ niti se strinjam	240	46,4
strinjam se	105	20,3
popolnoma se strinjam	39	7,5
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,000), saj kaže, da tako moški kot ženske v večini menijo, da niso bolj ali manj uspešni od drugih. Od 183 moških anketirancev se jih s to trditvijo strinja 65, kar predstavlja 35,5 odstotkov (3,23 od 5). Od 334 žensk se jih s tem strinja 75 ali 22,5 odstotkov (2, 92 od 5). 43,7 odstotkov moških in 51 odstotkov žensk je bilo pri tej trditvi neopredeljenih.

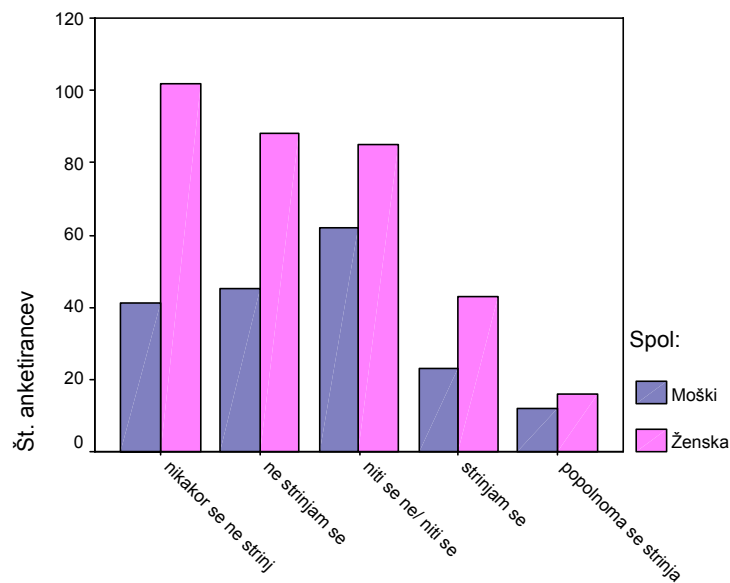

Slika 18: Mnenja anketirancev o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo glede na spol

Tabela 13: Mnenja anketirancev o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	168	32,5
ne strinjam se	178	34,4
niti se ne/ niti se strinjam	120	23,2
strinjam se	35	6,8
popolnoma se strinjam	16	3,1
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,003), saj kaže, da se večina anketirancev (66,9 odstotkov) nikakor ne strinja s trditvijo, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo. Ugotavlja pa, da se ženske s to trditvijo bolj strinjajo (2,32 od 5) kot moški (2,04 od 5).

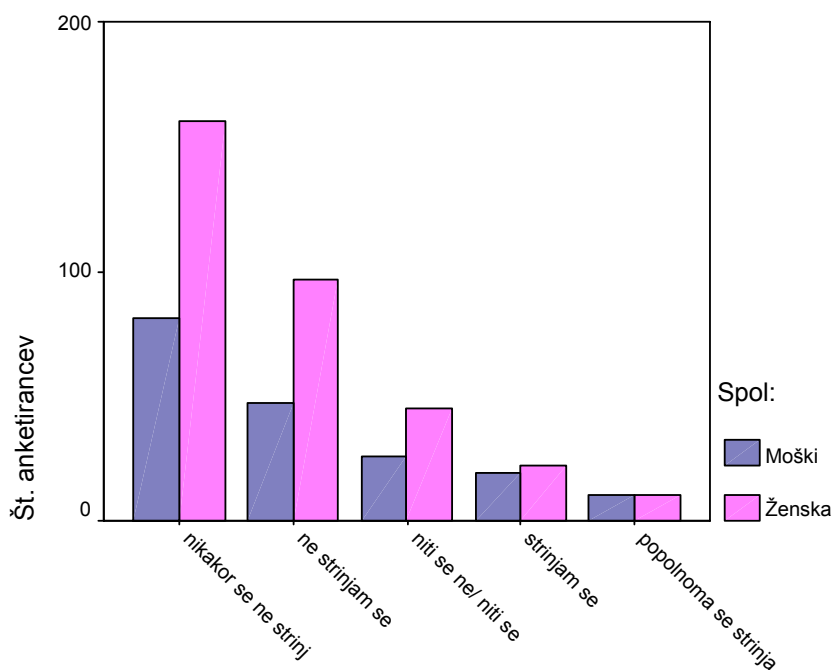

Slika 19: Mnenja anketirancev o pomembnosti oblačil znanih blagovnih znamk pri vplivu na večjo samozavest glede na spol

Tabela 14: Mnenja anketirancev o pomembnosti oblačil znanih blagovnih znamk pri vplivu na večjo samozavest glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	143	27,7
ne strinjam se	133	25,7
ni se ne/ ni se strinjam	147	28,4
strinjam se	66	12,8
popolnoma se strinjam	28	5,4
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,049), saj kaže, da se večina anketirancev (53,4 odstotkov) ne strinja s trditvijo, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk. Ugotavlja pa, da je moškim (2,56 od 5) pomembnost nošenja oblačil znanih blagovnih znamk malo bolj pomembno kot ženskam (2,35 od 5).

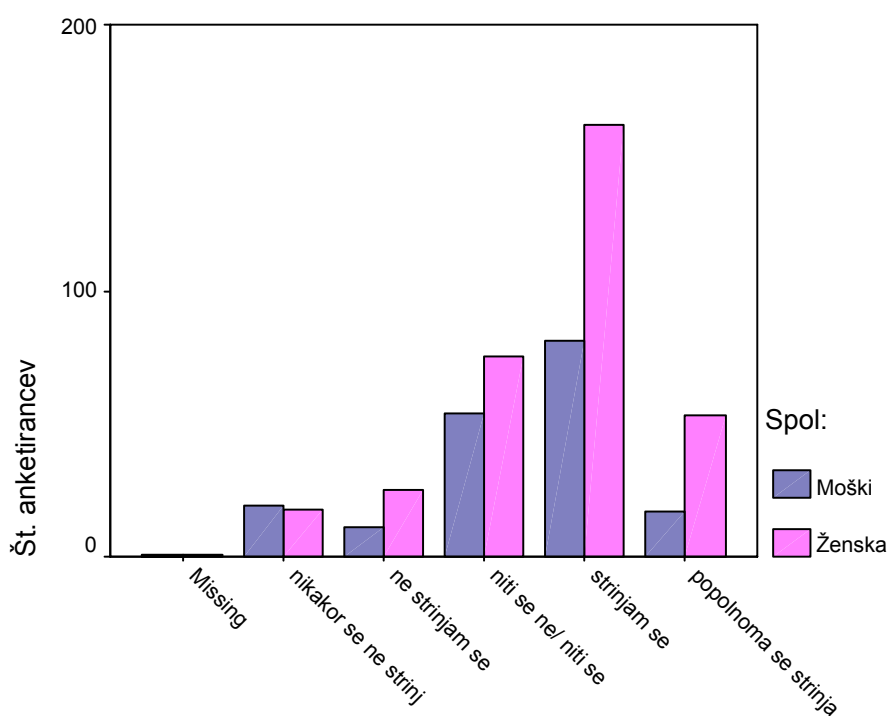

Slika 20: Mnenja anketirancev o osamljenosti glede na spol

Tabela 15: Mnenja anketirancev o osamljenosti glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	35	6,8
ne strinjam se	98	19,0
niti se ne/ niti se strinjam	240	46,4
strinjam se	105	20,3
popolnoma se strinjam	39	7,5
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično manj pomembna (Sig. 0,061) od drugih, saj Sig. presega mejo 0,050, vendar je dovolj, da jo prikaževa. Iz grafa je razvidno, da se večina anketirancev (25,8 odstotkov) ne strinja s tem, da so osamljeni. Je pa zanimivo to, da so moški bolj osamljeni kot ženske. To sklepava iz rezultatov, ki kažejo, da je od 183 moških osamljenih 30, kar predstavlja 16,5 odstotkov (2,07 od 5). Iz med 334 žensk pa je osamljenih 32 žensk ali 9 odstotkov (1,88 od 5).

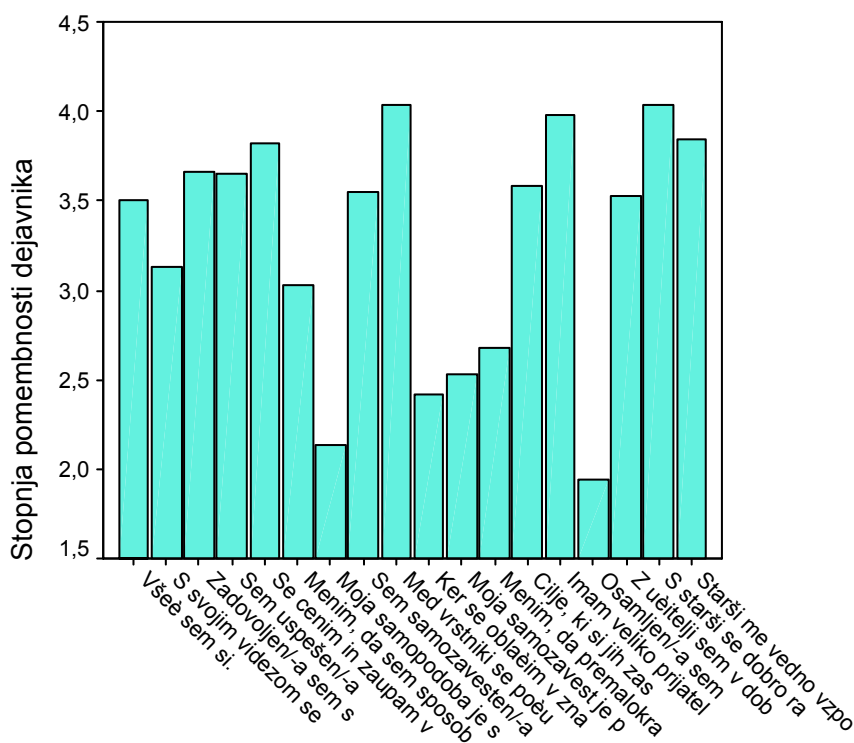
Slika 21: Mnenja anketirancev o dobrih odnosih z učitelji glede na spol

Tabela 16: Mnenja anketirancev o dobrih odnosih z učitelji glede na spol

	Št. anketirancev	%
nikakor se ne strinjam	37	7,2
ne strinjam se	36	7,0
niti se ne/ niti se strinjam	129	25,0
strinjam se	243	47,0
popolnoma se strinjam	70	13,5
Skupaj:	517	100,0

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,007), saj kaže, da se večina anketirancev (60,5 odstotkov) strinja s trditvijo o tem, da so v dobrih odnosih z učitelji. Iz grafa je razvidno tudi to, da se več moških slabše razume z učitelji kot ženske. Navedeno dokazujeva z izračunom, da se od 183 moških strinja 90 vprašanih s trditvijo, da so v dobrih odnosih z učitelji, kar predstavlja 49,2 odstotkov (3,36 od 5). Od 334 žensk se jih s to trditvijo strinja 220, kar predstavlja 66 odstotkov (3,62 od 5).

Slika 3.16: Mnenja anketirancev o njihovi samopodobi

Analiza kaže, da se večina dijakov najbolj strinja s trditvami o tem, da se med vrstniki počutijo sprejete (4,04 od 5) in se s starši dobro razumejo (4,3 od 5). Navajajo, da imajo

veliko prijateljev (3,98 od 5) in da jih starši spodbujajo (3,84 od 5). Prav tako navajajo, da se cenijo in zaupajo v lastne sposobnosti (3,82 od 5). Strinjajo se tudi s trditvami, da so zadovoljni sami s seboj (3,66 od 5) in da so uspešni (3,65 od 5). Trdijo tudi, da zastavljene cilje tudi dosežejo (3,58 od 5). Razveseljivo je tudi, da se strinjajo s trditvami o tem, da so si všeč (3,5 od 5), da se ne obremenjujejo s svojim videzom (3,13 od 5) in da menijo, da so sposobni (3,03 od 5).

Dijaki se le majhnih odstotkih strinjajo s trditvijo, da so niso velikokrat pohvaljeni (2,68 od 5). Navajajo, da je njihova samozavest pogosto nizka (2,53 od 5) in da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk (2,43 od 5).

Najmanj se strinjajo s trditvijo, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo (2,14 od 5) in s trditvijo, da so osamljeni (1,95 od 5).

3.2.3 Analiza zbranih podatkov, ki se nanašajo na pomembnost posameznih dejavnikov pri izbiri prijateljev

Tabela 17: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika pri izbiri prijateljev glede na program šolanja

		N	Srednja vrednost	Sig.
Podobni interesi	Gimnazijski programi srednjih šol v Celju	272	3,71	,000
	Poklicni programi srednjih šol v Celju	245	3,36	
	Skupaj:	517	3,54	
Komunikativnost	Gimnazijski programi srednjih šol v Celju	272	3,91	,013
	Poklicni programi srednjih šol v Celju	245	3,70	
	Skupaj:	517	3,81	
Iskrenost in vrednost zaupanja	Gimnazijski programi srednjih šol v Celju	272	4,50	,009
	Poklicni programi srednjih šol v Celju	245	4,28	
	Skupaj:	517	4,40	
Koristi, ki jih imam od osebe	Gimnazijski programi srednjih šol v Celju	272	2,22	,005
	Poklicni programi srednjih šol v Celju	245	2,52	
	Skupaj:	517	2,36	

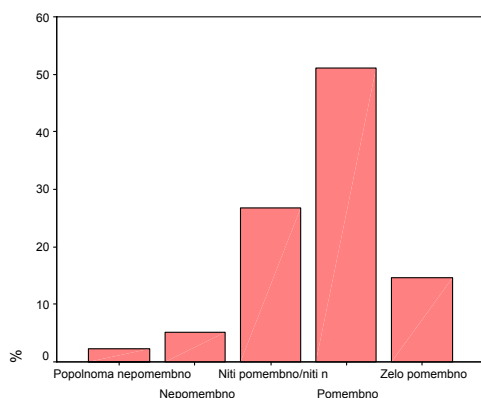
Tabela 18: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznih dejavnikov pri izbiri prijateljev glede na njihove podobne interese programih poklicnih srednjih šol

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	24	4,6	4,6
Nepomembno	40	7,7	12,4
Niti pomembno/niti nepomembno	157	30,4	42,7
Pomembno	224	43,3	86,1
Zelo pomembno	72	13,9	100,0
Skupaj:	517	100,0	

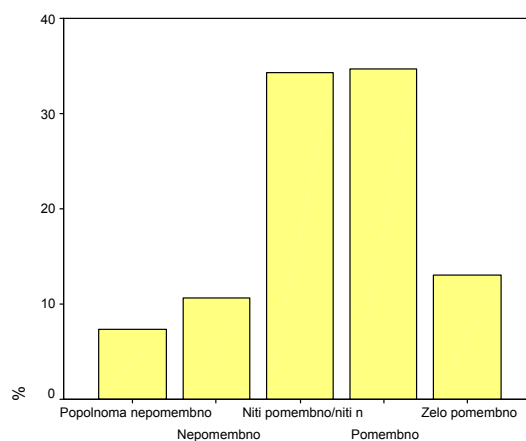
Tabela 19: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznih dejavnikov pri izbiri prijateljev glede na njihove podobne interese v gimnazijskih programih

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	18	7,3	7,3
Nepomembno	26	10,6	18,0
Niti pomembno/niti nepomembno	84	34,3	52,2
Pomembno	85	34,7	86,9
Zelo pomembno	32	13,1	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Poklicni srednješolski program

Gimnazijski srednješolski program

Slika 22: Mnenja anketirancev o pomembnosti podobnih interesov glede na program šolanja

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0.000), saj prikazuje, da je dijakom poklicnih srednjih šol (3,36 od 5) veliko bolj pomembna podobnost interesov pri izbiri prijateljev kot gimnazijcem (3,71 od 5).

Tabela 20: Mnenja anketirancev o pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev po srednješolskih programih

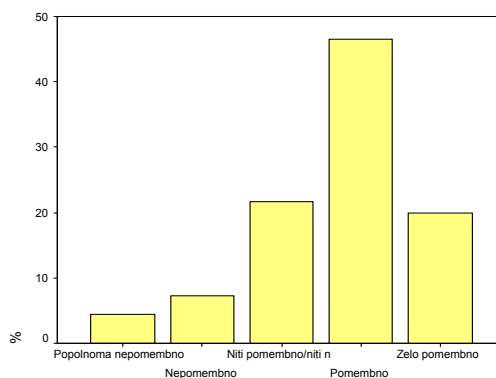
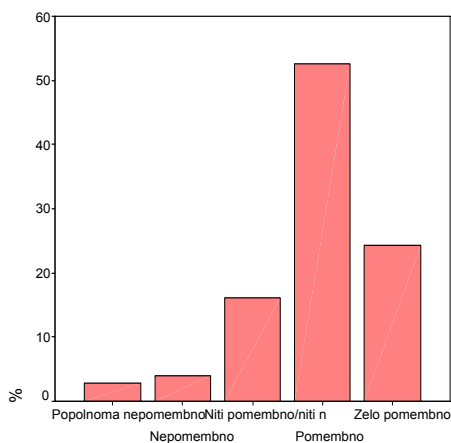
	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	19	3,7	3,7
Nepomembno	29	5,6	9,3
Niti pomembno/niti nepomembno	97	18,8	28,0
Pomembno	257	49,7	77,8
Zelo pomembno	115	22,2	100,0
Skupaj:	517	100,0	

Tabela 21: Mnenja anketirancev o pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev po gimnazijskih programih

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	11	4,5	4,5
Nepomembno	18	7,3	11,8
Niti pomembno/niti nepomembno	53	21,6	33,5
Pomembno	114	46,5	80,0
Zelo pomembno	49	20,0	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Poklicni srednješolski program

Gimnazijski srednješolski program

Slika 23: Mnenja anketirancev o pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev po programu srednjih šol

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,013), saj je iz nje razvidno, da je komunikativnost manj pomembna pri izbiri prijatelja na poklicnih srednjih šolah (3,70 od 5) kot na gimnazijah (3,91 od 5).

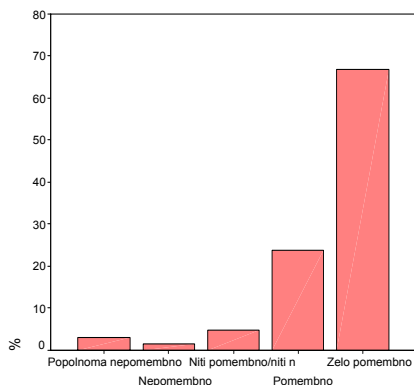
Tabela 3.22: Mnenja anketirancev o pomembnosti iskrenosti in zaupanja pri izbiri prijatelja po programu poklicnih srednjih šol

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	8	2,9	2,9
Nepomembno	4	1,5	4,4
Niti pomembno/niti nepomembno	13	4,8	9,2
Pomembno	65	23,9	33,1
Zelo pomembno	182	66,9	100,0
Skupaj:	272	100,0	

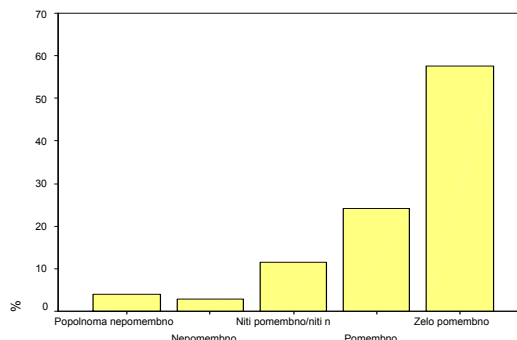
Tabela 22: Trditve anketirancev o pomembnosti iskrenosti in zaupanja pri izbiri prijatelja po programu gimnazijskih srednjih šol

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	10	4,1	4,1
Nepomembno	7	2,9	6,9
Niti pomembno/niti nepomembno	28	11,4	18,4
Pomembno	59	24,1	42,4
Zelo pomembno	141	57,6	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Poklicni srednješolski program

Gimnazijski srednješolski program

Slika 24: Mnenja anketirancev o pomembnosti iskrenosti in zaupanja po programih srednjih šol

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0.009), saj lahko iz nje razberemo, da sta dijakom v poklicnih šolah (4,28 od 5) manj pomembna iskrenost in zaupanje kot dijakom gimnazijskih programov (4,50 od 5).

Tabela 23: Trditve anketirancev o pomembnosti koristi, ki jo ima dijak od osebe pri izbiri prijatelja v programu poklicnih srednjih šol

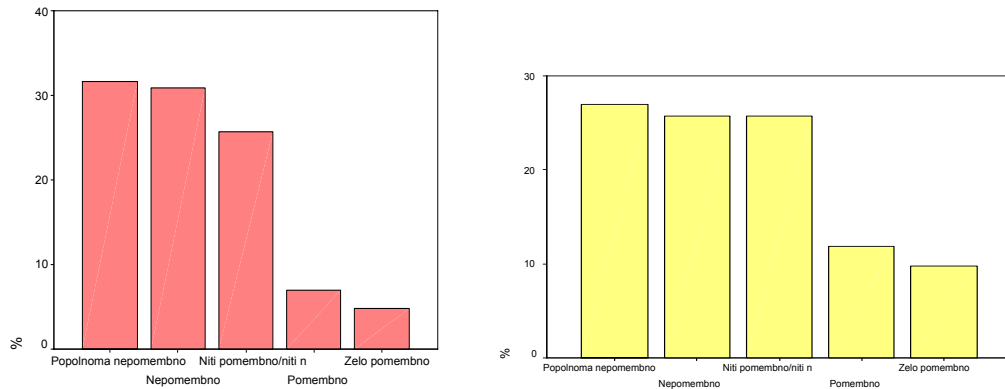
	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	86	31,6	31,6
Nepomembno	84	30,9	62,5
Niti pomembno/niti nepomembno	70	25,7	88,2
Pomembno	19	7,0	95,2
Zelo pomembno	13	4,8	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 24: Mnenja anketirancev o pomembnosti koristi, ki jo ima dijak od osebe pri izbiri prijateljev po gimnazijskem programu

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	66	26,9	26,9
Nepomembno	63	25,7	52,7
Niti pomembno/niti nepomembno	63	25,7	78,4
Pomembno	29	11,8	90,2
Zelo pomembno	24	9,8	100,0
Skupaj:	245	100,0	

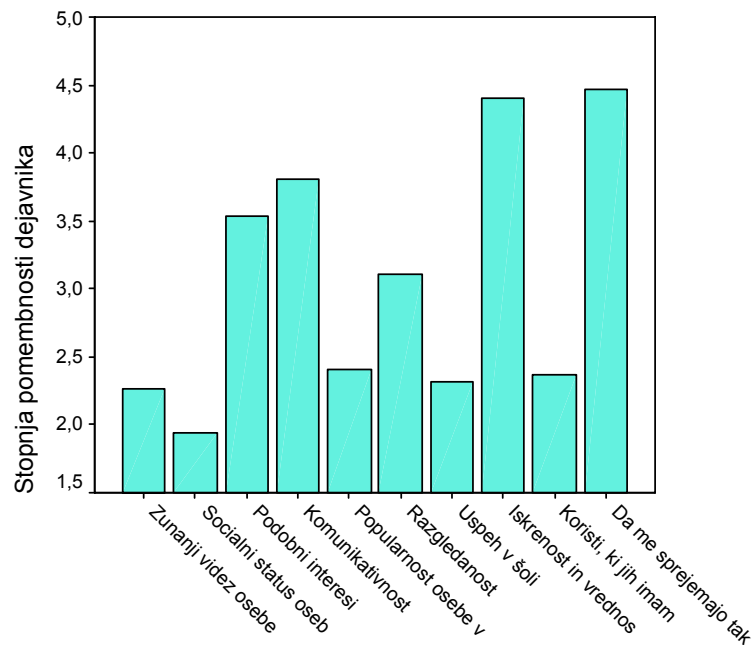
Poklicni srednješolski program

Gimnazijski srednješolski program

Slika 25: Mnenja anketirancev o pomembnosti koristi, ki jo ima dijak od osebe pri izbiri prijateljev po programih srednjih šol

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,005), saj kaže, da si malo manj gimnazijcev (2,22 od 5) kot dijakov poklicnih srednjih šol (2,52 od 5) izbira prijatelja po koristi, ki jo ima od osebe. Če primerjamo šoli, sta si dokaj enotni o nepomembnosti tega dejavnika.

Slika 26: Mnenja anketirancev o pomembnosti trditev, vezanih na izbiro njihovih prijateljev

Analiza prikazuje, da se dijaki še najbolj strinjajo s trditvijo o tem, da izbirajo prijatelje glede na to, da jih sprejemajo takšne, kot so (4,47 od 5). Izbirajo jih tudi po iskrenosti in vrednosti zaupanja osebe (4,40 od 5). Trditvi, ki sta jim še izredno pomembni, sta komunikativnost (3,81 od 5) in podobni interesi (3,54 od 5). Razgledanost (3,11 od 5) je še dokaj pomemben dejavnik. Relativno nepomembni dejavniki pri izbiri prijateljev pri večini anketirancev so koristi, ki jih imajo od osebe (2,36 od 5), popularnost osebe v družbi (2,41 od 5), uspeh v šoli (2,32 od 5) in zunanji videz (2,26 od 5). Po navadi je nepomemben dejavnik za večino dijakov socialni status osebe (1,94 od 5).

3.2.4 Analiza zbranih podatkov, ki prikazujejo vplivnost družbe na življenjske navade in ravnanje dijakov

Tabela 25: Mnenja anketirancev o pomembnosti vpliva družbe na življenjske navade in ravnanje dijaka

		Št. anketiran cev	Srednja vrednost	Sig.
Pogosteje uživam alkohol	Moški	183	2,47	,017
	Ženska	334	2,19	
	Skupaj:	517	2,29	
Bolj sem komunikativen/-a	Moški	183	3,22	,013
	Ženska	334	3,48	
	Skupaj:	517	3,38	
Bolj sem družaben/-a	Moški	183	3,20	,021
	Ženska	334	3,45	
	Skupaj:	517	3,36	
Uživam droge.	Moški	183	1,60	,000
	Ženska	334	1,28	
	Skupaj:	517	1,39	
S starši se slabše razumem	Moški	182	1,78	,001
	Ženska	334	1,49	
	Skupaj:	516	1,59	
V šoli sem manj uspešen	Moški	183	1,90	,001
	Ženska	334	1,60	
	Skupaj:	517	1,70	

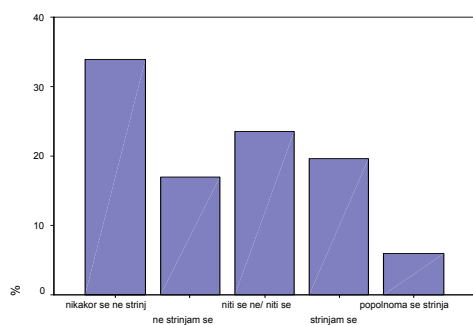
Tabela 26: Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, da zaradi družbe pogosteje uživajo alkohol glede na moški spol

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	62	33,9	33,9
ne strinjam se	31	16,9	50,8
niti se ne/ niti se strinjam	43	23,5	74,3
strinjam se	36	19,7	94,0
popolnoma se strinjam	11	6,0	100,0
Skupaj:	183	100,0	

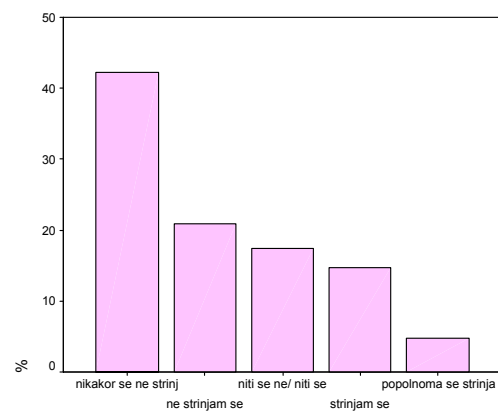
Tabela 27: Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, da zaradi družbe pogosteje uživajo alkohol glede na ženski spol

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	141	42,2	42,2
ne strinjam se	70	21,0	63,2
niti se ne/ niti se strinjam	58	17,4	80,5
strinjam se	49	14,7	95,2
popolnoma se strinjam	16	4,8	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

Ženske:

Slika 27: Mnenja anketirancev o pomembnosti trditve, da zaradi družbe pogosteje uživajo alkohol glede na spol

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,017), saj prikazuje, da se večji odstotek žensk (63,2 odstotka) kot moških (50,8 odstotkov) ne strinja s trditvijo, da zaradi družbe kadijo. Ugotavlja pa, da se v povprečju bolj strinjajo s trditvijo moški (2,47 od 5) kot ženske (2,19 od 5).

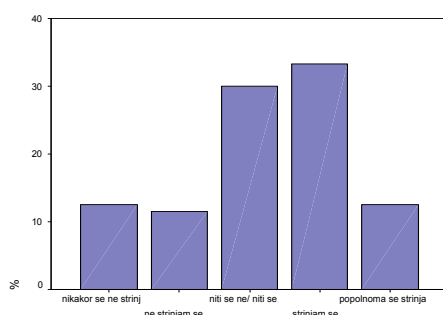
Tabela 28: Mnenja moških anketirancev o pomembnosti trditve, da so zaradi družbe bolj komunikativni

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	23	12,6	12,6
ne strinjam se	21	11,5	24,0
niti se ne/ niti se strinjam	55	30,1	54,1
strinjam se	61	33,3	87,4
popolnoma se strinjam	23	12,6	100,0
Skupaj:	183	100,0	

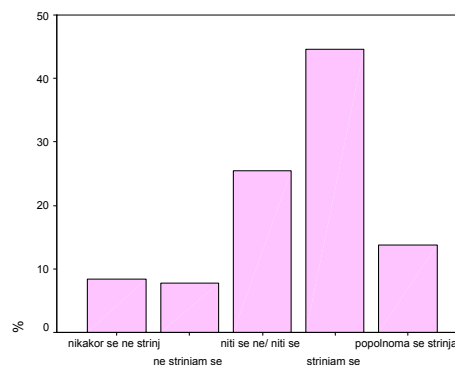
Tabela 29: Mnenja anketirank ženskega spola s trditvijo, da so zaradi družbe bolj komunikativne

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	28	8,4	8,4
ne strinjam se	26	7,8	16,2
niti se ne/ niti se strinjam	85	25,4	41,6
strinjam se	149	44,6	86,2
popolnoma se strinjam	46	13,8	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

Ženske:

Slika 28: Mnenja anketirancev s trditvijo, da so zaradi družbe bolj komunikativni po spolu.

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0.013), saj prikazuje, da se večina žensk (58,4 odstotkov) strinja s trditvijo, da so zaradi družbe bolj komunikativne kot moški (45,9 odstotkov). Ugotavlja pa, da tudi pri povprečni vrednosti ženske dosejajo več točk (3,48 od 5) od moških (3,22 od 5).

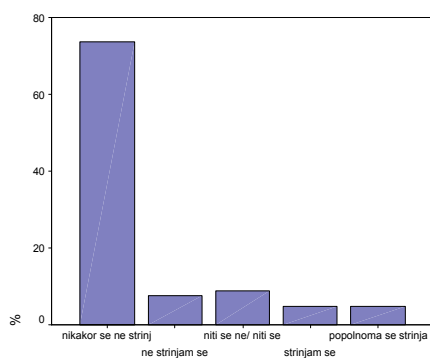
Tabela 30: Mnenja moških anketirancev o trditvi, da zaradi družbe uživajo droge

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	135	73,8	73,8
ne strinjam se	14	7,7	81,4
niti se ne/ niti se strinjam	16	8,7	90,2
strinjam se	9	4,9	95,1
popolnoma se strinjam	9	4,9	100,0
Skupaj:	183	100,0	

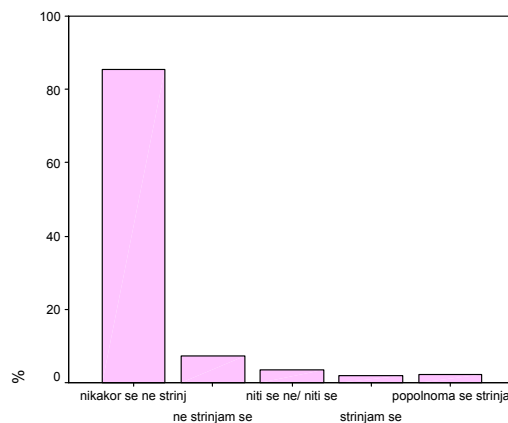
Tabela 31: Mnenja žensk o trditvi, da zaradi družbe uživajo droge

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	285	85,3	85,3
ne strinjam se	24	7,2	92,5
niti se ne/ niti se strinjam	12	3,6	96,1
strinjam se	6	1,8	97,9
popolnoma se strinjam	7	2,1	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

Ženske:

Slika 29: Mnenja anketirancev o trditvi, da zaradi družbe uživajo droge po spolu

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0.000), saj prikazuje, da več moških kot žensk trdi, da zaradi družbe uživajo droge. Razveseljiv je podatek, da je teh, ki zaradi družbe uživajo droge zelo malo. Nikakor se s to trditvijo ne strinja 81,5 odstotkov moških in 92,5 odstotkov žensk. Ugotavlja pa, da se v povprečju manj žensk (1,28 od 5) kot moških (1,60 od 5) strinja s trditvijo, da zaradi družbe uživajo droge.

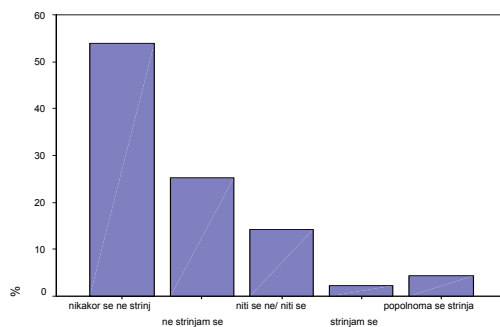
Tabela 32: Mnenja moških anketirancev o trditvi, da se zaradi družbe slabše razumejo s starši

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	98	53,6	53,8
ne strinjam se	46	25,1	79,1
niti se ne/ niti se strinjam	26	14,2	93,4
strinjam se	4	2,2	95,6
popolnoma se strinjam	8	4,4	100,0
Skupaj:	182	99,5	
Majnkajoči odgovori	1	,5	
Skupaj:	183	100,0	

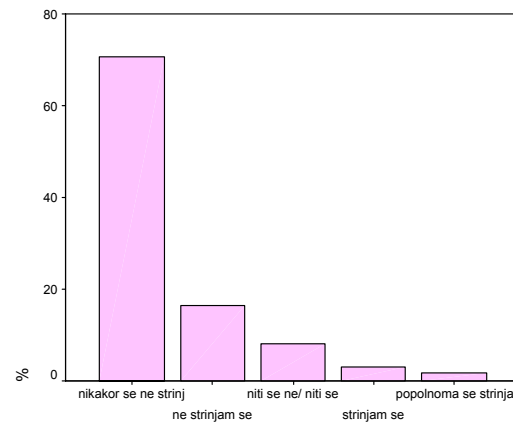
Tabela 33: Mnenja ženskih anketirank o trditvi, da se zaradi družbe slabše razumejo s starši

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	236	70,7	70,7
ne strinjam se	55	16,5	87,1
niti se ne/ niti se strinjam	27	8,1	95,2
strinjam se	10	3,0	98,2
popolnoma se strinjam	6	1,8	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

Ženske:

Slika 30: Mnenja anketirancev o trditvi, da se zaradi družbe slabše razumejo s starši

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,001), saj kaže, da se veliko več moških (6,6 odstotkov) kot žensk (4,8 odstotkov) zaradi družbe slabše razume s starši. Vendar se tako moški kot ženske v večini s to trditvijo ne strinjajo. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo strinja (1,78 od 5) moških in (1,49 od 5) žensk.

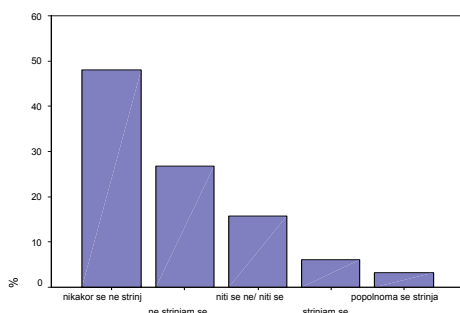
Tabela 34: Mnenja moških anketirancev s trditvijo, da so zaradi družbe manj uspešni v šoli

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	88	48,1	48,1
ne strinjam se	49	26,8	74,9
niti se ne/ niti se strinjam	29	15,8	90,7
strinjam se	11	6,0	96,7
popolnoma se strinjam	6	3,3	100,0
Skupaj:	183	100,0	

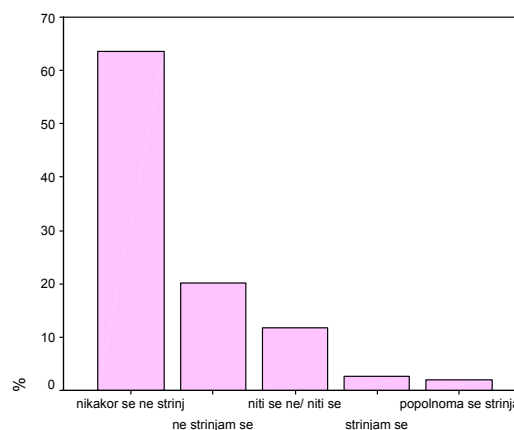
Tabela 35: Mnenja ženskih anketirank o trditvi, da so zaradi družbe manj uspešne v šoli

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	212	63,5	63,5
ne strinjam se	67	20,1	83,5
niti se ne/ niti se strinjam	39	11,7	95,2
strinjam se	9	2,7	97,9
popolnoma se strinjam	7	2,1	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

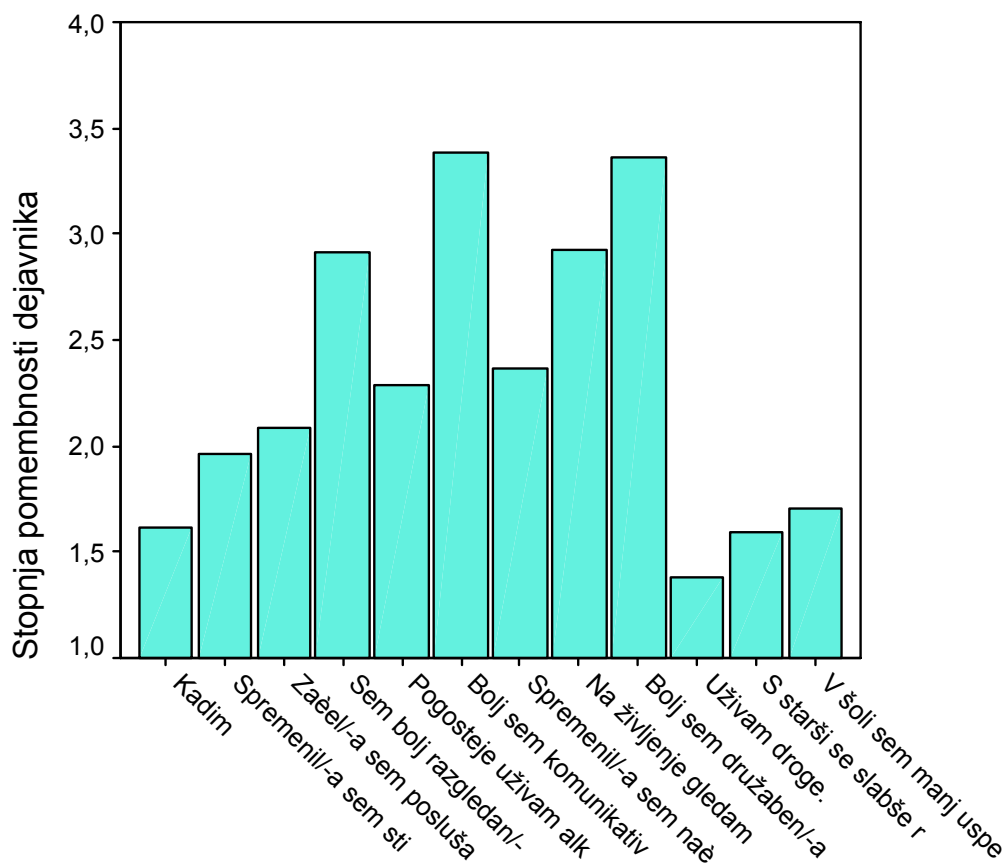

Ženske:

Slika 31: Mnenja anketirancev o tem, da so zaradi družbe manj uspešni v šoli po spolu

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,001), saj kaže, da se ženske v 83,6 odstotkih ne strinjajo s trditvijo o tem, da so zaradi družbe manj uspešne, medtem ko se moški s tem strinjajo v 73,9 odstotkih. Ugotavljava pa, da se v povprečju moški bolj strinjajo s tem, da so zaradi družbe manj uspešni v šoli (1,90 od 5) kot ženske (1,60).

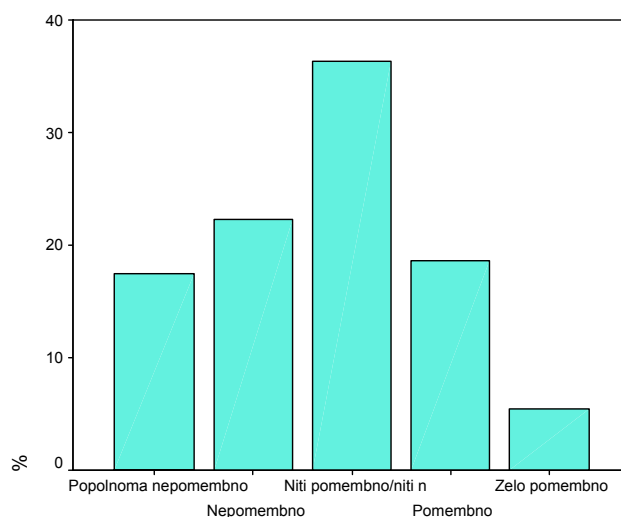
Slika 32: Mnenja anketirancev o tem, da so zaradi določene vrste družbe spremenili svoje življenjske navade in priznanja

Analiza kaže, da se večina dijakov strinja s trditvami o tem, da so zaradi družbe bolj komunikativni (3,38 od 5) in bolj družabni (3,36 od 5). Sledi strinjanje s trditvijo, da so zaradi družbe bolj razgledani (2,92 od 5) in s trditvijo, da na življenje gledajo drugače (2,92 od 5). Anketiranci so mnenja, da so precej nepomembni dejavniki sprememba načina govorenja (2,37 od 5), poslušanje drugačne zvrsti glasbe (2,09 od 5) in sprememba stila oblačenja (1,97 od 5). Najmanj se anketiranci strinjajo s trditvijo o tem, da so zaradi družbe v šoli manj uspešni (1,70 od 5) in s trditvijo, da zaradi družbe kadijo (1,62 od 5). Prav tako se ne strinjajo s trditvijo o tem, da se slabše razumejo s starši (1,59 od 5). Razveseljiv je tudi podatek, da se le v majhni meri strinjajo s trditvijo o tem, da posledično zaradi družbe uživajo droge (1,39 od 5).

3.2.5 Analiza pomembnosti posameznega dejavnika pri razvoju anketirančeve samopodobe in samozavesti

Tabela 36: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika pri razvoju dijakove samopodobe in samozavesti

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	90	17,4	17,4
Nepomembno	115	22,2	39,7
Niti pomembno/niti nepomembno	188	36,4	76,0
Pomembno	96	18,6	94,6
Zelo pomembno	28	5,4	100,0
Skupaj:	517	100,0	

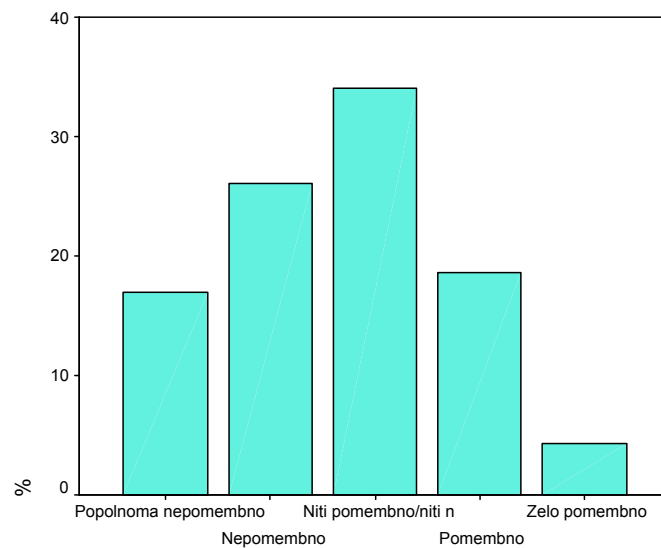

Slika 33: Mnenja anketirancev o tem, da je finančno stanje njegove družine pomemben dejavnik pri razvoju njegove samopodobe in samozavesti

Analiza prikazuje, da se večina anketirancev s to trditvijo ne strinja, medtem ko se z njo strinja 24 odstotkov vprašanih.

Tabela 37: Mnenja anketirancev o pomembnosti finančnega stanja družine pri razvoju anketirančeve samopodobe in samozavesti

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	88	17,0	17,0
Nepomembno	135	26,1	43,1
Niti pomembno/niti nepomembno	176	34,0	77,2
Pomembno	96	18,6	95,7
Zelo pomembno	22	4,3	100,0
Skupaj:	517	100,0	

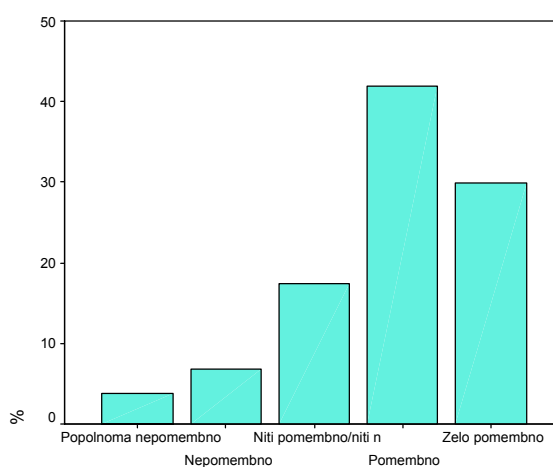
Slika 34: Mnenja anketirancev o tem, da je socialni status staršev pomemben dejavnik pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti

Analiza prikazuje, da večini vprašanih meni, da socialni status staršev ni tako pomemben dejavnik za razvoj njihove samozavesti in samopodobe.

Tabela 38: Mnenja anketirancev o ocenah in uspehu v šoli pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	33	6,4	6,4
Nepomembno	45	8,7	15,1
Niti pomembno/niti nepomembno	139	26,9	42,0
Pomembno	224	43,3	85,3
Zelo pomembno	76	14,7	100,0
Skupaj:	517	100,0	

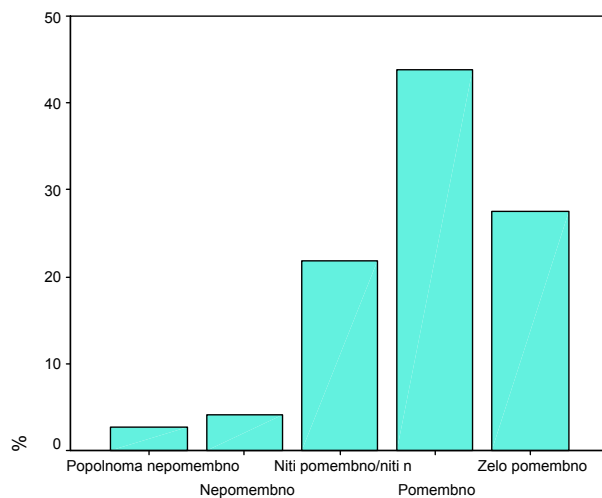

Slika 35: Mnenja anketirancev o tem, da so za razvoj samopodobe in samozavesti pomembne njihove ocene in uspeh v šoli

Analiza prikazuje, da kar 58 odstotkov vseh vprašanih meni, da so ocene in uspeh v šoli pomembni za razvoj njihove samopodobe in samozavesti.

Tabela 39: Mnenja anketirancev o pomembnosti njihovega odnosa s starši pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	20	3,9	3,9
Nepomembno	35	6,8	10,6
Niti pomembno/niti nepomembno	90	17,4	28,0
Pomembno	217	42,0	70,0
Zelo pomembno	155	30,0	100,0
Skupaj:	517	100,0	

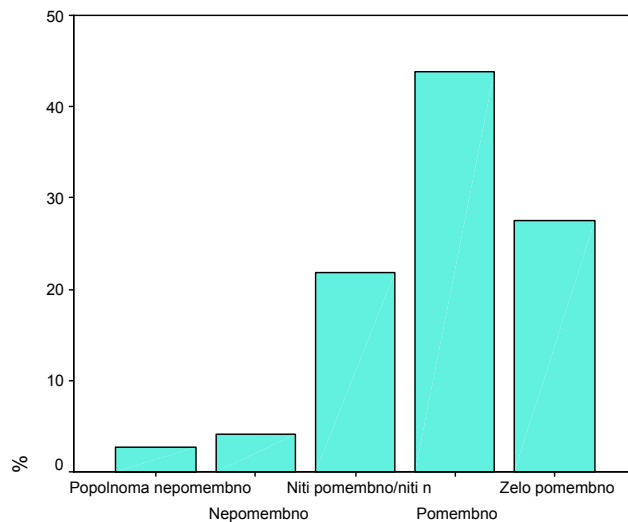

Slika 36: Mnenja anketirancev o tem, da je pomemben odnos s starši pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti

Analiza prikazuje, da kar 72 odstotkov anketirancev meni, da je pomemben odnos s starši pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti.

Tabela 40: Mnenja anketirancev o pomembnosti dejavnika vpliva družbe na razvoj anketirančeve samopodobe in samozavesti

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	14	2,7	2,7
Nepomembno	21	4,1	6,8
Niti pomembno/niti nepomembno	113	21,9	28,7
Pomembno	226	43,7	72,5
Zelo pomembno	142	27,5	100,0
Skupaj:	516	99,8	
Manjkajoči odgovori	1	,2	
Skupaj:	517	100,0	

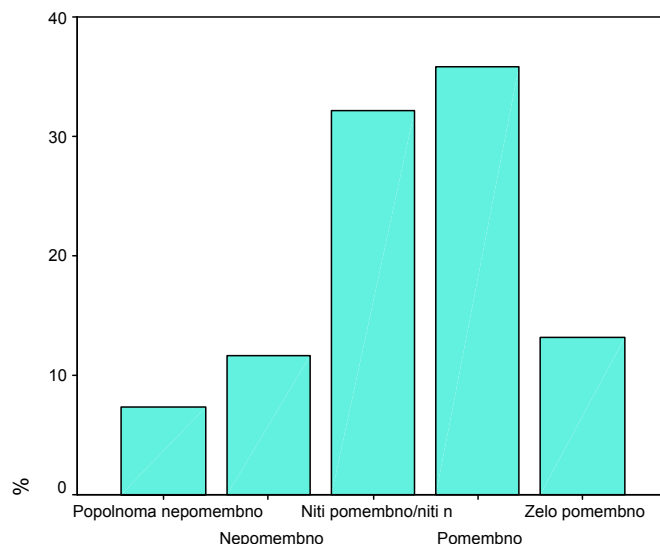

Slika 37: Mnenja anketirancev o tem, da je družba pomemben dejavnik pri razvoju njihove samozavesti in samopodobe

Analiza prikazuje, da se kar 71,2 odstotkov vseh anketirancev strinja s trditvijo, da je družba pomemben dejavnik pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti.

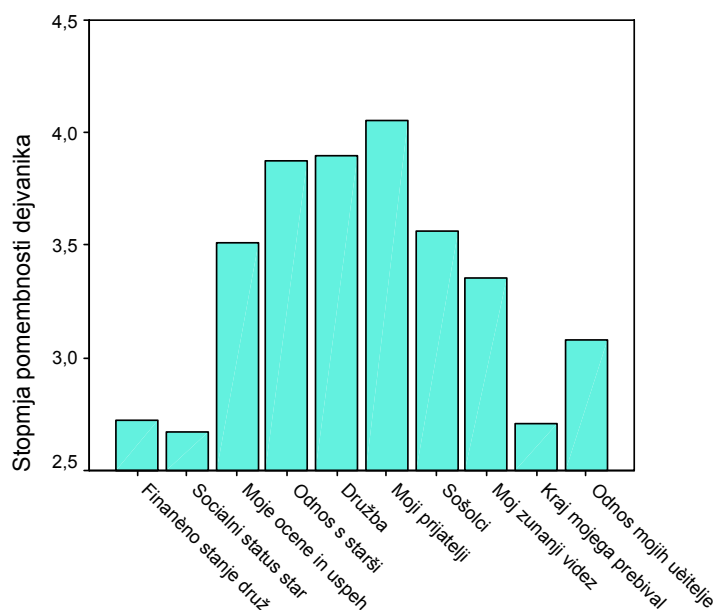
Tabela 41: Mnenja anketirancev o tem, da je zunanji videz pomemben pri razvoju njihove samozavesti in samopodobe

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	38	7,4	7,4
Nepomembno	60	11,6	19,0
Niti pomembno/niti nepomembno	166	32,1	51,1
Pomembno	185	35,8	86,8
Zelo pomembno	68	13,2	100,0
Skupaj:	517	100,0	

Slika 38: Mnenja anketirancev o tem, da je zunanji videz pomemben za razvoj njihove samopodobe in samozavesti

Analiza kaže, da anketiranci v 49 odstotkih menijo, da je zunanji videz pomemben pri razvoju samopodobe in samozavesti, medtem ko se jih 29 odstotkov ne strinja s tem.

Slika 39: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika pri razvoju njihove samozavesti in samopodobe

Analiza kaže, da so za večino dijakov najpomembnejši dejavniki pri razvoju njihove samopodobe in samozavesti prijatelji, s katerimi se družijo (4,05 od 5). Podobno vlogo igra tudi družba (3,89 od 5). Sledijo odnos starši (3,87 od 5), ocena in uspeh anketirancev v šoli (3, 57 od 5), sošolci (3,57 od 5) in zunanji videz (3,36 od 5).

Anketiranci so mnenja, da so precej nepomembni dejavniki predvsem odnos učiteljev do njih (3,08 od 5), finančno stanje njihove družine (2,72 od 5), kraj prebivališča (2,71 od 5) in socialni status staršev (2,67 od 5).

3.2.6 Analiza pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo anketirancev pri učenju glede na srednješolski program

Tabela 42: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznih dejavnikov, ki vplivajo na motivacijo pri učenju

		N	Srednja vrednost	Sig.
Pohvala in priznanje staršev	Gimnazijski program	272	3,71	,015
	Poklicni program	244	3,93	
	Skupaj:	516	3,81	
Možnosti nadaljevanja študija	Gimnazijski program	272	4,15	,049
	Poklicni program	245	3,98	
	Skupaj:	517	4,07	

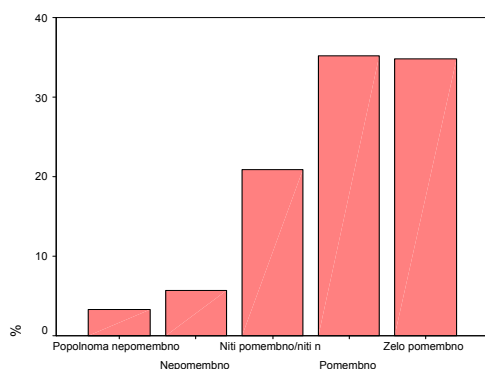
Tabela 43: Mnenja dijakov poklicnih srednjih šol o tem, kako vplivata pohvala in priznanje staršev na njihovo motivacijo pri učenju

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	8	3,3	3,3
Nepomembno	14	5,7	9,0
Niti pomembno/niti nepomembno	51	20,8	29,9
Pomembno	86	35,1	65,2
Zelo pomembno	85	34,7	100,0
Skupaj:	244	99,6	
Mankajoči odgovori:	1	,4	
Skupaj:	245	100,0	

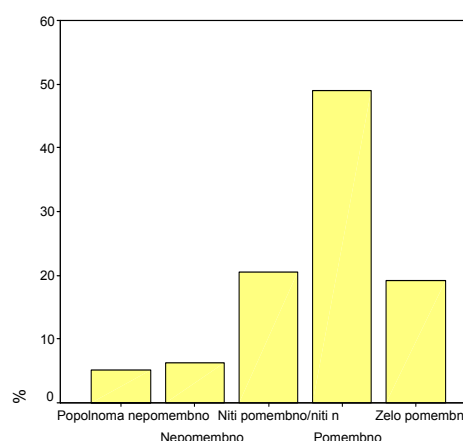
Tabela 44: Mnenja dijakov gimnazijskih programov o tem, kako pohvala in priznanje staršev vplivata na njihovo motivacijo pri učenju

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	14	5,1	5,1
Nepomembno	17	6,3	11,4
Niti pomembno/niti nepomembno	56	20,6	32,0
Pomembno	133	48,9	80,9
Zelo pomembno	52	19,1	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Poklicni srednješolski program

Gimnazijski program

Slika 40: Mnenja anketirancev s trditvijo o tem, kako sta pomembna pohvala in priznanje staršev za njihovo motivacijo pri učenju

Analiza kaže, da sta tako gimnazijcem kot dijakom poklicnih srednjih šol pomembni pohvala in priznanje staršev pri njihovi motivaciji za učenje. 68 odstotkov vseh vprašanih dijakov na gimnazijah se strinja s to trditvijo in 69,8 odstotkov vseh vprašanih na poklicnih šolah. Ugotavljava pa, da sta v povprečju gimnazijcem (3,71 od 5) pomembni pohvala in priznanje staršev. Dijakom poklicnih srednjih šol je ta trditev pomembna v 3,93 od 5 točk.

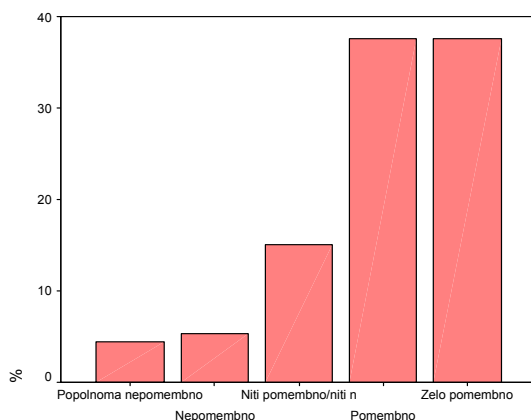
Tabela 45: Mnenja dijakov poklicnih srednjih šol o tem, kako vpliva možnost nadaljevanja študija na njihovo motivacijo pri učenju

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	11	4,5	4,5
Nepomembno	13	5,3	9,8
Niti pomembno/niti nepomembno	37	15,1	24,9
Pomembno	92	37,6	62,4
Zelo pomembno	92	37,6	100,0
Skupaj:	245	100,0	

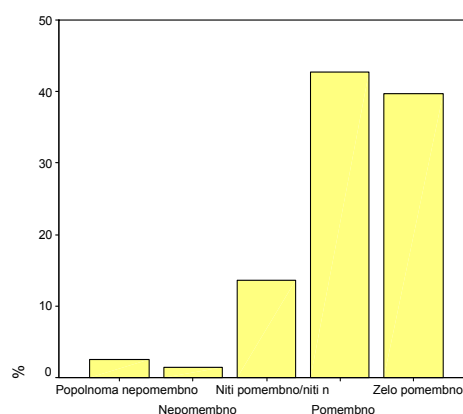
Tabela 46: Mnenja gimnazijcev o tem, kako vpliva možnost nadaljevanja študija na njihovo motivacijo pri učenju

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	7	2,6	2,6
Nepomembno	4	1,5	4,0
Niti pomembno/niti nepomembno	37	13,6	17,6
Pomembno	116	42,6	60,3
Zelo pomembno	108	39,7	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Poklicni srednješolski program

Gimnazijski program

Slika 41: Mnenja anketirancev o tem, kako na njihovo motivacijo pri učenju vpliva možnost nadaljevanja študija

Analiza kaže, da je tako dijakom gimnazijskih programov kot dijakom poklicnih srednjih šol motivacija pri učenju tisti dejavnik, ki jih motivira za nadaljevanje študija. Ugotavlja pa, da je v povprečju gimnazijcem (4,15 do 5) bolj pomembna možnost nadaljevanja študija kot dijakom poklicnih srednjih šol (3,98 od 5).

3.2.7 Analiza pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo anketirancev pri učenju glede na spol

Tabela 47: Mnenja anketirancev o pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo pri učenju glede na spol

		N	Srednja vrednost	Sig.
Šolske ocene in uspeh	Moški	183	3,59	,000
	Ženska	334	3,93	
	Skupaj:	517	3,81	
Možnosti nadaljevanja študija	Moški	183	3,91	,004
	Ženska	334	4,16	
	Skupaj:	517	4,07	

Tabela 48: Mnenja moških anketirancev o tem, kako vplivajo šolske ocene in uspeh na njihovo motivacijo pri učenju

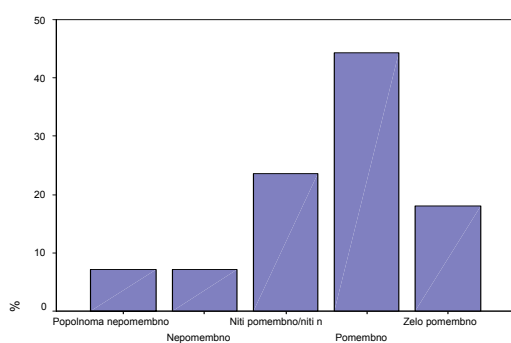
	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	13	7,1	7,1
Nepomembno	13	7,1	14,2
Niti pomembno/niti nepomembno	43	23,5	37,7
Pomembno	81	44,3	82,0
Zelo pomembno	33	18,0	100,0
Skupaj:	183	100,0	

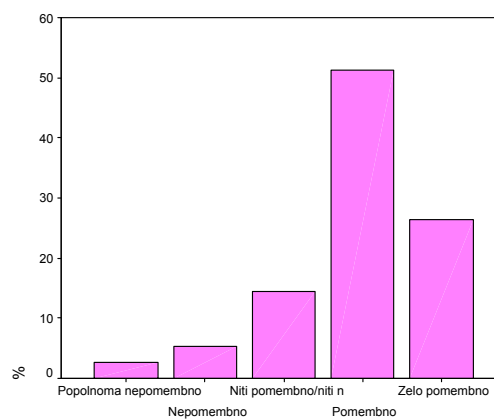
Tabela 49: Mnenja ženskih anketirank o tem, kako vplivajo šolske ocene in uspeh na njihovo motivacijo pri učenju

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	9	2,7	2,7
Nepomembno	18	5,4	8,1
Niti pomembno/niti nepomembno	48	14,4	22,5
Pomembno	171	51,2	73,7
Zelo pomembno	88	26,3	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

Ženske:

Slika 42: Mnenja anketirancev o tem, kako je na njihovo motivacijo pri učenju vplivajo šolske ocene in uspeh

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0,000), saj prikazuje, da 77,5 odstotkov anketirancev ženskega spola meni, da so za njihovo motivacijo pri učenju pomembne šolske ocene in uspeh. Moški se s to trditvijo strinjajo v 68,3 odstotkih. S tem se ne strinja 17,2 odstotkov moških in 8,1 odstotkov žensk. Ugotavlja, da se v povprečju več žensk (3,93 od 5) strinja s to trditvijo, kot moških (3,59 od 5).

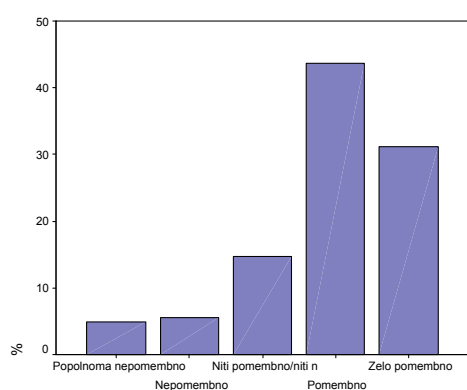
Tabela 50: Mnenja moških anketirancev o tem, kako vpliva možnost nadaljevanja študija na njihovo motivacijo pri učenju

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	9	4,9	4,9
Nepomembno	10	5,5	10,4
Niti pomembno/niti nepomembno	27	14,8	25,1
Pomembno	80	43,7	68,9
Zelo pomembno	57	31,1	100,0
Skupaj:	183	100,0	

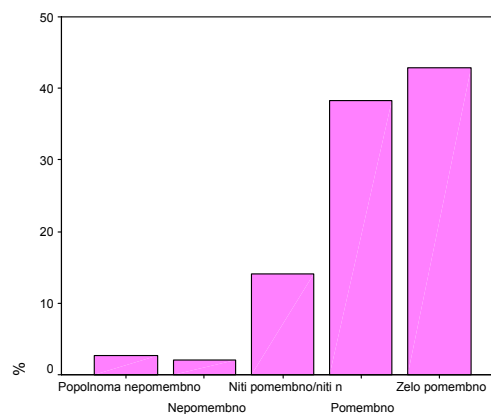
Tabela 51: Mnenja anketirank ženskega spola o tem, kako vpliva na njihovo motivacijo pri učenju možnost o nadaljevanju študija

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
Popolnoma nepomembno	9	2,7	2,7
Nepomembno	7	2,1	4,8
Niti pomembno/niti nepomembno	47	14,1	18,9
Pomembno	128	38,3	57,2
Zelo pomembno	143	42,8	100,0
Skupaj:	334	100,0	

Moški:

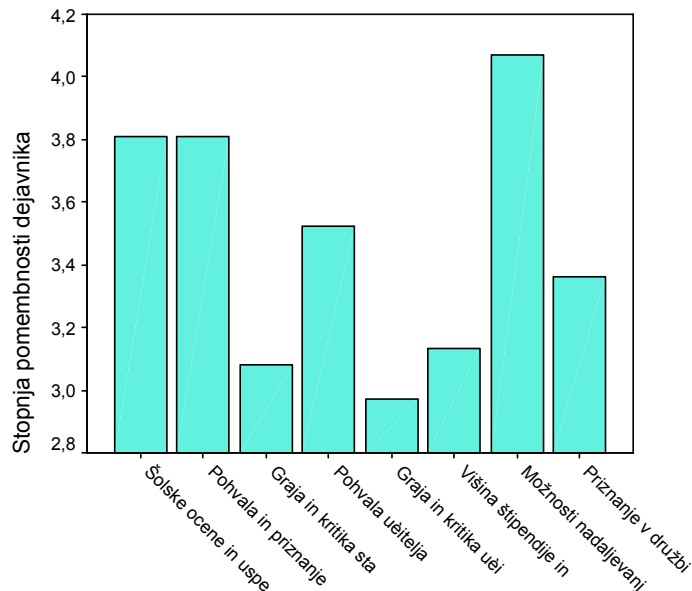

Ženske:

Slika 43: Mnenja anketirancev o tem, kako na njihovo motivacijo pri učenju vpliva možnost o nadaljevanju študija

Analiza je statistično pomembna (Sig. 0.004), saj prikazuje, da se s tem strinja 74,8 odstotkov moških in 81,1 odstotkov žensk. Možnost nadaljevanja študija pa ne motivira 10,4 odstotkov moških in 4,8 odstotkov žensk. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo strinja manj moških (3,91 od 5), kot žensk (4,16 od 5).

Slika 44: Mnenja o pomembnosti posameznega dejavnika, ki vpliva na motivacijo anketirancev pri učenju

Analiza kaže, da je za večino dijakov najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na motivacijo pri učenju predvsem možnost nadaljevanja študija (4,07 od 5). Podobno vlogo igra tudi dejavnika šolske ocene in uspeh (3,81 od 5) ter dejavnika pohvala in priznanje staršev (3,81 od 5). Dokaj pomembna dejavnika sta še pohvala učitelja (3,52 od 5) in priznanje v družbi (3,36 od 5). Anketiranci so mnenja, da so malo manj nepomembni dejavniki graja in kritika staršev (3,08 od 5) in višina štipendije (3,14 od 5). Ugotavljava, da so vsi ti dejavniki, ki sva jih navedli, izredno pomembni, saj vplivajo na motivacijo pri učenju dijakov.

3.1.6 Analiza stopnje strinjanja anketirancev, vezana na njihovo samopodobo glede na srednješolski program

Tabela 52: Prikaz pomembnosti posameznega strinjanja anketirancev s trditvami, glede na programe srednjih šol:

		Št. anketirancev	Srednja vrednost	Sig.
Všeč sem si.	Gimnazijski programi	272	3,60	,017
	Poklicni srednješolski programi	245	3,40	
	Skupaj:	517	3,50	
Moja samopodoba je slaba, ker se slabo učim	Gimnazijski programi	272	2,01	,006
	Poklicni srednješolski programi	245	2,27	
	Skupaj:	517	2,14	
Sem samozavesten/-a	Gimnazijski programi	272	3,63	,060
	Poklicni srednješolski programi	245	3,46	
	Skupaj:	517	3,55	
Ker se oblačim v znane blagovne znamke sem bolj samozavesten/-a	Gimnazijski programi	272	2,22	,000
	Poklicni srednješolski programi	245	2,65	
	Skupaj:	517	2,43	
Moja samozavest je pogosto nizka	Gimnazijski programi	271	2,43	,030
	Poklicni srednješolski programi	245	2,65	
	Skupaj:	516	2,53	
Menim, da premalokrat doživljam pohvalo.	Gimnazijski programi	272	2,55	,003
	Poklicni srednješolski programi	245	2,82	
	Skupaj:	517	2,68	
S starši se dobro razumem	Gimnazijski programi	272	4,11	,051
	Poklicni srednješolski programi	245	3,95	
	Skupaj:	517	4,03	

Tabela 53: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da so si všeč:

	Št. anketirancev	%	Komujlativni %
nikakor se ne strinjam	10	3,7	3,7
ne strinjam se	17	6,3	9,9
niti se ne/ niti se strinjam	75	27,6	37,5
strinjam se	141	51,8	89,3
popolnoma se strinjam	29	10,7	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 54: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da so si všeč:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	13	5,3	5,3
ne strinjam se	23	9,4	14,7
niti se ne/ niti se strinjam	95	38,8	53,5
strinjam se	82	33,5	86,9
popolnoma se strinjam	32	13,1	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Razlika med programi je statistično pomembna (Sig. 0.017), saj prikazuje, da so razlike v stopnji strinjanja s trditvijo, da so si anketiranci všeč. S trditvijo se strinja 74,8 % gimnazijcev in 81,1% anketirancev poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da so si všeč se ne strinja 10 % gimnazijcev in 14,7 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavlja, da se v povprečju s to trditvijo bolj strinjajo gimnazijci (3,60 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (3,40 od 5).

Tabela 55: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo:

	Št. anketirancev	%	Komulativni %
nikakor se ne strinjam	97	35,7	35,7
ne strinjam se	99	36,4	72,1
niti se ne/ niti se strinjam	57	21,0	93,0
strinjam se	13	4,8	97,8
popolnoma se strinjam	6	2,2	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 56: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	71	29,0	29,0
ne strinjam se	79	32,2	61,2
niti se ne/ niti se strinjam	63	25,7	86,9
strinjam se	22	9,0	95,9
popolnoma se strinjam	10	4,1	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Analiza samopodobe anketirancev prav tako kaže statistično pomembno razliko, (Sig. 0.006) prikazuje med mnenji anketirancev, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo. S to trditvijo se ne strinja 72,1 % gimnazijcev in 61,2 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo, pa se strinja 7 % gimnazijcev in 13,1 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavlja, da se v povprečju s to trditvijo manj strinjajo gimnazijci (2,01 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,27 od 5).

Tabela 57: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da so samozavestni:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	10	3,7	3,7
ne strinjam se	19	7,0	10,7
niti se ne/ niti se strinjam	74	27,2	37,9
strinjam se	129	47,4	85,3
popolnoma se strinjam	40	14,7	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 58: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, so samozavestni:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	17	6,9	6,9
ne strinjam se	18	7,3	14,3
niti se ne/ niti se strinjam	75	30,6	44,9
strinjam se	105	42,9	87,8
popolnoma se strinjam	30	12,2	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Analiza razlik o soglasnosti s trditvijo, da so anketiranci samozavesti, kaže statistično pomembno razliko (Sig. 0.060) med anketiranimi dijaki. S to trditvijo se strinja 62,1 % gimnazijcev in 55,1 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da so samozavestni, pa se ne strinja 10,7 % gimnazijcev in 14,2 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo bolj strinjajo gimnazijci (3,63 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (3,46 od 5).

Tabela 59: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	88	32,4	32,4
ne strinjam se	83	30,5	62,9
niti se ne/ niti se strinjam	65	23,9	86,8
strinjam se	24	8,8	95,6
popolnoma se strinjam	12	4,4	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 60: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	55	22,4	22,4
ne strinjam se	50	20,4	42,9
niti se ne/ niti se strinjam	82	33,5	76,3
strinjam se	42	17,1	93,5
popolnoma se strinjam	16	6,5	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Analiza razlik strinjanja s trditvijo, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk, je statistično pomembna (Sig. 0.000) saj kaže, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk dijakov poklicnih srednjih šol (23,6 %) in le 13,2 % gimnazijcev. S to trditvijo se ne strinja 62,9 % gimnazijcev in 42,8 % poklicnih srednješolcev. Ugotavljava, da se s to trditvijo v povprečju manj strinjajo gimnazijci (2,22 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,65 od 5).

Tabela 61: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da je njihova samozavest pogosto nizka:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	59	21,7	21,8
ne strinjam se	96	35,3	57,2
niti se ne/ niti se strinjam	69	25,4	82,7
strinjam se	34	12,5	95,2
popolnoma se strinjam	13	4,8	100,0
Skupaj:	271	100,0	

Tabela 62: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da je njihova samozavest pogosto nizka:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	49	20,0	20,0
ne strinjam se	57	23,3	43,3
niti se ne/ niti se strinjam	88	35,9	79,2
strinjam se	33	13,5	92,7
popolnoma se strinjam	18	7,3	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Analiza, ki kaže tudi statistično pomembno razliko (Sig. 0.030) pri strinjanju s trditvijo, da je njihova samozavest pogosto nizka. S to trditvijo se ne strinja 57 % gimnazijcev in 43,3 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da je njihova samozavest pogosto nizka se strinja 17,3 % gimnazijcev in 20,8 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavlja, da se v povprečju s to trditvijo bolj strinjajo gimnazijci (2,43 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,65 od 5).

Tabela 63: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da premalokrat doživljajo pohvalo:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	36	13,2	13,2
ne strinjam se	101	37,1	50,4
niti se ne/ niti se strinjam	94	34,6	84,9
strinjam se	31	11,4	96,3
popolnoma se strinjam	10	3,7	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 64: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da premalokrat doživljajo pohvalo:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	28	11,4	11,4
ne strinjam se	64	26,1	37,6
ni se ne/ ni se strinjam	94	38,4	75,9
strinjam se	42	17,1	93,1
popolnoma se strinjam	17	6,9	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Analiza, ki kaže statistično pomembno razliko med anketiranci (Sig. 0.003) je tudi v strinjanju s trditvijo, da anketiranci premalokrat doživljajo pohvalo. S to trditvijo se ne strinja 50,3 % gimnazijcev in 37,5 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da premalokrat doživljajo pohvalo se strinja 15,1 % gimnazijcev in 24 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo manj strinjajo gimnazijci (2,55 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,82 od 5).

Tabela 65: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev gimnazijskih programov, da se s starši dobro razumejo:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	4	1,5	1,5
ne strinjam se	8	2,9	4,4
ni se ne/ ni se strinjam	40	14,7	19,1
strinjam se	123	45,2	64,3
popolnoma se strinjam	97	35,7	100,0
Skupaj:	272	100,0	

Tabela 66: Prikaz stopnje strinjanja anketirancev poklicnih srednješolskih programov, da se s starši dobro razumejo:

	Št. anketirancev	%	Kumulativni %
nikakor se ne strinjam	8	3,3	3,3
ne strinjam se	11	4,5	7,8
ni se ne/ ni se strinjam	47	19,2	26,9
strinjam se	99	40,4	67,3
popolnoma se strinjam	80	32,7	100,0
Skupaj:	245	100,0	

Analiza, ki prav tako kaže statistično pomembno razliko v stopnji strinjanja med anketiranci (Sig. 0.051), je analiza trditve da se anketiranci s starši dobro razumejo. S to

trditvijo se strinja 80,9 % gimnazijcev in 73,1 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da se s starši dobro razumejo se ne strinja 4,4 % gimnazijcev in 7,8 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavlja, da se v povprečju s to trditvijo pogosteje strinjajo gimnazijci (4,11 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (3,95 od 5).

3.3 Ugotovitve v raziskavi

Raziskava o samozavesti in samopodobi dijakov celjskih srednjih šol je bila izredno kompleksna. S pomočjo raziskave sva z analizo podatkov prišli do številnih ugotovitev. Iskali sva predvsem tiste, ki so pomembne za ovrednotenje najinih hipotez in za oblikovanje celovite slike samopodobe dijakov in njihovih interesov ter njihovih pogledih na njihovo samopodobo. Zanimali so naju dejavniki, ki vplivajo na izbiro prijateljev in seveda tudi vpliv družbe nanje. Prav tako naju je zanimala pomembnost posameznih dejavnikov, ki vplivajo na razvoj njihove samopodobe in samozavesti ter dejavniki, ki vplivajo na njihovo motivacijo pri učenju.

Najpomembnejše ugotovitve, ki jih je vredno in njuno izpostaviti, so:

1. Analiza zadovoljnosti anketirancev s svojim videzom kaže, da je razlika glede na spol statistično pomembna (Sig. 0,000). Analiza kaže, da je večina anketirancev (54,9 odstotkov) zadovoljnih s svojim videzom. Pri tem je zanimiva ugotovitev, da so s svojim videzom pogosteje zadovoljni moški anketiranci, saj v povprečju pogosteje soglašajo s trditvijo o tem, da so si všeč (3,72 od 5) kot ženske (3,38 od 5).
2. Tudi analiza obremenjevanja s svojim videzom kaže statistično pomembno razliko glede na spol anketiranca (Sig. 0,000), saj kaže, da se moški pogosteje kot ženske strinjajo s trditvijo o tem, da se obremenjujejo s svojim videzom, medtem ko se večina žensk ne strinja s tem, da so obremenjene s svojim videzom. Rezultati so pokazali, da se s svojim videzom obremenjuje 28,4 odstotkov žensk in 57,3 odstotkov moških.
3. Analiza všečnosti anketirancev kaže tudi statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0,000), saj se s trditvijo o tem, da so zadovoljni sami s seboj strinja

55,4 odstotkov (3,93 od 5) ženskih anketirank in kar 71 odstotkov (3,51 od 5) moških anketirancev.

4. Tudi analiza stopnje zaupanja v lastne zmogljivosti je glede na spol anketirancev statistično pomembna (Sig. 0,002), saj iz nje razvidno, da se moški pogosteje kot ženske strinjajo s trditvijo o tem, da zaupajo v lastne sposobnosti. Rezultati kažejo, da se s to trditvijo strinja 73,8 odstotkov (3,98 od 5) moških in 67,4 odstotkov (3,73 od 5) ženskih anketirank.
5. Analiza uspešnosti anketirancev glede na spol tudi kaže statistično pomembno razliko (Sig. 0,000). Razvidno je, da 35,5 odstotkov (3,23 od 5) moških anketirancev soglaša s trditvijo, da niso bolj ali manj uspešni od drugih, medtem ko se s tem se strinja le 22,5 odstotkov (2,92 od 5) žensk.
6. Analiza lastne samopodobe, da se večina anketirancev (66,9 odstotkov) nikakor ne strinja s trditvijo o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo. Ugotavlja pa, da je razlika med spoloma tudi tokrat statistično pomembna (Sig. 0,003), saj se ženske s to trditvijo pogosteje strinjajo (2,32 od 5) kot moški (2,04 od 5), čeprav je stopnja strinjanja pri obeh spolih skromna.
7. Analiza osamljenosti anketirancev kaže, da se večina anketirancev (25,8 odstotkov) ne strinja s trditvijo, da so osamljeni. Razlika med spoloma ni statistično pomembna (Sig. 0,061), saj Sig. presega mejo 0,050, vendar kljub temu ocenjujeva, da so moški pogosteje osamljeni kot ženske. Rezultati kažejo, da je osamljenih moških kar 16,5 odstotkov, medtem ko je osamljenih žensk le 9 odstotkov.
8. Analiza odnosov anketirancev z njihovimi učitelji kaže statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0,007), saj se več moških kot žensk slabše razume z učitelji. Z učitelji se dobro razume 49,2 odstotkov anketirancev in 66 odstotkov anketirank. Skupna analiza pa kaže, da se z učitelji razume večina anketirancev ali 60,5 odstotkov vseh.
9. Analiza kaže, da se večina dijakov najbolj strinja s trditvami o tem, da se med vrstniki počutijo sprejete (4,04 od 5), da se s starši dobro razumejo (4,3 od 5) in da imajo veliko prijateljev (3,98 od 5). Strinjajo se tudi s trditvami o tem, da jih starši spodbujajo (3,84 od 5) in da se cenijo in zaupajo v lastne sposobnosti (3,82 od 5). Prav tako se strinjajo s trditvama, da so zadovoljni sami s seboj (3,66 od 5) in da so uspešni (3,65 od 5). Trdijo tudi, da zastavljene cilje tudi dosežejo (3,58 od 5). Razveseljivo je tudi dejstvo, da se strinjajo s trditvami o tem, da so si všeč (3,5 od 5), da se ne obremenjujejo s svojim videzom (3,13 od 5) in da menijo, da so

sposobni (3,03 od 5). Dijaki se le v majhnih odstotkih strinjajo s trditvijo o tem, da so niso velikokrat pohvaljeni (2,68 od 5) in da je njihova samozavest pogosto nizka (2,53 od 5). Prav tako je le majhen odstotek tistih, ki trdijo, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk (2,43 od 5). Najmanj se strinjajo s trditvijo o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo (2,14 od 5) in s trditvijo, da so osamljeni (1,95 od 5).

10. Analiza razlik med anketiranci glede na šolo oziroma program, ki ga obiskujejo, je pokazala statistično pomembno razliko (Sig. 0.000) pri dejavnikih, ki vplivajo na izbiro prijateljev. Analiza stopnje strinjanja s trditvijo o tem, da jim je podobnost interesov pomembna pri izbiri prijateljev, kaže, da je dijakom poklicnih srednjih šol (3,36 od 5) manj pomembna podobnost interesov pri izbiri prijateljev kot gimnazijcem (3,71 od 5).
11. Analiza pomembnosti komunikativnosti pri izbiri prijateljev kaže statistično pomembno razliko glede na šolo anketiranca (Sig. 0,013), saj kaže, da je komunikativnost manj pomembna pri izbiri prijatelja na poklicnih srednjih šolah (3,70 od 5) kot pa na gimnazijah (3,91 od 5).
12. Analiza pomembnosti iskrenosti in vrednosti zaupanja glede na šolo anketiranca je statistično pomembna (Sig. 0.009), saj kaže, da je dijakom v poklicnih šolah manj pomembna iskrenost in vrednost zaupanja (4,28 od 5) kot pa dijakom gimnazijskih programov (4,50 od 5).
13. Analiza vzrokov za izbor določenega prijatelja kaže prav tako statistično pomembno razliko glede na šolo, ki jo dijak obiskuje (Sig. 0,005), saj kaže, da si malo manj gimnazijcev (stopnja strinjanja 2,22 od 5) kot dijakov poklicnih srednjih šol (2,52 od 5) izbira prijatelja po koristnosti, ki jo ima od osebe.
14. Analiza dejavnikov, ki vplivajo na izbor prijateljev kaže, da se dijaki še najbolj strinjajo s trditvijo o tem, da izbirajo prijatelje glede na to, ali jih sprejemajo takšne, kot so (4,47 od 5). Izbirajo jih tudi po iskrenosti in vrednosti zaupanja osebe (4,40 od 5). Dejavniki, ki so jim pri izbiri prijateljev še izredno pomembni, so tudi komunikativnost (3,81 od 5) in podobni interesi (3,54 od 5) ter razgledanost (3,11 od 5). Relativno nepomembni dejavniki za izbiro prijateljev pri večini anketirancev so koristi, ki jih imajo od osebe (2,36 od 5), popularnost osebe v družbi (2,41 od 5), uspeh v šoli (2,32 od 5) in zunanji videz (2,26 od 5). Zelo nepomemben dejavnik za večino dijakov je socialni status osebe (1,94 od 5).

15. Analiza pogostosti kajenja glede na šolo anketiranca kaže statistično pomembno razliko (Sig. 0,017), saj prikazuje, da se večji odstotek žensk (63,2 odstotka) kot moških (50,8 odstotkov) ne strinja s trditvijo o tem, da zaradi družbe kadijo.
16. Analiza komunikativnosti anketirancev kaže statistično pomembno razliko med anketiranci glede na spol (Sig. 0.013), saj prikazuje, da se večina žensk (58,4 odstotka) strinja s trditvijo o tem, da so zaradi družbe bolj komunikativne kot moški (45,9 odstotkov). Ugotavlja pa, da tudi pri povprečni vrednosti ženske dosegajo več točk (3,48 od 5) od moških (3,22 od 5).
17. Analiza pogostosti uživanja drog kaže statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0.000), saj prikazuje, da več moških kot žensk trdi, da zaradi družbe uživajo droge. Razveseljiv je pa podatek, da je teh, ki zaradi družbe uživajo droge, zelo malo. Nikakor se s to trditvijo ne strinja 81,5 odstotkov moških in 92,5 odstotkov žensk. Ugotavlja pa, da se v povprečju manj žensk (1,28 od 5) kot moških (1,60 od 5) strinja s trditvijo o tem, da zaradi družbe uživajo droge.
18. Analiza razumevanja s starši kaže statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0,001), saj se več moških (6,6 odstotkov) kot žensk (4,8 odstotkov) zaradi družbe slabše razume s starši. Zanimivo je, da se tako moški kot ženske v večini s tem mnenjem ne strinjajo. Ugotavlja pa, da se v povprečju s to trditvijo strinja (1,78 od 5) moških in pa (1,49 od 5) žensk.
19. Analiza uspešnosti kaže statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0,001), saj odkriva, da se 83,6 odstotkov žensk ne strinja s trditvijo o tem, da so zaradi družbe manj uspešne, medtem ko se s tem strinja 73,9 odstotkov moških anketirancev. Čeprav je stopnja strinjanja zanemarljivo majhna, kljub temu ugotavlja, da se moški pogosteje kot ženske (1,60 od 5) strinjajo s trditvijo o tem, da so zaradi družbe manj uspešni v šoli (1,90 od 5).
20. Analiza kaže, da se večina dijakov strinja s trditvama o tem, da so zaradi družbe bolj komunikativni (3,38 od 5) in bolj družabni (3,36 od 5). Sledi strinjanje s trditvijo o tem, da so zaradi družbe bolj razgledani (2,92 od 5) in s trditvijo o tem, da na življenje gledajo drugače (2,92 od 5). Anketiranci so mnenja, da so precej nepomembni dejavniki sprememba načina govorjenja (2,37 od 5), poslušanje drugačne zvrsti glasbe (2,09 od 5) in sprememba stila oblačenja (1,97 od 5). Najmanj se anketiranci strinjajo s trditvami o tem, da so zaradi družbe v šoli manj uspešni (1,70 od 5), da zaradi družbe kadijo (1,62 od 5) in da se slabše razumejo s starši (1,59 od 5). Posledično zaradi družbe uživajo droge le (1,39 od 5).

21. Analiza kaže, da so za večina dijakov najpomembnejši dejavnik za razvoj njihove samopodobe in samozavesti prijatelji, s katerimi se družijo (4,05 od 5). Podobno vlogo igra tudi družba (3,89 od 5). Sledijo mu odnos starši (3,87 od 5), ocena in uspeh anketirancev v šoli (3,57 od 5), sošolci (3,57 od 5) in zunanji videz (3,36 od 5). Anketiranci so mnenja, da so precej nepomembni dejavniki odnos učiteljev do njih (3,08 od 5), finančno stanje njihove družine (2,72 od 5), kraj prebivališča (2,71 od 5) in socialni status staršev (2,67 od 5).
22. Analiza kaže, da sta tako gimnazijcem kot tudi dijakom poklicnih srednjih šol pomembna pohvala in priznanje staršev za njihovo motivacijo pri učenju. 68 odstotkov vseh vprašanih dijakov na gimnazijah se strinja s to trditvijo in 69,8 odstotkov vseh vprašanih na poklicnih šolah. Ugotavlja, da sta gimnazijcem pohvala in priznanje staršev manj pomembna (3,71 od 5) kot dijakom poklicnih srednjih šol (3,93 od 5).
23. Analiza kaže, da je tako dijakom gimnazijskih programov kot dijakom poklicnih srednjih šol glavni motivacijski dejavnik pri učenju ta, da se bodo lahko vpisali naprej v višjo šolo in tako nadaljevali študij. Ugotavlja pa, da je možnost nadaljevanja študija gimnazijcem bolj pomembna (4,15 do 5) kot dijakom poklicnih srednjih šol (3,98 od 5).
24. Analiza pomembnosti šolskih ocen pri motivaciji za učenje kaže statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0,000), saj prikazuje, da 77,5 odstotkov anketirancev ženskega spola meni, da so za njihovo motivacijo pri učenju pomembne šolske ocene in uspeh, tako meni tudi 68,3 odstotkov moških. Za motivacijo pri učenju pa niso pomembne šolske ocene in uspeh za 8,1 odstotkov žensk in za 17,2 odstotkov moških. Ugotavlja, da se v povprečju več žensk (3,93 od 5) kot moških (3,59 od 5) strinja s to trditvijo.
25. Analiza dejavnika motivacije pri učenju – možnost nadaljevanja študija kaže statistično pomembno razliko med spoloma (Sig. 0.004), saj prikazuje, da je možnost nadaljevanja študija pomemben dejavnik učenja za 74,8 odstotkov moških in za 81,1 odstotkov žensk. Motivacijski dejavnik nadaljevanja študija ne motivira 10,4 odstotkov moških in 4,8 odstotkov žensk. Ugotavlja, da se v povprečju s to trditvijo redkeje strinjajo moški (3,91 od 5) kot ženske anketiranke (4,16 od 5).
26. Skupen zaključek analize motivacijskih dejavnikov za učenje je, da so za večino dijakov najpomembnejši dejavniki, ki vplivajo na motivacijo pri učenju, naslednji:
  - možnost nadaljevanja študija (4,07 od 5),

- šolske ocene in uspeh (3,81 od 5),
- pohvala in priznanje staršev (3,81 od 5),
- pohvala učitelja (3,52 od 5),
- priznanje družbe (3,36 od 5).

Za anketirance so manj pomembni dejavniki predvsem graja in kritika staršev (3,08 od 5) ter višina štipendije (3,14 od 5).

27. Analiza všečnosti anketirancev kaže statistično pomembno razliko med anketiranci (Sig. 0.017) o tem, ali so si všeč. S to trditvijo se strinja 74,8 % gimnazijcev in 81,1% poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da so si všeč pa se ne strinja 10 % gimnazijcev in 14,7 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo bolj strinjajo gimnazijci (3,60 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (3,40 od 5)
28. Analiza samopodobe anketirancev prav tako kaže statistično pomembno razliko, (Sig. 0.006) prikazuje med mnenji anketirancev, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo. S to trditvijo se ne strinja 72,1 % gimnazijcev in 61,2 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo, pa se strinja 7 % gimnazijcev in 13,1 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo manj strinjajo gimnazijci (2,01 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,27 od 5).
29. Analiza razlik o soglasnosti s trditvijo, da so anketiranci samozavesti, kaže statistično pomembno razliko (Sig. 0.060) med anketiranimi dijaki. S to trditvijo se strinja 62,1 % gimnazijcev in 55,1 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da so samozavestni, pa se ne strinja 10, 7 % gimnazijcev in 14,2 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo bolj strinjajo gimnazijci (3,63 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (3,46 od 5).
30. Analiza razlik strinjanja s trditvijo, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk, je statistično pomembna (Sig. 0.000) saj kaže, da so bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk dijakov poklicnih srednjih šol (23,6 %) in le 13, 2 % gimnazijcev. S to trditvijo se ne strinja 62,9 % gimnazijcev in 42,8 % poklicnih srednješolcev. Ugotavljava, da se s to trditvijo v povprečju manj strinjajo gimnazijci (2,22 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,65 od 5).
31. Analiza, ki kaže tudi statistično pomembno razliko (Sig. 0.030) pri strinjanju s trditvijo, da je njihova samozavest pogosto nizka. S to trditvijo se ne strinja 57 %

gimnazijcev in 43,3 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da je njihova samozavest pogosto nizka se strinja 17,3 % gimnazijcev in 20,8 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo bolj strinjajo gimnazijci (2,43 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,65 od 5).

32. Analiza, ki kaže statistično pomembno razliko med anketiranci (Sig. 0.003) je tudi v strinjanju s trditvijo, da anketiranci premalokrat doživljajo pohvalo. S to trditvijo se ne strinja 50,3 % gimnazijcev in 37,5 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da premalokrat doživljajo pohvalo se strinja 15,1 % gimnazijcev in 24 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo manj strinjajo gimnazijci (2,55 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (2,82 od 5).

33. Analiza, ki prav tako kaže statistično pomembno razliko v stopnji strinjanja med anketiranci (Sig. 0.051), je analiza trditve da se anketiranci s starši dobro razumejo. S to trditvijo se strinja 80,9 % gimnazijcev in 73,1 % poklicnih srednješolcev. S trditvijo, da se s starši dobro razumejo se ne strinja 4,4 % gimnazijcev in 7,8 % dijakov poklicnih srednjih šol. Ugotavljava, da se v povprečju s to trditvijo pogosteje strinjajo gimnazijci (4,11 od 5), kot dijaki poklicnih srednješolskih programov (3,95 od 5).

3.4 Ovrednotenje hipotez

Pred začetkom raziskave sva postavili več hipotez, ki sva jih ovrednotili z rezultati obdelave podatkov v raziskavi.

H1: Moški so bolj zadovoljni s svojim videzom kot ženske.

Hipoteza je potrjena, saj je razlika med spoloma statistično pomembna (Sig. 0,000). Rezultati raziskave kažejo, da se moški (3,72 od 5) pogosteje kot ženske (3,38 od 5) strinjajo s trditvijo o tem, da so s svojim videzom zadovoljni. Večina anketirancev ali 54,9 odstotkov vprašanih je s svojim videzom zadovoljnih.

H2: Gimnazijcem je možnost nadaljevanja študija bolj pomemben dejavnik motivacije pri učenju kot dijakom poklicnih srednjih šol, ženskam bolj kot moškim.

Iz analize sva ugotovili, da je razlika med gimnazijskimi in programi drugih šol sicer statistično pomembna (Sig. 0,004), vendar je tako dijakom gimnazijskih programov kot

dijakom poklicnih srednjih šol pri učenju motivacijski dejavnik o možnosti nadaljevanja študija največji motivator učenja. V povprečju je stopnja pomembnosti tega dejavnika gimnazijcem (4,15 od 5) bolj pomembna kot dijakom poklicnih srednjih šol (3,98 od 5). **Najina hipoteza je zato le delno potrjena.** Prav tako ugotavljava, da je dejavnik o možnosti nadaljevanja študija pomembnejši dejavnik motivacije pri učenju za ženske (stopnja strinjanja 4,16 od 5), kot pri moških (3,91 od 5).

H3: Dijak, ki se slabo uči, ima slabo samopodobo.

Analiza kaže, da je razlika statistično pomembna (Sig. 0,003). Ugotovili sva, da se večina anketirancev ali 66,9 odstotkov vprašanih nikakor ne strinja s trditvijo o tem, da je njihova samopodoba slaba, ker se slabo učijo. Ugotavljava pa, da se ženske s to trditvijo bolj strinjajo (2,32 od 5) kot moški (2,04 od 5). Dijaki so to trditev ovrednotili v povprečju z 2 točkama, zato ne moreva hipotezo niti ovreči niti potrditi. **Ta hipoteza je delno potrjena**, saj se dijaki s to trditvijo v povprečju ne strinjajo (stopnja strinjanja 2,18 od 5).

H4: Gimnazijcem je podobnost interesov pri izbiri prijateljev bolj pomembna kot dijakom poklicnih srednjih šol.

Analiza tam, kjer je razlika statistično pomembna (Sig. 0.000), prikazuje, da je dijakom poklicnih srednjih šol (3,36 od 5) manj pomembna podobnost interesov pri izbiri prijateljev kot gimnazijcem (3,71 od 5). **Hipoteza je tako potrjena.**

H5: Mladostniki se po navadi družijo s tistimi, ki jih sprejemajo takšne, kot so.

Hipoteza je potrjena, saj analiza vzrokov za izbiro in druženje s prijatelji kaže, da je tako za dijake poklicnih srednjih šol kot za gimnazijce najbolj pomemben dejavnik pri izbiri prijateljev dejstvo, da jih ti sprejemajo takšne, kot so (4,47 od 5).

H6: Samozavest mladostnikov je pogosto nizka.

Hipoteza ni potrjena, saj analiza ne kaže statistično pomembne razlike (Sig. 0,099) med anketiranci, zato tabele in grafa nisva prikazali. Hipotezo je potrebno omeniti, saj sva menili, da pomembno vpliva na razvoj posameznikove samozavesti in samopodobe, zato sva jo morali preveriti njeno pravilnost. Primerjali sva strinjanje dijakov vseh srednješolskih programov s to trditvijo. Ugotovili sva, da dijaki menijo, da je njihova

samozavest redko nizka, saj so v povprečju ovrednotili strinjanje s trditvijo s 2,53 točk od 5.

H7: Mladostniki premalokrat doživljajo pohvalo.

Iz analize, ki kaže statistično pomembno razliko, je razvidno, da se dijaki s to trditvijo v povprečju strinjajo v 2,68 točk od 5. Če matematično zaokrožimo številko na 3, to pomeni, da so dijaki dosegli povprečje. **Analize ne moreva niti potrditi niti ovreči.** Hipoteza ni pravilna niti napačna. Iz raziskave lahko sklepava, da so dijaki mnenja, da pohvale ne doživljajo premalokrat, niti ne omenjajo, da jo pogosto doživljajo.

H8: Pohvala in priznanje staršev spodbujata pri mladostniku motivacijo pri učenju in doseganju ciljev, gimnazijcem je pomembnejša kot drugim anketirancem.

Najina **hipoteza je delno potrjena**, saj se tako gimnazijci kot dijaki poklicnih srednjih šol v povprečju strinjajo z oceno 3,82 od 5 s trditvijo, da sta pohvala in priznanje staršev pomembna spodbujevalca pri učenju in doseganju ciljev. Analiza tudi kaže, da sta tako gimnazijcem kot tudi dijakom poklicnih srednjih šol pomembna pohvala in priznanje staršev za njihovo motivacijo pri učenju. Tako meni 68 odstotkov vseh vprašanih dijakov na gimnazijah in 69,8 odstotkov vseh vprašanih, razlika med njimi ni statistično pomembna.

H9: Mladostniki dosegajo zelene rezultate, ko si zastavijo cilj.

Hipoteza je potrjena, saj analiza kaže, da anketiranci v povprečju soglašajo s trditvijo o tem, da dosegajo zelene rezultate, ko si zastavijo cilj (ocena 3,58 od 5).

H10: Dijaki poklicnih srednjih šol so bolj samozavestni, kot gimnazijci.

Najina **hipoteza ni potrjena**, saj številne analize, ki dokazujejo statistično pomembno razliko med anketiranci gimnazijskih in poklicnih srednješolskih programov kažejo, da so si anketirani dijaki gimnazijskih programov pogosteje všeč kot anketiranci poklicnih srednješolskih programov, slabše učenje manj vpliva na njihovo samopodobo, na samozavest gimnazijcev tudi redkeje vpliva, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk. Gimnazijci imajo tudi redkeje kot drugi anketiranci nizko samozavest. Gimnazijci se pogosteje razumejo s starši kot anketiranci poklicnih srednješolskih programov in redkeje soglašajo s trditvijo, da premalokrat doživljajo pohvalo.

4 SKLEPNE MISLI

Razvoj samopodobe je pri posamezniku nadvse pomembno. S pozitivno samopodobo smo lahko uspešni povsod, tako v osebnem življenju kot v življenju nasploh. Če verjamemo vase in svoje sposobnosti, smo nepremagljivi. Pozitivno prepričanje o uspešnosti je prvi korak k cilju šele takrat, ko verjamemo v svoje sposobnosti in spremenimo mišljenje o sebi. Takrat spremenimo tudi svoje aktivnosti pri doseganju ciljev.

V najini raziskovalni nalogi sva skušali raziskati razvoj samopodobe in samozavesti dijakov v celjskih srednjih šolah. Zanimalo naju je, kako se srednješolci in srednješolke vrednotijo, torej ali imajo bolj pozitivno ali bolj negativno samopodobo. Prav tako naju je zanimalo, kako pohvala oziroma graja deluje na razvoj samopodobe in samozavesti. Zanimalo naju je torej, ali deluje kot pozitivna ali negativna motivacija. Raziskali sva tudi, kako družba vpliva na spremembo njihovega načina življenja. Zanimali so naju tudi dejavniki, ki so pomembni za razvoj samopodobe in samozavesti mladostnikovega življenja ter pomembnost dejavnikov, ki vplivajo na dijakovo motivacijo pri učenju.

Demografske spremembe prinašajo številne psihosocialne in ekonomske vplive, med katerimi je nadvse izrazit vpliv družbe na mladostnikovo samopodobo in njegovo življenje.

Danes veliko slišimo o samopodobi. Vprašamo se lahko, kaj pravzaprav je samopodoba. Razvija se že v otroštvu, od predšolske dobe naprej do konca mladostništva. Nekateri dejavniki jo spodbujajo, a drugi zmanjšujejo. Samopodoba močno vpliva na motivacijo mladih ljudi, da postanejo produktivni in začnejo dosegati uspehe. Vpliva na to, da so srečni in razvijejo zdrave odnose. Vpliva na to, da odkrivajo in izkoriščajo svoje potenciale. Vpliva tudi na to, da postanejo zreli odrasli.

Večina mladostnikov se začne ukvarjati s svojim videzom v najstniški dobi. Sčasoma ugotovijo, da niso zadovoljni s svojo zunanjo podobo. Nekateri se med seboj o tem problemu pogovarjajo, a drugi ta problem skrivajo v sebi.

Nevarno je, da bi ta v bistvu majhna nevšečnost prešla v večji problem. Marsikateri mladostnik se velikokrat ogleduje v ogledalu in postaja nezadovoljen s svojim videzom. Njegova samopodoba in samozavest mu upadeta. Začne se spraševati o tem, kako ga vidijo drugi.

V raziskavi sva prišli do številnih ugotovitev. Iz raziskave sva izluščili najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo in krojijo življenje mladih. Ugotovili sva, da so moški v povprečju malo bolj samozavestnejši od žensk, vendar se moški bolj obremenjujejo s svojim videzom kot dekleta. Ugotovili sva, da je stopnja samozavesti pri gimnazijcih večja kot pri dijakih poklicnih srednjih šol. Če primerjava ta podatek s svojimi stališči, lahko iz tega sklepava, da gimnazijci bolj verjamejo vase, se bolj potrudijo za svoje cilje in so bolj delavni.

Še posebej sva bili presenečeni, ko sva iz analize strinjanja s trditvijo o tem, da so mladi bolj samozavestni, če se oblačijo v oblačila znanih blagovnih znamk, ugotovili, da se s to trditvijo v povprečju ne strinja velika večina dijakov. Sklepava, da je od te trditve odvisno tudi finančno stanje osebe in socialni status staršev, zato je ne moreva točno opredeliti. Meniva, da dijaki z relativno dovolj žepnine in drugih finančnih sredstev v povprečju manj porabijo za kupovanje oblačil znanih blagovnih znamk. Povzameva lahko, da mladi v večini posegajo po cenejših oblačilih.

Mladostniki se po navadi družijo s tistimi, ki jih sprejemajo takšne, kot so. Tudi midve iščeva pri sovrstnikih podobne interese in stvari, s katerimi se lahko poistovetiva z njimi, zato meniva, da je to še posebej pomembna ugotovitev, ki sva jo izluščili iz raziskave. Pove nama, da mladi navežejo stike s sovrstniki še posebej zaradi tega dejstva.

Primerjali sva trditvi o tem, kako pohvale učitelja in pohvale staršev različno vplivajo na mladostnike. Ugotovili sva, da je pohvala staršev razmeroma bolj učinkovita kot pohvala učitelja. Iz raziskave sva ugotovili tudi, da dijaki ne doživljajo premalokrat pohvale niti je pogosto ne doživljajo. Pri mladostniku igra pomembno vlogo pohvala tako doma kot v šoli. Tudi sami ugotavljava, da brez pohvale doma in v šoli ne bi bili tako učinkoviti pri učenju, saj nama to dodatno dvigne motivacijo. Mladostnike v veliko

manjši meri motivirata graja in kritika staršev ter učiteljev, bolj jih motivira njihova pohvala.

Mladostnike najpogosteje pri učenju motivira dejavnik o možnosti nadaljevanja študija. Ugotovili sva, da je to najpogostejša in najboljša oblika motivacije pri dijakih, saj jim nudi široko možnost izbire nadaljnjega študija in posledično široko izbiro poklica.

Cilje, ki si jih mladostniki postavijo, bolj ali manj dosegajo. Kot sva ugotovili, se mladostniki strinjajo, da dosegajo zastavljene cilje.

Pred raziskavo naju je zanimalo, dijaki katerih šol so si bolj všeč, so bolj samozavestni, z boljšo samopodobo, kateri dijaki pogosteje doživljajo pohvalo in kdo ima boljše odnose s starši. Na prvi del vprašanj sva pričakovali, da so to dijaki poklicnih in srednješolskih programov, saj v življenju pogosto dajejo vtis močne nezlomljive samozavesti in samovšečnosti. Raziskava pa je v celoti pokazala nasprotno.

Življenje je polno izzivov in priložnosti za osebno rast. Vse življenje se spreminjamo in izpopolnjujemo. Če verjamemo vase, smo nepremagljivi. Pričakujemo, da bo ta raziskovalna naloga imela praktično vrednost tako za srednješolce in srednješolke kot za profesorje, ki jo bodo prebrali.

Z raziskavo sva zbrali veliko zanimivih in uporabnih podatkov, ki omogočajo še nadaljnje raziskovanje samozavesti in samopodobe mladostnikov. Zaradi omejenosti časa in prostora vseh možnih analiz nisva uspeli narediti. Ob koncu pisanja ugotavljava, da v raziskavi nisva preverjali vseh možnih demografskih dejavnikov, ki bi utegnili vplivati na mladostnikovo samopodobo in samozavest. Niti nisva dovolj analizirali razlik med gimnazijskimi in drugimi šolskimi programi, ki bi zagotovo dali zanimive ugotovitve.

5 LITERATURA IN VIRI

Literatura

1. CONGER, John Jaeway. 1985. Mladostniki. Murska Sobota: Pomurska založba, Ljubljana: Centralni zavod za napredek gospodinjstva.
2. FENWICK, Eleizabeth. in Anthony SMITH. 1997. Adolescenca: priročnik preživetja za starše in mladostnike. Ljubljana: Založba Kres.
3. FRANZOT-ZOR, Jelka. 1982. Kozmetika in mi. Ljubljana: Centralni zavod za napredek gospodinjstva..
4. JEFFERS, Susan. 1997. Čar samozavesti. Kranj: Ganeš.
5. KOBAL Grum, Darja in Janek MUSEK.. 2000. Temeljni vidiki samopodobe. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
6. MUSEK, Janek in Vid PEČJAK. 1995. Psihologija. Ljubljana: Educy.
7. SCHUSTER, Gaby. 2000. Skrivnosti odraščanja za dekleta. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
8. STOPPARD, Miriam. 1989. Čas deklišva. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
9. YOUNGS, Bettie B. 2000. Šest temeljnih prvin samopodobe: kako jih razvijamo pri otrocih in učencih. Ljubljana: Educy.

Internetni viri

1. http://www.srecno-zivljenje.com/osebna_rast.html
2. <http://www2.arnes.si/~tboiko/R06/projekt2a1/zaklonisce-bio.html>
3. <http://www.almontsb.si/cgi-bin/stran.pl?id=4&izris=slikeGalerije>
4. http://www.zrss.si/latech/Izbiranje/Izbiranje_spisa.htm
5. http://mojuspeh.com/geeklog/article.php/Ali_Ste_Sramezljivi

6 PRILOGE

1. Anketni vprašalnik

Spoštovani!

Mladi se pogosto srečujemo s problemi in posledicami nizke samozavesti in samopodobe. Zato sva se odločili raziskati, kateri dejavniki vplivajo na našo samopodobo in samozavest, ter kako razširjen je problem med nami mladimi. Za izvedbo raziskave potrebujeva vašo pomoč, zato te prosiva, da na vprašalnik resno in čim bolj iskreno odgovoriš, saj bova le tako dobili koristne in uporabne podatke. .

Zahvaljujemo se za
sodelovanje!

Raziskovalki Katja in Merjetka

1. V kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami, vezanimi na tvojo samopodobo (Vrednost 1, pomeni, da se s trditvijo nikakor ne strinjaš, vrednost 5 pa, da se s trditvijo v celoti strinjaš)

	Nikakor se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se/ niti se ne strinjam	Strinjam se	V celoti se strinjam
Všeč sem si	1	2	3	4	5
S svojim videzom se ne obremenjujem	1	2	3	4	5
Zadovoljen/a sem s seboj	1	2	3	4	5
Sem uspešen/a	1	2	3	4	5
Se cenim in zaupam v lastne spodobnosti	1	2	3	4	5
Menim, da sem sposoben/a bolj kot drugi.	1	2	3	4	5
Moja samopodoba je slaba, ker se slabo učim	1	2	3	4	5
Sem samozavesten/-a	1	2	3	4	5
Med vrstniki se počutim sprejetega/o	1	2	3	4	5
Ker se oblačim v znane blagovne znamke ,sem bolj samozavesten/a	1	2	3	4	5
Moja samozavest je pogosto nizka	1	2	3	4	5
Menim, da premalokrat doživljam pohvalo	1	2	3	4	5
Cilje, ki si jih zastavim tudi dosežem	1	2	3	4	5
Imam veliko prijateljev	1	2	3	4	5
Osamljen/a sem	1	2	3	4	5
Z učitelji sem v dobrih odnosih.	1	2	3	4	5

S starši se dobro razumem	1	2	3	4	5
Starši me vedno spodbujajo in pogosto pohvalijo	1	2	3	4	5

2. Označite pomembnost posameznega dejavnika pri izbiri tvojih prijateljev. (Vrednost 1 pomeni, da dejavnik popolnoma nepomemben, vrednost 5 pomeni, da je dejavnik zelo pomemben.)

Prijatelja izbiram po ...	Popolnoma nepomembno	Ne-pomembno	Niti pomembno/niti nepomembno	Pomembno	Zelo pomembno
Zunanjem videzu osebe	1	2	3	4	5
Socialnem statusu osebe	1	2	3	4	5
Podobnih interesih	1	2	3	4	5
Komunikativnosti	1	2	3	4	5
Popularnosti osebe v družbi	1	2	3	4	5
Razgledanosti	1	2	3	4	5
Uspehu v šoli	1	2	3	4	5
Iskrenosti in vrednosti zaupanja	1	2	3	4	5
Koristih, ki jih imam od osebe	1	2	3	4	5
Da me sprejemajo takšnega/o kot sem	1	2	3	4	5

3. V kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami o tem, da si zaradi določene vrste družbe spremenil/a svoje življenjske navade in ravnanja? (Vrednost 1 pomeni, da s trditvijo nikakor ne soglašiš, vrednost 5 pa, da popolnoma soglašiš.)

Zaradi družbe ...	Nikakor se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se/niti se ne strinjam	Strinjam se	V celoti se strinjam
Kadim	1	2	3	4	5
Spremenil/a sem stil oblačenja	1	2	3	4	5
Začel/a sem poslušati drugačno glasbo	1	2	3	4	5
Sem bolj razgledan/a	1	2	3	4	5
Pogosteje uživam alkohol	1	2	3	4	5
Bolj sem komunikativen/a	1	2	3	4	5
Spremenil/a sem način govorjenja	1	2	3	4	5
Na življenje gledam drugače	1	2	3	4	5
Bolj sem družaben/a	1	2	3	4	5

Uživam droge	1	2	3	4	5
S starši se slabše razumem	1	2	3	4	5
V šoli sem manj uspešen	1	2	3	4	5

4. Kako pomembni so za razvoj tvoje samopodobe in samozavesti spodnji dejavniki iz tvojega življenja? (Vrednost 1 pomeni, da je dejavnik zate popolnoma nepomemben, vrednost 5 pomeni, da je dejavnik zate zelo pomemben.)

	Popolnoma nepomembno	Ne-pomembno	Niti pomembno/niti nepomembno	Pomembno	Zelo pomembno
Finančno stanje moje družine	1	2	3	4	5
Socialni status staršev	1	2	3	4	5
Moje ocene in uspeh v šoli	1	2	3	4	5
Odnos s starši	1	2	3	4	5
Družba	1	2	3	4	5
Moji prijatelji	1	2	3	4	5
Sošolci	1	2	3	4	5
Moj zunanji videz	1	2	3	4	5
Kraj mojega prebivališča	1	2	3	4	5
Odnos mojih učiteljev do mene	1	2	3	4	5

5. Označite pomembnost posameznega dejavnika, ki vpliva na tvojo motivacijo pri učenju. (Vrednost 1 pomeni, da je dejavnik popolnoma nepomemben, vrednost 5, pa da je dejavnik zelo pomemben.)

Motivirajo me:	Popolnoma nepomembno	Nepomembno	Niti pomembno/niti nepomembno	Pomembno	Zelo pomembno
Šolske ocene in uspeh	1	2	3	4	5
Pohvala in priznanje staršev	1	2	3	4	5
Graja in kritika staršev	1	2	3	4	5
Pohvala učitelja	1	2	3	4	5
Graja in kritika učitelja	1	2	3	4	5
Višina štipendije in drugih denarnih sredstev	1	2	3	4	5
Možnosti nadaljevanja študija	1	2	3	4	5
Priznanje v družbi	1	2	3	4	5

Osebni podatki

Obkroži številko pred odgovorom:

1. Spol	2. Starost	3. Letnik šolanja
☐ 1 Moški	☐ 1 15 let	☐ 1 1. letnik
☐ 2 Ženski	☐ 2 16 let	☐ 2 2. letnik
	☐ 3 17 let	☐ 3 3. letnik
	☐ 4 18 let	☐ 4 4. letnik
	☐ 5 19 let	☐ 5 Letnik 3+1
	☐ 6 20 let	☐ 6 Letnik 3+2

Šola	Živim:	Svoj življenjski stil, bi označil/a kot:
☐ 1 1. Gimnazija v Celju	☐ 1 V centru mesta	☐ 1 Ukvarjam se s športom.
☐ 2 Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	☐ 2 Na obrobju mesta.	☐ 2 Ukvarjam se s plesom.
☐ 3 Srednja ekonomska šola Celje	☐ 3 Na podeželju	☐ 3 Ukvarjam se z glasbo.
☐ 4 Gimnazija Celje - Center		☐ 4 Ukvarjam se s kulturnimi aktivnostmi (gledališče, zbor, likovna umetnost).
☐ 5 Ekonomska gimnazija Celje		☐ 5 Ne ukvarjam se z nobeno dejavnostjo.
☐ 6 Poslovno-komercialna šola Celje		